

---

# **Strategisten sopimusten seurantaraportti 2021**

---

Toimialojen strategisten sopimusten seurantaraportit sisältävät kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumana loutakunnittain 31.12.2021.

## Sisällysluettelo

### KH/Konsernihallinto

- Konsernihallinto
- Liite 1 Keskustan kehittäminen -kärkihanke
- Liite 2 Turun tiedepuisto -kärkihanke
- Liite 3 Smart and Wise Turku -kärkihanke
- Pelastuslaitos

### Hyvinvointitoimiala

### Sivistystoimiala

### Kaupunkiympäristötoimiala

### Vapaa-aikatoimiala

LIITE Teemat, linjaukset ja alatavoitteet kaupungin strategissa ohjelmissa

---

# KAUPUNGINHALLITUS

## KONSERNIHALLINTO

### KAUPUNGINHALLITUKSEN OMARAHOITUSOSUUEDET

**Tilivelvöllinen viranhaltija: kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen**

Tilivelvöllisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta
<p><b>Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät</b></p> <p>Konsernihallinnon keskeisin toimintaympäristön muutos oli koronapandemian tuomat muutokset kaupungin omaan toimintaan sekä ulkoiseen toimintaympäristöön. Konsernihallinto jatkoi laajasti etätöitä ja uusia käytäntöjä otettiin käyttöön etätöiden mahdollistamiseksi.</p> <p>Palvelualueista suurin vaikutus kohdistui työllisyyspalveluihin ja työterveyshuollon palveluihin. Työttömyyden kehitys on kuitenkin kääntynyt positiivisempaan suuntaan, sillä joulukuun lopun tietojen mukaan Turun työttömyysprosentti oli joulukuussa 13,2 %, kun vuotta aiemmin työttömyysprosentti oli 16,5 %. Joulukuussa oli 12651 työtöntä turkulaista, joka on 3106 työtöntä vähemmän verrattuna vuoden 2020 joulukuun tilanteeseen. Työttömistä lomautettujen osuus oli joulukuussa 1117 henkilöä, joka on 259 henkilöä enemmän marraskuuhun verrattuna.</p> <p>Työttömien määrä väheni Turussa vuodessa 20 %, koko maassa 23 % ja maakunnassa 27 %. Kuusikko-kunnissa työttömien määrä aleni keskiarvolla mitattuna 20 % vuodessa. Avoimia työpaikkoja oli Turussa joulukuussa 3881 (marraskuussa 3935, vuoden 2020 joulukuussa 1870). Turun seutukunnassa oli joulukuussa 5144 avointa työpaikkaa.</p> <p>Pitkäaikaistyöttömyys jatkoi kuitenkin kasvuaan ja tällä on vaikutus työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuun. Nuorten työttömien osuus kaikista työttömistä oli joulukuussa 12,3 % ja pitkäaikaistyöttömien osuus oli 39,4 %. Nuorten kohdalla suhteellinen osuus nousi 0,6 % yksikön verran marraskuun tilanteeseen verrattuna, vastaavasti pitkäaikaistyöttömien kohdalla suhteellisen osuus kaikista työttömistä laski 1,0 %-yksikköä. Nuorten työttömien prosenttiosuuden nousu ja pitkäaikaistyöttömien osuuden lasku johtuu joulukuun kausiluonteisuudesta.</p> <p>Sisäisen toimintaympäristön muutosten osalta suurin muutos oli pormestarimallin mukanaan tuomat muutokset organisaatioon ja henkilösiirrot hallinnon osalta yhteisiin palveluihin ja järjestämistoimintoon. Kesäkuun alussa siirryttiin myös uuteen toiminnanohjausjärjestelmään (SAP S4). Järjestelmänvaihdos sujui pääsääntöisesti hyvin, mutta ostolaskujen käsittelyyn aiheutui normaalia suurempaa ruuhkaa ja tilannetta paikattiin rekrytoimalla määräaikaista työvoimaa.</p>
<p><b>Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat</b></p> <p>Konsernihallinto (Kaupungin yhteiset toiminnot, Konsernihallinto ja työllisyyden palvelukokonaisuus) alitti talousarvion 4,2 milj. eurolla. Konsernihallinnon osalta suurimmat palvelualuekohtaiset poikkeamat tulivat johdon tuesta (-1,0 milj. euroa), hankkeista ja projekteista (-3,1 milj. euroa) sekä edelleen kohdistettavista määrärahoista (-0,6 milj. euroa). Yhteiset palvelut ylitti talousarvionsa 1,6 milj. eurolla.</p> <p>Johdon tuki -palvelualue alitti talousarvion 1,0 milj. eurolla johtuen koronan aiheuttamista tapahtumien peruuntumisista ja edustuskulujen vähentymisestä. Hankkeissa ja projekteissa suurin yksittäinen määrärahojen säästyminen muodostui Tall ships Racen peruuntumisen myötä (-1,7 milj. euroa). Myös Turun tiedepuisto alitti talousarvionsa 0,9 milj. eurolla projektien viivästymisen johdosta. Edelleen kohdistettavista määrärahoista alitusta tuli avustusten osalta, joissa hakijamäärä on edelleen pienentynyt.</p> <p>Yhteiset palvelut -palvelualue ylitti talousarvionsa 1,6 milj. eurolla ja suurimmat poikkeamat tulivat talouspalveluissa 0,8 milj. euroa sekä tilapalvelujen ulkoisten vuokrien osalta. Tilapalvelujen ulkoiset vuokrat ylittivät talousarvion uusien väistötilakohteiden johdosta (Vasaramäen yläkoulu, Nummen koulu, Sampoalinnan koulu ja Pernontien päiväkot). </p>

Vastaavasti työterveyshuollon palvelut teki talousarviota paremman tuloksen lisääntyneen koronatestauksen johdosta, joka laskutetaan sisäisesti kaupungin yhteisistä määrärahoista, missä vastaavasti tulee talousarvioliitys toimintakulujen osalta.

IT-palveluissa talousarvio ylittyi 2,5 milj. eurolla Ylitys aiheutui koronakustannuksista, työasemien hankinnoista ja viime vuodesta poiketen Office 365:n osittain investointina hankituista lisenssien vuosikustannuksista. Konsernihallinnon it-investoinnit ylittivät talousarvion 1,0 milj. eurolla johtuen SAP S4 Hana toiminnanohjausjärjestelmän suunniteltua suuremmista kustannuksista.

Työllisyyspalveluiden palvelukokonaisuus ylitti talousarvionsa 0,4 milj. eurolla. Koronaepidemian vaikutukset näkyivät edelleen työllisyyspalveluiden 2021 talousluvuissa. Talousarviopoikkeaman syy on koronaepidemian aiheuttama työttömyyden kasvu, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden osalta ja tämä näkyy kunnan työmarkkinatukimaksun osuuden kasvuna. Maksuosuus nousi vuonna 2021 n. 1,4 M€ verrattuna vuoteen 2020. Koronan aikana kunnan maksuosuus on kasvanut yhteensä noin 4 milj. eurolla. Turun osalta kuntaosuuden maksu kasvoi vuoden aikana n. 6 %, joka oli kuuden suurimman kaupungin keskiarvoon (n. 15 %) verrattuna maltillinen luku.

Kaupungin yhteiset palvelukokonaisuuden (kaupunkitasoiset erät, omarahoitusosuudet, alv-toimintamallit ja omaisuuden hallinta) toimintakate (nettotulo) ylitti talousarvion 11,2 milj. eurolla. Toimintatulot ylittivät talousarvion 24,4 milj. eurolla, josta maankäytösopimuskorvaukset ovat 20,6 milj. euroa ja myyntivoitot 3,8 milj. euroa suuremmat verrattuna talousarvioon. Markkinatilanne on johtanut alueiden paljon ennakoitua nopeampaan rakentumiseen.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 13,3 milj. eurolla. Kaupunkitasoisiin eriin sisältyivät hyvinvointikokonaisuuden ja aluepelastuslaitoksen säästötavoitteet yhteensä 12,4 milj. euroa, joita ei kohdistettu palvelukokonaisuuksille talousarvion hyväksymisen yhteydessä koronatilanteesta johtuen. Pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen varattu määräraha alittui 1,3 milj. euroa. Reaalinen toimintakulujen ylitys oli 1,7 milj. euroa työterveyshuollon kustannuksissa.

Kaupungin yhteiset, maaomaisuuden, tilaomaisuuden, infraomaisuuden ja osakkeiden investointimenot alittivat talousarvion 25,5 milj. euroa. Maaomaisuus ja rakennukset investointimenot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Investointimenoihin sisältyivät Viking Line -terminaalirakennuksen ja Rettigin tupakkatehtaan kiinteistön lunastukset. Tilainvestoinnit alittivat talousarvion 5,5 milj. euroa ja infrainvestoinnit 18,2 milj. euroa. Hankkeiden toteutuma oli suunniteltua rahankäyttöä pienempi, sillä kaikki hankkeet eivät käynnisty tai etene arvioidussa aikataulussa. Osakkeiden ja osuuksien toteutuma oli 34,8 milj. euroa, joka alitti talousarvion 1,8 milj. euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden osalta tavoitteet pääsääntöisesti toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Kärkihankkeiden osalta osa projekteista viivästy. Pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden vähenemiseen liittyvät tavoitteet eivät toteutuneet koronapandemian pitkittyessä. Työttömyys kääntyi kuitenkin vuoden 2021 aikana positiiviseen suuntaan. Tunnin juna-hankkeen osalta Espoon kaupunkiradan ja Turku-Kupittaa-kaksoisraiteesta on laadittu toteuttamissopimukset valtion ja kaupunkien kesken. Joulukuussa 2020 perustettiin Turun Tunnin Juna Oy, jonka tehtävänä on Espoo-Salo-oikoradan ja Salo-Turku-kaksoisraiteen ratasuunnitelmien laatiminen uuden radan rakentamisvalmiuteen saakka. Espoo-Salo- ja Salo-Turku-yhteysvälien toteuttamisesta ei ole tehty kansallista päätöstä.

## Lausekkeet (kaupunginvaltuusto)

	Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kj	Kaupunginhallitus	Vahvistetaan palveluntuottajien ja tavarantoimittajien rahoituksellista asemaa jatkamalla maksuvalmiuden salliessa laskujen maksamista viipymättä hyväksymisen jälkeen.	Vuonna 2020 aloitettua toimintatapaa jatkettiin vuonna 2021.
Kj	Kaupunginhallitus	Kevennetään kuntalaisten ja yhteisöjen taloudellista painetta jatkamalla pidennettyä maksuehtoa (30 vrk), yksityisoikeudellisten eräpäivän siirtoa (3kk) ja perinnän maksusopimusta (24kk).	Vuonna 2020 aloitettua toimintatapaa jatkettiin vuonna 2021.
Kj	Kaupunginhallitus*	Tuomiokirkon yhteisterassitoimintaa jatketaan.	Yhteisterassi toiminnassa 4/2021 alkaen.

	Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kj	Kaupunginhallitus*	Otetaan käyttöön pysyvä käytäntö parkkipaikkojen vuokraamiseksi kesäaikana.	Parklet periaatteet käytössä
Kj	Kaupunginhallitus	Kaupungin ja sairaanhoitopiirin psykiatrian hoitoprosessien arviointi ja vastuujon tarkistaminen tuottavuuden lisäämiseksi.	Toimenpide siirretty osaksi hyvinvointialueen valmistelua.
Kj	Kaupunginhallitus*	Käynnistetään kiinteistökehitys Turun ulkopuolella olevien ja tarpeettoman maanomaisuuden osalta.	Paraisten Nötön osalta neuvottelut Airiston veneilijät ry:n kanssa käynnissä. Piikkiön kesäkodista myyntipäätös (valitusprosessi käynnissä), Koski tl:n maomistuksista myyntipäätös.
Kj	Kaupunginhallitus	Vuonna 2021 siirretään tilapalveluiden rakennuttamistoiminto perustettavaan yhtiöön yhdessä muiden konsernin toimijoiden kanssa.	Pormestarisopimuksen mukaisesti rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön, joka ottaa vastatakseen myös kiinteistöjen ylläpidosta. Yhtiön toiminnan käynnistämisestä ei ole päätetty tarkempaa ajankohtaa.
Kj	Kaupunginhallitus	Vuonna 2021 fuusioidaan yhtiömuotoiset kaupungin omat tilakohteet konserniksi, joka toteuttaa jatkossa uudet tilahankkeet.	Sulautumissuunnitelma on viimeistelty kaupungin tilintarkastusyhteisön asiantuntijoiden kanssa siten, että fuusion tavoitteellinen rekisteröintipäivä on 31.3.2022.
Kj	Kaupunginhallitus	Itäharjun monitoimitalon toteuttamisen aikaistus arvioidaan. Samalla selvitetään mahdollisuus muiden kouluverkkoratkaisujen siirtoa sekä kansainvälisen koulun toteutus monitoimitalon yhteyteen.	Kaupunginhallitus teki 5.10.2021 periaatepäätöksen Karhunaukion yhtenäiskoulun toteutuksesta. Itäharjun alueen väestökehityksen näkökulmasta tarvetta Itäharjun monitoimitalon aikaistamiselle ei ole, mutta laajempaa kouluverkkoratkaisujen selvitystä on tarpeen jatkaa vielä 2022. Kansainvälisen koulun sijaintivaihtoehtoja tulee lisäksi vielä arvioida tarkemmin. Liikuntapaikkaverkkoselvitys osoittaa tarpeita liikuntaolosuhteiden toteuttamiselle Itäharjulle noin 2020-luvun puolivälillä.
Kj	Kaupunginhallitus	Käynnistetään keskusta-alueen koulujen pitkäaikaisen väistötilan kilpailutus.	Koulujen pitkän aikavälin ohjelmitujen peruskorjaushankkeiden väistötilojen tarveselvityksen valmistuminen on viivästynyt ja saatetaan päätöksentekoon keväällä 2022. S:t Olofsskolanin akuutin väistötilatarpeen vuoksi keskusta-alueelta hankittiin väistötila 500 oppilaalle Sepänkadulta. Vuokrasopimus ulottuu Linnankaupungin monitoimitalon valmistumiseen saakka, jonne toteutuu seuraavat väistötilat koulujen tarpeisiin.
Kj	Kaupunginhallitus	Varissuon monitoimitalon tarveselvitys laaditaan vuoden 2021 aikana ja hankkeen toteutus sisällytetään investointisuunnitelmaan 2023-2026. Hankkeella tavoitellaan alueen päiväkotiverkon tiivistämistä vastaten väestöennusteen muutoksiin, kaupungin hiilineutraaliustavoitteen sekä kasvatus- ja opetuspalvelujen tuomista saman katon alle nykyaikaista opetussuunnitelmaa vastaaviin ja samalla kustannustehokkaisiin tiloihin.	Varissuon koulun ja päiväkotien osalta laadittiin vuoden 2021 aikana tarveselvitys elinkaari- ja hiilijalanjälkilaskelmineen. Vaihtoehtojen arviointia tulee jatkaa vielä 2022 puolella ennen päätöksentekokäsittelyä.

	Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kv	Kaupunginhallitus	Avataan kaupungin ostolaskudata.	Kaupungin ostolaskudata tullaan avaamaan suunnitelman mukaan vuoden 2021 tilinpäätöksen valmistuttua.
Kv	Kaupunginhallitus	Byråbo:n suunnittelua tarkennetaan lisääntyneen etätyöskentelykulttuurin johdosta siten, että työskentelytilojen määrää voidaan tarkistaa 50 %:n työpistemitoitukselle työntekijämäärään nähden. Tiloihin sijoitettavan työntekijöiden määrä päivitetään, kun saadaan tieto htv-säästöistä.	Byråbo -hankkeen kaupungintalon pihapiiriä käsittelevän 2. vaiheen hankesuunnitelma tuodaan päätöksentekoon Q2/2022.
Kv	Kaupunginhallitus	Henkilöstökassaa ei tässä kohtaa lakkauteta. Henkilöstökassan talletuskorkoa lasketaan ja palvelumaksuja korotetaan kustannusten kattamiseksi. Järjestelmämuutosten aiheuttamista investointitarpeista ja toiminnallisista muutoksista tuodaan esitys kaupunginhallitukselle, joka päättää henkilöstökassan jatkosta.	Henkilöstökassa lakkautetaan 31.5.2022 mennessä ja alasajo jatkuu vuoden 2022 kevään aikana. Toiminnan lakkautus etenee suunnitelman mukaisesti aikataulussa.
Kv	Kaupunginhallitus	Kehitetään henkilöstön kannustinjärjestelmää.	Palkkauksen oikeellisuus vastaamaan työn vaativuutta on tarkastettu tehtävissä, joissa arvio ei ole ollut ajantasainen. Prosessi on jatkuva.
Kv	Kaupunginhallitus	Kehitetään ostopalveluiden valvontaa.	Sopimushallintajärjestelmän käyttö on laajentunut mm. hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden hankintasopimuksiin. Hankintastrategia sisältää ostopalvelusopimusten seuranta koskevia toimenpiteitä ja mittareita. SAP S4 hana ja VIM otettu käyttöön 1.6.2021. Henkilöstöä on koulutettu avoitteen mukaiseen järjestelmien käyttöön, mm. tilausten tekoon ja kululaskujen vähentämiseen. Pienhankinnat ovat Cloudia Oy:n pienhankintajärjestelmän piirissä. Sopimushallinnan ohjeistusta ollaan päivittämässä (lakipalvelut). Ostolaskujen käsittelyohje on päivitetty ja ollaan viemässä hyväksyntään. Ostojen raportointia on kehitetty. Hankintastartegia on vahvistettu kh:sa 25.10.2021. Strategia sisältää valvontaa ja raportointia koskevia mittareita.
Kv	Kaupunginhallitus*	Nopeutetaan tuottavia investointeja ja pienennetään korjausvelkaa.	Nopeutettiin Herttuankulman, kirstinpuiston ja Pukkilan asuntoalueiden toteuttamisaikataulua. Korjausvelkakohteiden priorisointia suoritettiin ja tasoa nostettiin vuodelle 2022
Kv	Kaupunginhallitus	Päivitetään konkreettinen suunnitelma toimista ja kustannuksista, joilla estetään alueellinen eriytyminen ja syrjäytyminen.	Alueellisen eriytymisen ja syrjäytymisen vähentämisen toimet sisällytetty yhteisöllisyyden kärkihankkeeseen sekä täydennysrakentamisohjelmaan.
Kv	Kaupunginhallitus	Raportoidaan kaupunginhallitukselle yhteisten palveluiden vastuualueet ja henkilöstösiirrot. Ja asetetaan kevään 2021 aikana konkreettinen htv-säästötavoite taloussuunnitelmakaudelle.	Yhteisten palveluiden vastuualueet ja siirrot vakiintuivat 1.6.2021 tilanteessa ja samaan aikaan on käynnistetty suunnittelu henkilöstön siirtämisestä hyvinvointialueelle. KT:n ohjeen mukaan turvataan sekä vastaanottavan organisaation työvoiman

	Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
			tarve, että kaupungin vastuulle jäävien tehtävien tukitoiminnot.
Kv	Kaupunginhallitus	Raportoidaan sopeutusohjelmien toteutumisesta ja talousarvion budjettivaikutusten ja toimeenpanokirjausten edistymisestä osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginhallitukselle.	Toimenpiteiden etenemisestä raportoitiin jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä.
Kv	Kaupunginhallitus	Selvitetään Jäkärän VPK:n osalta pelastustoimen tilanne sekä uuden tilan investointimahdollisuudet.	Tilapalvelut ja Aluepelastuslaitos on selvittänyt tilannetta ja esityksenä tulee olemaan uudishanke Koskennurmen alueelle.
Kv	Kaupunginhallitus	Tuetaan nuorten työllistymistä ja harrastusmahdollisuuksia.	Nuorten työllisyystilanne parani vuoden aikana merkittävästi. Nuorten työttömien määrä laski vuodessa Turussa n. -19 %.

\* Toimeenpanovastuu kaupunkiympäristötoimialalla

## Strategiset tavoitteet (kaupunginvaltuusto)

### Kaupungin oma kehittäminen

#### Kärkihanke 1: Keskustan kehittäminen Björn Grönholm

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä

Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Arviointikriteeri 2021	Toimintasuunnitelman toteuttaminen		Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Osa toimenpiteistä viivästynyt (kts. liite)	

**Tavoitteen kuvaus:**

Kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamista niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

Hankkeella on kolme tavoitteellista painopistealuetta, jotka luovat pohjan elävän ja vetovoimaisen kaupunkikeskustan kehittämiselle:

- Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta: Turun keskusta on kaikkien yhteisenä kaupunginosana saavutettavuudeltaan ainutlaatuinen, ja sen liikkumisympäristön ilme on esimerkillisen viihtyisä ja vetovoimainen ympäri vuoden.
- Kaupallisesti houkutteleva keskusta: Turun keskusta on Läntisen Suomen tärkein ja pohjoisen Itämeren kiinnostavin talouden, kaupan ja työssäkäynnin keskittymä.
- Viihtyisä ja elävä kohtaamisten keskusta: Turun keskusta on eurooppalainen asumisen, kulttuurin ja matkailun keskittymä, joka sykkii elämää ympäri vuoden.

Nämä painopistealueet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon. Kärkihanketta ja siihen liittyvää toteuttamisohjelmaa toteutetaan laaja-alaisella avoimella yhteistyöllä kaupungin ja sen sidosryhmien kesken. Kaikilla hankkeen osa-alueilla suunnittelun ja toteutuksen lähtökohdaksi on kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien osallisuus.

Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2020 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.

**Selitys poikkeamalle:**

**Kärkihankke 2: Turun tiedepuisto Björn Grönholm**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina

Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.3, 3.3.7, 3.3.10

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Tabusarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Arviointikriteeri 2021			Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Osa toimenpiteistä viivästynyt (kts. liite)

**Tavoitteen kuvaus:**

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymänä, joka on toimintoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä.

Hankkeella on neljä painopistealuetta, joilla varmistetaan alueen strategisten tavoitteiden saavuttaminen.

- Turun Tiedepuisto profiloituu kansainvälisesti merkittävänä ja rohkean kokeilevana innovaatio- ja osaamiskeskittymänä, ja luo kilpailukyisen toiminta- ja kasvuympäristön osaamisintensiiviselle tutkimus- ja yritystoiminnalle.
- Turun Tiedepuisto on logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus, jossa saumattomasti toisiinsa kytkeytyvät kestävä liikunnan muodot ja niitä tukevat palvelut tekevät arjesta sujuvaa.
- Turun Tiedepuisto on ympäri vuorokauden elävä ja viihtyisä kohtaamisten keidas, jossa hyvinvointia ja terveyttä edistävät alustat, ratkaisut ja palvelut nivoutuvat luontevaksi osaksi alueen asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden arkea.
- Turun Tiedepuisto on kaupungin energiatehokkain rakennettu alue, jonka kehittämisessä painottuvat laadukkaan perusinfraan lisäksi älykkään ja kestävä kaupungin ratkaisut ja teknologiat.



Kupittaa ja Itäharjun välisen kannen rakentamisessa yhdistetään ainutlaatuisella tavalla kaikki aluetta koskevat strategiset tavoitteet niin innovaatioalustana, jossa keskiössä Triple Helix -yhteistyö, kuin toisaalta Tunnin junan ensimmäisenä päätepiste, jonka saavutettavuus on ainutlaatuista ja jossa alueen keskipiste muodostaa kohtaamisen keitaan. Alue muodostaa hyvinvoinnin referenssikaupungin osan, jossa on parhaat edellytykset opiskella, innovoida, työskennellä, elää ja asua.

Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2020 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttyä kärkihanke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.

**Selitys poikkeamalle:**

### Kärkihanke 3: Smart and Wise Turku Björn Grönholm

Strateginen teema: **Vaikuttava ja uudistuva Turku**

Strateginen linjaus: 3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Arviointikriteeri 2021			Toimintasuunnitelman toteuttaminen	Osa toimenpiteistä viivästynyt (kts. liite)	

#### Tavoitteen kuvaus:

Smart and Wise Turku-kärkihankkeen tarkoituksena on auttaa Turun kaupunkia varautumaan ilmastonmuutoksen ja kaupungistumisen haasteisiin sekä parantaa toiminnan tuottavuutta hyödyntämällä digitalisaatiota ja sen tuottamaa dataa.

Kaupunki tekee laaja-alaista yhteistyötä ja innovatiivisia kokeiluja alueen korkeakoulujen, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa ja luo samalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvatamme Turun kansainvälistä kiinnostavuutta.

Hankkeella on kuusi painopistealuetta: 1) hiilineutraalius ja resurssiviisaus, 2) asiakkuuksien ja palvelujen hallinta, 3) turvallisuus, 4) kaupunkisuunnittelu, 5) liikenne ja liikkuminen ja 6) syrjäytymisen ehkäiseminen. Painopistealueet hyödyntävät yhteisiä kyvykkyksiä, joita ovat alustatalouden toimintamalli sekä tiedon hyödyntämisen toimintamalli.

Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2020 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.

**Selitys poikkeamalle:**

### Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029 (kv 11.6.2018 § 142)

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Arviointikriteeri 2021			Ilmastosuunnitelman toteuttaminen	Toteutuu suunnitelman mukaisesti.	

<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b></p> <p>Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029. Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029 noudattaa Euroopan Unionin yhteistä mallia (SECAP, Sustainable Energy and Climate Action Plan) ja sisältää ilmastopolitiikan toimintalinjat ja välitavoitteet vuosille 2021, 2025 ja 2029. Suunnitelma käsittää sekä ilmastomuutoksen hillinnän että sopeutumisen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman yksimielisesti 11.6.2018 ja päätti, että suunnitelma on huomioitava ohjaavasti toimialojen ja konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toteutuksessa vuosittain. Päämääränä on toteuttaa yhdessä kaupunkistrategian asettama tavoite hiilineutraalista kaupunkialueesta 2029 sekä vahvistaa Turun asemaa ilmastoratkaisujen kansainvälisenä edelläkävijänä. Ilmastosuunnitelma sisältää myös perustelut, miksi ja miten hiilineutraaliuden tavoite saavutetaan. Vuodesta 2029 alkaen tavoitteena on ilmastopositivinen kaupunkialue.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b></p>
---

**Musiikkitalon toteuttaminen (konserttitalo)**

Strateginen teema: **Yrittävä ja osaava Turku**

Strateginen linjaus: 3.1.5 Turkuä kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.6, 2.3.7

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Arviointikriteeri 2021			Allianssin hankintavaihe valmiiksi ja kehitysvaihe käynnistyy.	Etenee suunnitelman mukaisesti	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b></p> <p>Turun uusi konserttitalo rakennetaan Aurajoen itärannalle Itsenäisyydenpuistoon. Uudisrakennushanke toteutetaan allianssimallilla. Allianssimalli koostuu strategisesta vaiheesta, muodostamis- ja ehdotusvaiheesta, kehitysvaiheesta, toteutusvaiheesta ja jälkivastuusta.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b></p>					

**Johtamisjärjestelmän uudistaminen ja pormestarimallin käyttöönotto**

Strateginen teema: **Vaikuttava ja uudistuva Turku**

Strateginen linjaus: 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.6

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Arviointikriteeri 2021			Uuden johtamisjärjestelmän käyttöönotto ja sopimusohjauksmallin uudistaminen	Johtamisen kehittäminen, ohjauksmallien viimeistely sekä henkilöstön käytön optimointi jatkuu. Hyvinvointialueille siirtyvän tukipalveluhenkilöstö määritylän.	

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Turku siirtyy vuoden 2021 kesäkuusta lähtien pormestarien aikaan: kaupunkia johtavat pormestari ja kolme apulaispormestaria. Johtamisen tueksi synnytetään maailman modernein johtamismalli. Turun uusi johtamismalli vahvistaa demokratiaa antamalla kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa merkittävästi aiempaa suuremmin kaupungin ylimmän poliittisen johdon valintaan. Muutos tehdään yhdessä ja vahvassa vuorovaikutuksessa henkilöstön kanssa.</p> <p>Muutos koskee kaikkia kaupungin työntekijöitä, mutta erityisesti johtoa, tukipalveluita ja konsernihallintoa.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b></p>				

### Linnakaupunki ja Linnaniemi (historian ja tulevaisuuden museo) sekä kantasatama

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina

Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 3.1.3, 3.1.5, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.7, 3.3.10

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Arviointikriteeri 2021			<p>Linnakaupungin asemakaavoituksen edistäminen, sekä vahvojen kaavojen toteutus investointiohjelmalla.</p> <p>Linnanniemen arkkitehtikiilpailu ratkaistu ja aluetta koskeva asemakaavaluonnos käsitelty.</p> <p>Kantasataman etenemismallin päätös.</p>	<p>Linnakaupungin toteutus etenee suunnitellusti.</p> <p>Linnanniemen osallistumis- ja arviointisuunnitelma lautakunnassa.</p> <p>Päätös etenemisestä.</p>
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b></p> <p>Linnakaupungin osayleiskaavan mukainen kaupunkirakenteen muutos etenee eri vaiheissa (esiselvitys, suunnittelu ja toteutus) olevien alueiden kautta. Kaupunki mahdollistaa infrainvestoineilla asuntojen ja palveluluiden rakentumisen alueelle. Tavoitteena on turvata keskustamaisen kaupunkirakenteen laajentuminen kohti merta.</p> <p>Linnanniemen tavoitteena on olla tulevaisuudessa ympärivuotisen kaupunkikulttuurin keskus, jossa voi kokea samanaikaisesti historian, meren ja maailman kauneimman saariston. Linnan ohella sinne houkuttelevat monipuoliset palvelut, rantaan asti ulottuvat ulkoilualueet, erilaiset merelliset toiminnot sekä tuleva Historian ja tulevaisuuden museo.</p> <p>Linnakaupungin kokonaisuuteen liittyvän kantasatama-alueen kehittämisen esiselvityksen perusteella päätetään hankkeen etenemisestä vuonna 2021. Satama-alueiden kehittämisen tavoitteena on varmistaa alueella toimivien yritysten toimintaedellytykset, sekä tukea merellisen kaupunginosan syntymistä. Merkittävässä asemassa tulee olemaan alueen logistiikka ja liikkumiskysymykset.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b></p>				

**Raitiotien ensimmäisen vaiheen yleis- ja toteutussuunnitelmat**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.7 Ympäristön kannalta kestävä ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1, 3.3.2, 3.3.4

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Hankeyhtiön perustaminen			Hankeyhtiö käynnistää toiminnan	Hankeyhtiötä ei ole perustettu.	
Raitiotien yleissuunnitelma			Yleissuunnitelma laaditaan. Päätös toteutussuunnittelusta (kh) myös Kauppatori-satama osuudella.	Yleissuunnitelma etenee tarjouksen ja sopimuksen mukaisesti siten, että valmistuu 2022. Päätös toteutussuunnittelusta Kauppatori-satama osuudella yleissuunnitelman jälkeen.	
Raitiotien toteutussuunnitelmat (hankeyhtiö)			Hankeyhtiö päättää hankintamenettelystä ja käynnistää hankintamenettelyn.	Hankintamenettelyn valmistelu käynnistetään hankeyhtiön järjestäytymisen jälkeen.	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b></p> <p>Raitiotien Tiedepuiston ja Sataman linjat kytkevät yhteen Turun merkittävimmät kaupunkikehityshankkeet Tiedepuiston, keskustan kehittämisen sekä Linnakaupungin. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa näiden alueiden kehittymistä. Turun kaupunginvaltuusto päätti 20.4.2020 § 51, että raitiotien toteuttamissuunnitelmat laaditaan välille Varissuo-Kauppatori ja raitiotien hankesuunnitelmatasoinen yleissuunnitelma ja tarvittaessa toteutussuunnitelmat välille Kauppatori-satama. Suunnitelmien perusteella syntyy hankkeen lopullinen kustannusarvio kaupunginvaltuuston investointipäätöstä varten. Samalla päätettiin käynnistää raitiotien edellyttämät asemakaavanmuutokset, jotka sisältyvät Kaupunkiympäristötoimialan operatiiviseen sopimukseen.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Yleissuunnitelman kilpailutus talvella 2020-21 viivästyi hieman resurssipuutteiden vuoksi. Yleissuunnitelman laajennukset työn aikana johtavat edelleen yleissuunnitelman aikataulun pidentymiseen. Hankeyhtiön perustaminen siirtynyt vuoden 2022 alkuun, minkä vuoksi myös hankintamenettelyn valmistelu on viivästynyt.</p>					

**Ulkoiset sidosryhmä – ja vaikuttamistavoitteet**

**Tunnin juna -hankkeen hankeyhtiön osakkuus**

Strateginen teema: **Yrittävä ja osaava Turku**

Strateginen linjaus: 3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja

Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Turun ja Helsingin välisen oikoradan suunnittelusta ja toteuttamisesta tehdään kansallinen päätös.			Toteutus käynnissä	Suunnittelu käynnissä, toteutus osittain käynnissä.	

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Tunnin junaksi nimitetään nopeaa junayhteyttä Helsingin ja Turun välillä. Helsingin ja Turun välisen ratayhteyden nopeuttamiseksi toteutetaan kokonaan uusi oikorata Espoosta Lohjan kautta Saloon. Lisäksi nopea yhteys sisältää Espoon kaupunkiradan, Salo–Turku-kaksoisraiteen sekä Turun ratapiha-alueet.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Espoon kaupunkiradan ja Turku-Kupittaa-kaksoisraiteesta on laadittu toteuttamissopimukset valtion ja kaupunkien kesken. Joulukuussa 2020 perustettiin Turun Tunnin Juna Oy, jonka tehtävänä on Espoo-Salo-oikoradan ja Salo-Turku-kaksoisraiteen ratasuunnitelmien laatiminen uuden radan rakentamisvalmiuteen saakka. Espoo-Salo- ja Salo-Turku-yhteysvälien toteuttamisesta ei ole tehty kansallista päätöstä.</p>					

## Strategiset tavoitteet (kaupunginhallitus)

### Nuorisotyöttömyyden vähentäminen

#### Pitkäaikaistyöttömien aktivointi

Strateginen teema: **Yrittävä ja osaava Turku**

Strateginen linjaus: 3.1.4 Tuetaan työllisyyden paranemista uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä

Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Nuorisotyöttömien osuus	12,2	12,2	11,5	12,3	
Työllisyysmäärärahan vaikuttavuus					
<ul style="list-style-type: none"> <li>Henkilöitä aktivointi- ja työkykypalveluiden piirissä</li> </ul>	4 561	4 561	5 500	4 501	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kokonaisasiakasmäärä</li> </ul>	15 757	15 757	11 000	12 651	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Työmarkkinatuella olevien aktiivintipalvelut</li> </ul>	1447	1447	2200	1 400	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Aktivointiaste</li> </ul>	22,4	22,4	40	26	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Nuorisotyöttömien osuuden vähentäminen ja kunnan maksuosuuden vähentäminen toimenpiteillä, jotka toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa huomioiden opiskelu ja toimintakyky. Kokonaisasiakasmäärään vaikuttavat monet muutkin tekijät, kuin vain kaupungin antamat palvelut. Lähteet: TEM Työnvälitystilastot, Kela Kelmu.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Korona haittasi asiakasmarkkinointia ja -hankintaa, jotka eivät toteutuneet suunnitellusti. Tapahtumat ja infot jouduttiin peruuttamaan. Kuntakokeilun rekrytoinnit, henkilöstövaje ja perehdytykset haittasivat täysipainoista asiakastyötä samalla, kun mm. pitkäaikaistyöttömyys kasvoi vuoden aikana runsaasti. Resurssi ei ollut riittävä palvelutarpeeseen nähden. Työmarkkinatuella olevien määrää on kasvattanut korona-aikana yksinyrittäjille maksettu korvaus. Joulukuussa aktivointiaste laskee muutaman %-yksikön kausiluonteisista syistä.</p>					

### Poikkihallinnolliset hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet

Strateginen teema: **Terve ja hyvinvoiva turkulainen**

Strateginen linjaus: 2.1.1. Luodaan puitteen hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.2.; 2.2.3.; 2.2.5.; 2.3.1.; 2.3.2.; 2.3.5.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Terveiden elintapojen edistäminen				Osa toimenpiteistä toteutunut	

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden vähentäminen				Toimenpiteet toteutuneet, mutta korona lisää kuntalaisten haasteita	
Vanhemmuden tuki				Toimenpiteiden toteutus käynnissä, suunnitelmakausi vuoteen 2023.	
<b>Tavoitteen kuvaus:</b>					
<p>Horizontaaliset tavoitteet koskevat koko kaupunkia ja toimeenpannaan koko kaupungin toimenpitein. Konsernihallinto edistää terveitä elintapoja: Turku tekee hyvää viestintä, Koko Turku liikkuu -kampanja, Hyvän mielen Suomi-hanke, ehkäisevän mielenterveystyön mallin luominen, ikääntyneiden toimintakyvyn toimet ja WHO collaborating centre -toiminnan käynnistäminen. Ulkopuolisuuden vähentäminen: Tykkää turkulaisesta -kampanja, kotouttamisen uudelleen organisointi tarve- ja asiakaslähtöisesti, syrjäytymisen ja alueellisen eriytymisen ehkäisy toimenpideohjelman mukaisesti. Vanhemmuuden tukeminen: lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmatyö ja päätösten vaikutusten ennakoarviointi.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Terveitä elintapoja edistetty viestinnän keinoin, asukasbudjetin toteutuksilla, ikäihmisten hankkeilla. Ehkäisevän mt-työn selvitys valmistunut, kansallinen yhteistyöhanke hanke käynnistyy 2022. Ulkopuolisuuden vähentämiseksi toteutettu laaja kirjo toimia. Koronan seurauksena hyvinvointihaasteiden polarisaatio jatkunut. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimet etenevät, suunnitelmakausi vuoteen 2023.</p>					

**Teknillisen alan korkeakoulutuksen ja vetovoiman vakiinnuttaminen**

Strateginen teema: **Yrittävä ja osaava Turku**

Strateginen linjaus: 3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Toteutuu suunnitelman mukaisesti			Toimintamallin toimeenpano	Toteutuu suunnitellusti	
<b>Tavoitteen kuvaus:</b> Teknologiaakampus Turun toiminnan käynnistäminen ja toteutus, jossa kaupungin vetovastuulla on STEAM –toiminta. Laaja-alainen ja monitieteinen tekniikan alan osaamiskeskittymä tukee tulevaisuuden teknologioiden kehittymistä Turun alueella. Yhteistyössä korkeakoulujen ja alueen elinkeinoelämän kanssa kaupunki vahvistaa pitkäjänteisesti Turun kilpailukykyä sekä asemaa tekniikan koulutuksessa ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa (TKI). Turku tekniikan osaamisen keskittymänä vahvistuu ja korkeakoulujen koulutusvastuita ja –volyymiä eri tekniikan aloilla lisätään alueen elinkeinoelämän tarpeiden mukaisesti. Turku nousee 2020 -luvulla Suomen johtavien teknillisten korkeakoulu- ja innovaatiokeskittymien joukkoon. <p>Euroopan johtavan soveltavan tutkimuksen organisaation, saksalaisen Fraunhofer -säätöön alaisen CML-instituutin (Hampuri) ja Novia -ammattikorkeakoulun yhteinen FIP- tutkimusyksikkö on perustettu Turkuun ja toiminta on käynnistynyt syyskuussa 2021. Tässä sijoittumispäätöksessä Turku on edelläkävijä: kyse on Fraunhoferin ensimmäisestä yhteistyöyksiköstä Suomessa. Turun tutkimusyksikkö keskittyy autonomisen meriliikenteen ja merenkulun simulaation tutkimukseen ja kehitykseen. Yksikön tutkimus- ja kehitystoiminnassa ovat sopimus pohjaisesti mukana kaikki Teknologiaakampus Turun korkeakoulut, Turun kaupunki ja Turku Science Park. Yhteistyön jatkokehittämisestä Turun alueen valmistavan teknologiateollisuuden tutkimus- ja kehitystarpeita palvelevan toisen Fraunhofer -instituutin (IPK, Berliini) kanssa on tehty aiesopimus.</p> <p>Turun yliopiston 2021 käynnistynyt uusi teknillinen tiedekunta on käänteentekevä pysyvä resurssi, joka vahvistaa merkittävästi alueen elinvoimaa, kilpailukykyä ja teknologiakehitystä. Tiedekunta saavuttaa täyden toimintavahvuutensa</p>					

2025, jolloin kaikki vuosikurssit ovat täynnä ja ensimmäiset 2020 syksyllä aloittaneet opiskelijat alkavat valmistua. Laaja-alaiset erityistoimet, mm. kuntien ja yritysten lahjoitusprofessuurit, ovat osaltaan varmistamassa uuden tiedekunnan käynnistysvaiheen 2021-2025 onnistumista.

Osana Teknologiakampusta kaupungin vetämä STEAM –kokonaisuus vahvistaa tekniikan uuden korkeakoulutuskokonaisuuden vetovoimaa ja koulutuksen kysyntää Turussa ja Lounais-Suomessa. STEAM, jonka laajaan hankekokonaisuuteen sisältyvät mm. Työelämälehtori -hanke sekä Merilukio, tarjoaa perusopetuksen ja toisen asteen yhdistävän tiede- ja teknologiapolon, jonka kautta eri-ikäisille lapsille ja nuorille aukeaa laaja mahdollisuus oppia tieteitä ja teknologiaa ja suuntautua tekniikan eri alojen jatko-opiskeluun ja työharjoitteluun.

**Selitys poikkeamalle:**

## Strategiset hankkeet (kaupunginhallitus)

Hanke	Hyötytavoite	Tilannekuva
<b>Uusien työ- ja tilankäyttökonseptien kehittäminen</b>	Byråbo: Tilankäyttöä tehostetaan kaikissa kaupungin toimistoissa siten, että tilamitoitus on enintään 15-18 m2/hlö (uudiskohteissa 15 m2 ja peruskorjatuissa kohteissa 18 m2). Samalla voidaan osittain luopua myös nimetyistä työpisteistä. Tätä kautta voidaan vähentää jopa noin 10 000 m2 toimistotiloja. Säästöpotentiaali tilakustannuksissa näiden toimenpiteiden seurauksena voi olla vuositasolla jopa 0,5 - 1,5 M€. Joka tapauksessa nykyisiä toimistotiloja tulisi lähivuosina korjata, joten tilainvestoinneilta ei voida säästyä. Keskistetyn toimistoratkaisun myötä voidaan myös saada aikaan toiminnan tehostumista.	Tilahankkeen 1. vaihe etenee suunnitelman mukaisesti. Yliopistonkadun peruskorjaus on käynnistynyt ja toiminnot siirretty Olavintien väistötiloihin. Peruskorjaus valmistuu 2023.  Vaiheen 2 hankesuunnitelman laatiminen on käynnissä, mutta sen valmistuminen on venynyt suunnitellusta aikataulusta. Saatetaan päätöksentekoon keväällä 2022.
<b>Työllisyyden edistämisen</b>	Kaupungin pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvien kustannusten alentaminen. Kaupungin elinvoimaisuuden lisääminen ja kaupungin roolin selventäminen työllisyysasioissa. Asiakaslähtöisempien palvelujen tuottaminen turkulaisille.	Hanke etenee ja on hyvässä vauhdissa.  Pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvat kustannukset aiempiin vuosiin ovat koronan vuoksi nousseet. Tämä on yleinen valtakunnallinen trendi. Toiminnallamme olemme kuitenkin pystyneet hillitsemään kustannusten nousua.  Kaupungin rooli työllisyysasioissa on merkittävä tulevan TE2024-uudistuksen myötä. Kokeilussa valmistaudumme tähän.  Asiakaslähtöisiä palveluita viedään eteenpäin.
<b>Keskustan kehittäminen -kärkihanke</b>	Kärkihankkeen toimintasuunnitelma ja ensi vuoden painopistealueiden tavoitteet löytyvät erillisestä liitteestä.	Raportoitu kärkihankkeen seurantaraportissa (liite)
<b>Turun kaupungin hallinnon kehittämishanke</b>	1. Hallinnon laadun parantaminen toimintatapoja kehittämällä 2. Tehtävänkuvien selkeyttäminen ja osaamisen varmistaminen riskien hallinnan näkökulmasta. 3. Hallinnon tiivistäminen - tuottavuuden lisääminen.	Raportoitu kärkihankkeen seurantaraportissa (liite)

Hanke	Hyötytavoite	Tilannekuva	
<b>Turun tiedepuisto - kärkihanke</b>	Kärkihankkeen toimintasuunnitelma ja ensi vuoden painopistealueiden tavoitteet löytyvät erillisestä liitteestä.	Raportoitu kohdassa Strategiset tavoitteet (kv), kärkihanke	
<b>Toiminnan ja talouden ohjauksen kehittäminen (SAP)</b>	Nykyisen toiminnanohjaus- ja henkilöstöhallintajärjestelmän päivitys. Tavoitteena on raportoinnin tehostuminen, kustannuslaskennan kehittäminen ja laadukkaamman tiedon tuottaminen päätöksenteon tueksi. Luodaan ja jalkauteaan yhteiskäyttöiset virtaviivaistetut prosessit toiminnanohjaukseen, sekä rakennetaan tätä tukeva moderni tietojärjestelmäratkaisu. Vuoden 2021 hyötytavoite 6 milj. euroa, ja vuodesta 2022 eteenpäin 12 milj. euroa vuosittain.	Hanke ottanut järjestelmän käyttöön 1.6.  Tukivaihe ja projekti päättyi 9.7.2021.  Lessons learned opit kerätään projektin ohjausryhmään aineistoon.	
<b>Tietohallintostrategian toimeenpano</b>	Kaupungin IT-palvelujen kehittämisvisio tiivistyy kuuteen tavoitteeseen. Visio kuvaa miten IT-palvelujen tulee toimia, jotta toiminta parhaiten vastaa asiakkaiden ja henkilöstön odotuksia sekä kaupungin strategisia päämääriä.	Projekti päättynyt 20.6.2020	
<b>Smart and Wise Turku -kärkihanke</b>	Kärkihankkeen toimintasuunnitelma ja ensi vuoden painopistealueiden tavoitteet löytyvät erillisestä liitteestä.	Raportoitu kärkihankkeen seurantaraportissa (liite)	
<b>Pohjoinen kasvuyöhyke (PKV)</b>	Pohjoinen kasvuyöhyke on alusta ennakkolou-lottomille digitaalisten palvelukonseptien kokeiluille ja piloteille sekä kansainvälisesti houkutteleva elinkeinoelämän toimintaympäristö. Se tarjoaa kehitysalustan innovaatioille, Suomen edelleen kansainvälistymiselle ja uusiin, digitaalisiin sovelluksiin perustuvien ratkaisujen kokeiluille ja kaupallistamiselle. Pohjoisen kasvuyöhykkeen strategiset painopisteet vuosina ovat elinkeinoelämän kannalta keskeisten kuljetusketjujen ja logistiikkaratkaisujen kehittäminen yli hallinnollisten tai alueellisten rajojen, tavoitteena kitkattomat ja sujuvat logistiset tavaravirrat. Pohjoisen kasvuyöhykkeen kehittämisen kärjet kohdistetaan sisäisen saavutettavuuden parantamiseen kotimaan ja kansainvälisen tavaraliikenteen solmukohtissa. Yritysten asiointin ja tavaravirtojen tehokkuus ja niiden saavutettavuus yöhykkeellä perustuu siihen, kuinka hyvin satamat, lentoasemat ja tavaraliikenteen rajanylityspaikat toimivat koko yöhykkeellä, sekä siihen kuinka yöhykkeen sisäiset virrat toimivat logistiikkakeskusten, väylien ja logistiikkapalvelujen markkinoiden varassa.	Hanke on käynnissä ja etenee suunnitellusti.  Pohjoinen kasvuyöhyke on strategisena yhteistyöverkostona toteuttanut tavoitteidensa mukaisia projekteja ja verkkotilaisuuksia sekä laatinut yhteisiä kannanottoja ja osallistunut kansallisiin ohjelmavalmisteluihin, joissa vaikutetaan tulevien politiikka- ja rahoitusohjelmien sisältöihin.  Projektina käynnistyneen CaaS (Corridor as a Service) -ekosysteemin luominen ja vakiinnuttaminen on toteuttanut Pohjoisen kasvuyöhykkeen strategisia päämääriä (Itämeren alueen kansainvälisen logistiikkakeskittymän vahvistaminen, Pohjoinen kasvuyöhyke idän ja lännen välisen multimodaalitaralogistiikan hubina) ja sen puitteissa on toteutettu webinaareja ja projekteja, mm. CEF-rahoitteinen Federated-projekti.  Kansainvälistä vaikuttamista on toteutettu EU:n TEN-T Skandinavia-Välimeri-ydinverkkokäytävällä Scandria Alliance -strategisen verkoston puitteissa.	



Hanke	Hyötytavoite	Tilannekuva	
<b>Asiakirjahallinnan kokonaisuuden kehittäminen</b>	Kaupungin tiedonhallinnan ratkaisut vastaavat niitä vaatimuksia, jotka julkishallinnon tulee täyttää tietosuojan sekä sähköisen tiedon, rekisteritiedon ja asiakirjallisen tiedon elinkaaren hallinnassa ja käsittelyssä. Samalla käyttöön saadaan prosessien digitalisoinnin sähköisesti säilytettävän tiedon ja hyödyt: tiedon parantunut löydettävyys, yhdistely-, jatkokäyttö- ja jaloitusmahdollisuudet sekä tietopalvelun tehostuminen. Digitaalisia aineistoja ja asiakirjallista tietoa voidaan jatkossa käyttää ja säilyttää pelkästään sähköisessä muodossa, jolloin paperiaineiston arkistointiin tarvittava arkistotilarave ei enää kasva.	Säilytysjärjestelmä (arkisto): Järjestelmä on hankittu ja käyttöönottoprojekti on menossa. Projekti päättyy suunnitelman mukaan kesäkuun 2022 lopussa.  Dokumenttipohjien hallintaratkaisu: Projekti on päättynyt. Järjestelmän otetaan käyttöön laajasti organisaatiossa kevään 2022 aikana.	
<b>DigiTurku</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Digitaalisen vuorovaikutuksen jatkokehittäminen (vihreä)</li> <li>• Palvelukartan jatkokehittäminen (oranssi)</li> <li>• Saavutettavuuslain vaatimusten vakiinnuttaminen (vihreä)</li> <li>• Suomi.fi-maksut, jatkokehittäminen (oranssi)</li> <li>• Suomi.fi-viestit, jatkokehittäminen (vihreä)</li> <li>• Sähköisen allekirjoituksen laajentaminen (oranssi)</li> <li>• Verkkoliiketoiminta (punainen)</li> </ul> Verkkomaksujen palautusprosessi (punainen)	Digitaalisen vuorovaikutuksen jatkokehittäminen : Asukasrajapinta toimii. Kaupungin taustaprosessin kehittäminen ei ole edennyt toivotusti resurssien puutteen vuoksi.  Palvelukartan jatkokehittäminen: Etenee melko hitaasti. Toteutus tehdään yhteistyössä Helsingin kanssa-  Saavutettavuuslain vaatimusten vakiinnuttaminen: Projekti päättynyt. Työ jatkuu osana normaalia toimintaa.  Suomi.fi-maksut jatkokehittäminen: Projekti ei ole edennyt DVV:n käyttämän palveluoperaattorin vaihdon vuoksi  Suomi.fi-viestit jatkokehittäminen: JoutseNetin päätöspöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset viesteihin.  Sähköisen allekirjoituksen laajentaminen: Kokeilu on käynnissä. Loppuvuonna 2021 kilpailutettiin geneerinen sähköisen allekirjoituksen ratkaisu.  Verkkoliiketoiminta: Verkkomaksujen palautusprosessi odottaa uuden välityspalvelun mahdollisuutta ratkaista ongelmat	

## Henkilöstön hyvinvointi (kaupunginhallitus)

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea ja luottamalla omiin alaisiin			
Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi Kunta 10 2018: 3,25 Kunta 10 2020: 3,37	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi	Heikentynyt lievästi Vastauksissa 16,7% parantunut, 57,9% pysynyt ennallaan, 25,4% heikentynyt	
Työyhteisö Työpaikan ilmapiiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi Kunta 10 2018: 3,44 Kunta 10 2020: 3,59	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Työyhteisö Arvostus työhöni, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi	Pysynyt samalla tasolla Vastauksissa 13,9% parantunut, 68,0% pysynyt ennallaan, 18,1% heikentynyt	
Työyhteisö Luottamus työkavereihin, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi	Pysynyt samalla tasolla Vastauksissa 11,2% parantunut, 74,2% pysynyt ennallaan, 14,6% heikentynyt	
Työyhteisön tuki esimiestyölle	suurempi tai yhtä suuri kuin edellisen vuosi Kunta 10 2018: 3,38 Kunta 10 2020: 3,5	Pysynyt samalla tasolla Vastauksissa 13,6% parantunut, 76,0% pysynyt ennallaan, 10,4% heikentynyt	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Yhteistyö- ja Topaasia -pelien hyödyntäminen työyhteisöissä ja yksiköissä. Kunta10:n kehystoimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
2.A. Työkyvyn hallinta			
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2020: 260 (46 %)	Vuonna 2021: 405 (52 %)	
2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi			
Kuinka monta vaarat ja haitat –arvioita / riskiarviota tallennettu	Vähintään 25 % toimialan perusyksiköistä per vuosi Vuonna 2018: (64 %) Vuonna 2019: (14 %) Vuonna 2020: -	Vuonna 2021: 23 %	
2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita			
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työpaineita paljon, hallintaa vähän, Kunta10	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta 10 2018: 18,8 Kunta 10 2020: 19,5	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työmäärän lisääntyminen, Välikysely	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta 10 2018: 35,3 % Kunta 10 2020: 40,3 %	40,1 %	

2.D. Asiakasväkivallan kokemus			
Asiakasväkivallan kokemus: Henkinen väkivalta	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 12,5 % Kunta10 2020: 8,3 %	5,9 %	
Asiakasväkivallan kokemus: Fyysinen väkivalta tai sen uhka	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 0,5% Kunta10 2020: 0,9%	0,7 %	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Uuden riskienarviointiohjelman käyttöönotto.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet			
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 2018: 4,69 Kunta10 2020: 4,86	Heikentynyt lievästi  Vastauksissa 15,7% parantunut, 59,2% pysynyt ennallaan, 25,1% heikentynyt	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä –vastauksia 75 % Kunta10 2018: 83 % Kunta10 2020: 86,6 %	76,7 %	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Tehtäväkuvien selkiyttäminen organisaatiouudistuksen yhteydessä.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen			
Yhteisten osaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset (SAP HR 2020) Vaadittu taso 2,16 Saavutettu taso 2,65	Vaadittu taso (ka) 2,11 Saavutettu taso (ka) 2,66	
4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen			
Johtamisosaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset (SAP HR) Vaadittu taso 2,39 Saavutettu taso 2,86	Vaadittu taso (ka) 2,36 Saavutettu taso (ka) 2,81	
Henkilöstökoulutuksiin osallistuneiden määrä (prosentuaalinen osuus henkilötyövuosista laskettuna)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Vuonna 2018: (80,80 %) Vuonna 2019: (90,10 %) Vuonna 2020: (84,90 %)	81 %	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä per henkilö (koulutussuunnitelmaraportointi)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi tavoite vähintään 3 päivää per henkilö Vuonna 2018: (4,9) Vuonna 2019: (6,4) Vuonna 2020: (3,2)	3,68 %	

Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä	75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä	59,9 %	
--	--	--------	--

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
5.A. Muutoksen kokeminen työssä			
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutosten laatu, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 39% Kunta10 2020: 43,9%	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutoksen kokeminen, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (Kunta 10 2020: 43,9 %)	47,7 %	
5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus			
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 2018: 3,61 Kunta10 2020: 3,7	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisön tavoitteellisuus, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi	Heikentynyt lievästi  Vastauksissa 12,9% parantunut, 66,2% pysynyt ennallaan, 20,9% heikentynyt	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa			
Kokemus työyhteisön kehittämisyvystä Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,15 Kunta10 2020: 3,19	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Kokemus työyhteisön kehittämisyvystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi	Pysynyt samalla tasolla  Vastauksissa 19,9% parantunut, 54,7% pysynyt ennallaan, 25,4% heikentynyt	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Topaasia -pelin hyödyntäminen työyhteisöjen työyhteisötaitojen ja toiminnan kehittämisessä. (>itsensä johtaminen, työyhteisötaidot, työskentelytapojen hiominen, vahvuuksien esiin nostaminen, tulevaisuuden kehittäminen.)

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa			

Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta, Kunta 10, välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,64 Kunta10 2020: 3,78	Heikentynyt Vastauksissa 8,0% parantunut, 70,0% pysynyt ennallaan, 22,0% heikentynyt	
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Kunta10, välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 2,83 Kunta10 2020: 2,98	Heikentynyt Vastauksissa 3,5% parantunut, 61,7% pysynyt ennallaan, 34,8% heikentynyt	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Uuden SAP SF:n tavoite- ja kehityskeskustelun käyttöön-otto.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa			
Tuki esimiestyölle riittävää, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 %	75 %	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiestuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,33 Kunta10 2020: 3,54	2021 ei toteutettu Kunta 10 -kyselyä	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiehen tuki ja rohkaisu, Välikysely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi	Pysynyt samalla tasolla Vastauksissa 19,5% parantunut, 61,3% pysynyt ennallaan, 19,2% heikentynyt	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 9. Yhteistoiminta ja osallistaminen

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.21	
9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa			
Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen, Esimiesbarometri	Kyllä-vastanneiden osuus on enemmän kuin 75 %	89 %	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen			
Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbarometri	Kyllä –vastanneiden osuus suurempi kuin 75%	64 %	
9.C. Strategisesti ohjatut -kehityskeskustelut			
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: kehityskeskustelujen käymisprosentti	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 73,7 % Kunta10 2020: 69 %	71,4 %	
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 32,8 % Kunta10 2020: 35,10 %	39,5 %	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, €(kaupunginvaltuusto)**

Kh, Kaupunginhallitus	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2020 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötaloulososa</b>					
Toimintatuotot	177 153 737	-1 000 000	176 153 737	183 575 610	7 421 873
Valmistus omaan käyttöön				616 643	616 643
Toimintakulut	-201 161 588	2 132 728	-199 028 861	-202 836 196	-3 807 336
Toimintakate	-24 007 851	1 132 728	-22 875 124	-18 643 944	4 231 180
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-8 159 000	-623 183	-8 782 183	-9 729 584	-947 401
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-8 159 000	-623 183	-8 782 183	-9 729 584	-947 401

Kh, kaupungin yhteiset toiminnot	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2020 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötaloulososa</b>					
Toimintatuotot	38 447 019		38 447 019	62 875 401	24 428 382
Valmistus omaan käyttöön				65 626	65 626
Toimintakulut	-43 480 315	9 920 924	-33 559 392	-46 902 574	-13 343 182
Toimintakate	-5 033 296	9 920 924	4 887 627	16 038 453	11 150 825
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-92 266 788	-57 025 950	-149 292 738	-123 761 426	25 531 312
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet				1 861 619	1 861 619
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	32 700 000		32 700 000	33 770 653	1 070 653
Investointien rahavirta	-59 566 788	-57 025 950	-116 592 738	-88 129 154	28 463 583

Kh, Työllisyyden palvelukokonaisuus	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2020 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötaloulososa</b>					
Toimintatuotot	5 736 142		5 736 142	5 670 731	-65 411
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-39 825 308		-39 825 308	-40 195 856	-370 548
Toimintakate	-34 089 166		-34 089 166	-34 525 124	-435 958

**Määrärahat palvelualueittain (kaupunginhallitus)**

	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintatuotot	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakulut	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakate	Talousarvio 2021 toteutunut Toimintakate	Poikkeama Toimintakate
Johdon tuki	80	-5 635	-5 555	-4 593	962
Järjestämistoiminto	283	-1 438	-1 155	-1 509	-354
Yhteiset palvelut	166 856	-152 037	14 819	13 217	-1 602
Edelleen kohdistettavat määrärahat		-13 317	-13 317	-12 662	656
Yhteiset		-8 034	-8 034	-6 575	1 459
Hankkeet ja projektit	8 934	-18 568	-9 633	-6 522	3 111
<b>Kaupunginhallitus yhteensä</b>	<b>176 154</b>	<b>-199 029</b>	<b>-22 875</b>	<b>-18 644</b>	<b>4 231</b>

**Muut investoinnit (kaupunginhallitus)**

	TALOUSARVIO 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21
<b>Tietojärjestelmien ja toiminnan kehittäminen</b>	<b>-8 782 183</b>	<b>-9 729 584</b>
<b>Ydinprosessien kehittäminen</b>	<b>-3 361 125</b>	<b>-3 412 947</b>
Järjestämistoiminto	-84 000	-78 950
Kärkihankkeet	-2 423 590	-2 228 698
Muut ydinprosessit	-853 535	-1 105 299
<b>Tukiprosessien kehittäminen</b>	<b>-5 271 058</b>	<b>- 6 316 636</b>
<b>Muu toiminnan kehittäminen</b>	<b>-150 000</b>	<b>0</b>
Varaus Suomen Joutsenen kunnostus	-150 000	0

**Kaupunginhallituksen omarahoitusosuudet (kaupunginvaltuusto)**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2020 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintakulut	-20 184 213		-20 184 213	-20 169 067	15 146
TOIMINTAKATE	-20 184 213		-20 184 213	-20 169 067	15 146

**Kaupunginhallituksen omarahoitusosuudet kohteittain (kaupunginhallitus)**

Omarahoitusosuudet, €

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 toimintatulot muutoksia	Talousarvio 2021 toimintamenot muutoksia	Toimintakate	Muutos, €	Muutos, %	Toteutunut 31.12.21
Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos	-14 114 688	0	-14 311 440	-14 414 810	-196 752	2,1 %	-103 370
Maaseutuelinkeino- asiat	-24 217	0	-22 000	-18 329	2 217	-24,3 %	3 671
UBC	-300 000	0	-290 000	-290 000	10 000	-3,3 %	0
Eläkkeet	-5 083 766	0	-5 560 773	-5 445 929	-477 007	7,2 %	114 844
<b>Yhteensä</b>	<b>-19 522 671</b>	<b>0</b>	<b>-20 184 213</b>	<b>-20 169 067</b>	<b>-661 542</b>	<b>3,3 %</b>	<b>15 146</b>

**Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)**

Henkilötyövuodet (htv) ja kustannukset, 1.000 €	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksia	Toteutunut 31.12.2021	
Konsernihallinto, htv	596,2	631,8	717,2	743,0*	
Konsernihallinto, palkat ja palkkiot	37 394***	33 209	39 852	39 809	
Työllisyyden palvelukokonaisuus, htv				78,1	
Työllisyyden palvelukokonaisuus, palkat ja palkkiot		11 043**	13 160**	10 576**	
Kaupungin yhteiset, palkat ja palkkiot		328	409	340	

**Lisätietoja:**

Toimialoilta konsernihallintoon ja konsernihallinnosta vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen tehdyt henkilöstösiirrot vaikuttavat lukujen vertailukelpoisuuteen. Työllisyyden palvelukokonaisuus on eritelty omaksi kokonaisuudekseen vuonna 2021 voimaan astuneen organisaatorakenteen mukaisesti.

\*Turun Työterveystalon toiminta on siirtynyt 1.1.2022 alkaen osaksi Länsirannikon Työterveys Oy:tä. Työterveyshuollon osuus konsernihallinnon henkilötyövuosista on 59,7 htv. Lisäksi matkailupalvelut ovat siirtyneet 1.6.2021 osaksi vapaa-ajan palvelukokonaisuutta. Matkailun osuus konsernihallinnon henkilötyövuosista on yhteensä 7 htv.

\*\*Sisältää palkkamenot työllistettävistä.

\*\*\* Sisältää työllisyyspalvelukeskuksen

**Selitys poikkeamalle:**

Henkilötyövuodet eivät ole suoraan vertailukelpoisia organisaatiomuutosten vuoksi.



**Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)****Käytössä olevat tilat ja alueet, Konsernihallinto**

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	22 190	25 339	26 019	23 664	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	22 190	25 339	26 019	23 664	

Ennuste 31.12.2021 otettu 10.5.2021

Veritaksen (Olavintie 2) sopimus alkoi 1.8. ja samalla Yliopistonkatu 27 sekä Kivipainon sopimukset päättyneet. Tämä muutos huomioitu toteumassa 31.12.2021.

Skanssin ja Kauppatorin Monitorit ovat 100 % Konsernihallinnon sopimukset, mutta niitä ei ole huomioitu neliöissä, koska eivät yksinomaan ole Konsernihallinnon käytössä.

Matkailun palvelukeskukselle Tykistökatu, Turun Kaupungin matkailutoimisto otettu käyttöön.

**Selitys poikkeamalle:**

## Liite 1 Keskustan kehittäminen

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta
2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2021

Painopiste- alue/Hanke	Tuotos	Toteutunut (liikenne- valo)	Selvitys poikkeamalle
Liikenne ja liikkuminen	Yleiskaava 2029 hyväksytty. Keskustaliikenne 2029 -suunnitelman laatiminen on käynnissä/viimeistelyvaiheessa. Samoin keskustan huolto- ja jakeluliikenteen suunnitelma. Keskustan liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteet etenevät kärkihankkeen KH-päätöksen mukaisesti. Pilotteja mm. kävelyn ja oleilun sekä pysäköinnin kehittämiseksi on toteutettu keskustassa.		Yleiskaavan 2029 valtuustokäsittely on siirtynyt vuoden 2022 puolelle. Keskustan huolto- ja jakeluliikenteen suunnitelman valmistelu on käynnissä.
Liikenne ja liikkuminen	Aurajoen itärannan liikkumisympäristön kehittäminen on käynnissä yleissuunnitelman pohjalta. Aurajoen rantojen kehittämissuunnitelma on valmis ja sen toteuttaminen käynnissä.		.
Merellinen Turku (Turku Waterfront)	Linnanniemen alueen kaavoitus ja kehittämistoimenpiteet käynnissä kansainvälisen ideakilpailun tulosten pohjalta.		
Merellinen Turku (Turku Waterfront)	Merikeskuksen kokonaisuus on rakentunut monialaiseksi kehittämissuunnitelmaksi ja ensimmäiset toiminnallisuudet, jotka tarjoavat uusia kulttuurin, ruuan, merellisen kaupan, matkailun, merellisen opastamisen elämyksiä ja palveluita ovat valmistuneet. Vuorovaikutteinen ja elämyksellinen näyttelykokonaisuus on avattu Forum Marinumin yhteyteen. Yhteistyössä Tukholman kanssa rakennettu matkailijan matkansuunnittelua ja saariston palveluiden saavutettavuutta helpottava digitaalinen, Explore Archipelago -palvelu on käytössä.		
Kaupallinen ydinkeskusta (Hansatown)	Kaupallisen ydinkeskustan konseptin toteutus käynnissä ja uusi yhteistyön toimintamalli käytössä keskustatoimijoiden kanssa yhdessä laaditun toimintasuunnitelman pohjalta.		Toimintakonseptin ensimmäinen vaihe on valmis. Toinen vaihe osittain kesken. Toimintakonsepti otettu osittain käyttöön.
Kaupallinen ydinkeskusta (Hansatown)	Kaupparealiteettien kehittämissuunnitelma on valmis ja kehittämisen kilpailutus käynnistetty.		
Kaupallinen ydinkeskusta (Hansatown)	Uuden Kauppatorin toimintakonsepti on valmis ja otettu käyttöön soveltuvin osin.		
Aninkainen	Aninkaisen alueen kokonaisvaltaiseen kehittämiskonseptiin pohjautuvien		

Liite 1 Keskustan kehittäminen

Painopiste- alue/Hanke	Tuotos	Toteutunut (liikenne- valo)	Selvitys poikkeamalle
	toimenpiteiden suunnittelu/toteutus käynnissä. Alueen liikennesuunnittelu on käynnissä.		
Aninkainen	Matkakeskuksen hankesuunnitelma on valmis ja hankekehityskilpailu käyty/käynnissä. Matkakeskuksen palvelukonseptien kehittäminen myös käynnissä.		Kaupungin suurten hankkeiden rytmittämiseksi Matkakeskuksen hankekehityskilpailu on tarkoitus järjestää vasta Tiedepuiston kansihankkeen kilpailutuksen jälkeen. Hankekehityskilpailun toteutusta valmistellaan ja edistetään. Esiselvityksenä on tilattu esim. Matkakeskuksen hankekehityskilpailun reunaehtoja tarkentava ja asemakaavoitusta tukeva VAK-selvitys.
Vanhakau- punki	Yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa toteutettu Turun historiallisen keskustan ja yliopistojen alueen kehittämiskonsepti on valmis. Alueen brändin identiteetti ja viestinnällinen konsepti on määritelty. Käytännön toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus alueen elävöittämiseksi, viihtyistämiseksi ja toiminnallisuuden monipuolistamiseksi on käynnistetty.		Työn edistymisen myötä tarkentui, että alueen brändin identiteetin ja viestinnällisen konseptin toteuttaminen on ajankohtainen vasta vuonna 2022.
Innovaatiokil- pailu	Sytytä Turku -keskustan kehittämiskilpailun voittajajideoiden toteuttamissuunnittelu/toteuttaminen on käynnissä yhdessä toteuttajakumppaneiden kanssa.		Koronasta johtuen osa ideoiden toteuttamisesta on jouduttu siirtämään vuoteen 2022.
Keskustava- laistus	Kokonaisvaltainen suunnitelma keskustavalaistuksen kehittämiseksi on valmis ja suunnitelman vaiheittainen toteuttaminen aloitettu. Pilotteja valon hyödyntämisestä keskustan julkisessa kaupunkitilassa pidettävien tapahtumien yhteydessä on toteutettu. Turun ensimmäinen valofestivaali on toteutettu osana Kulttuuripääkaupunki-juhlavuoden ohjelmistoa.		Keskustavalaistuksen periaatteet -työ valmistuu vuoden 2022 aikana, sillä työ on jäänyt mm. kesäkatukokeilun ja Space4People-hankkeen jalkoihin.

## Liite 2 Turun Tiedepuisto

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta
2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2021

Painopistealue	Tuotos	Toteutunut (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä	Uusien innovaatioalustojen ja verkostojen kehittäminen käynnissä.  KIEPPI, Kestävien kaupunginosien kumppanuusmalli -hanke valmis. Verkkostoyhteistyötä jatketaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa, kumppanuusmallia soveltaen ja skaalautuen.		
Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä	Tiedepuiston brändi-identiteetti ja markkinoinnin sisältöstrategia määritelty yhteistyössä alueen keskeisten toimijoiden kanssa ja sen päälle rakentuva alueen aktiivinen markkinointi ja myynti käynnissä.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen.
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Itäharjun joukkoliikenneverkon ja siihen liittyvän infran suunnittelu käynnissä.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen.
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Kestäviä liikkumismuotoja tukeva alueen sisäinen liikkumisen suunnittelu käynnissä. Pyöräparkkisuunnitelma valmis.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen.
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Liikenneverkkoanalyysi valmis.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen.
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Raitiotien toteutussuunnittelu käynnissä.		
Logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus	Yhdessä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tuotettu pysäköinnin kehittämissuunnitelma valmis ja kehittämistoimenpiteet käynnissä.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen.
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas	Tiedepuiston palvelumuotoilu valmis.		
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas	Tiedepuisto-alueen infran ja julkisten kaupunkitilojen laadun parantamisen hanke käynnissä.		
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas	Tapahtuma- ja palvelutoiminnan monipuolistamiseen tähtäävät toimenpiteet käynnissä. Turku Future Sports- ja		Ei toimenpiteitä tarkastelujaksolla.

Liite 2 Turun tiedepuisto

Painopistealue	Tuotos	Toteutunut (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
	RunFest hyvinvoinnin- ja liikunnan alustojen kehittäminen käynnissä.		Kärkihankkeen jatkon myötä hankkeen strategian ja toimintasuunnitelman päivitys ja hyväksyttäminen
24/7/365 elävä kohtaamisten keidas	Tiedepuiston opastamisen kokonaiskonsepti ja -suunnitelma valmiit ja toimenpiteet käynnissä.		
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Kupittaaan kannen ja siihen kytkeytyvän Itäharjun kärjen alueen idea- ja toteutuskilpailu käyty ja siihen liittyvä asemakaavoitus käynnissä.		Allianssin hankintamenettely käynnissä. Tavoitteena sopimuksen hyväksyminen ja kehitysvaiheen käynnistyminen maaliskuussa 2022.
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Tiedepuiston alueen tietomalli valmis ja siihen liittyvät visualisoinnit käytössä.		
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Strategisen maankäytön suunnittelun mukaiset toimenpiteet käynnissä. Pilantuneiden maiden strategia ja suunnitelma valmis.		
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Helsingintien liittymän asemakaavaehdotus valmis ja infran suunnittelu käynnissä.		Odottaa kansihankkeen ratkaisuja jonka jälkeen suunnittelutoimenpiteiden edistäminen jatkuu. Kaavoituksen jatko siirtyy aikaisintaan vuodelle 2022.
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Voimakadun alueen kumppanuuskaavoitus käynnissä.		
Kestävästi kasvava kaupunginosa	Taito-kampuksen sijainti ja hankintamalli ratkaistu.		

## Liite 3 Smart and Wise Turku

1. Kuvaus vuoden toteutumisesta
2. Kärkihankkeen toimintasuunnitelman seuranta 2021

Painopistealue	Tuotos	Toteutunut (liikennevalo)	Selvitys poikkeamalle
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Palvelujen tuotteistuksen ja kustannuslaskennan malli on otettu käyttöön ja palvelujen tuotantokustannukset on kohdennettu tuotteistetuille palveluille.		Kasvatus ja opetuspalvelukokonaisuus, ruotsinkieliset palvelut tuotteistettu järjestelmään. Muiden palvelukokonaisuuksien kanssa yhteisesti sovittu käyttöönottosuunnitelma palvelujen tuotteistamisen osalta vuodelle 2022.
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Palvelujen toimitusketjujen hallintamalli on määritetty ja sitä on testattu valikoiduissa palveluketjuissa.		
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Asiakastietojen hallintamalli ja sitä tukeva tietojärjestelmäratkaisu on otettu käyttöön kaupunkitasolla.		
Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta	Asiakasohjauksen kaupunkitasoinen toimintamalli on käytössä.		
Hiilineutraalius ja resurssiävisuus	Resurssiävisuuden ja kiertotalouden tiekartta ja alusta		
Hiilineutraalius ja resurssiävisuus	Ilmastojoukkueen / -tekojen digitaalinen alusta tietokantoinen		
Hiilineutraalius ja resurssiävisuus	Investointien ilmasto- ja elinkaariohjausmalli: pilotit ja käyttöönoton laajennus		
Kaupunkisuunnittelu	Rakennusprojektien toteutumien ja suunnitelmien vastaavuutta seurataan ja arvioidaan digitaalisten tietomallien avulla.		Toteutus on käynnistetty, mutta seuraaminen ja arvioiminen käynnistyy vuonna 2022.
Kaupunkisuunnittelu	DigiPAVe: Toteutettu pohja ihmislähtöiselle palveluverkkosuunnittelulle ja pilotoitu uudenlaista suunnittelutapaa		
Kaupunkisuunnittelu	Aluetieto ja indikaattorit hyödynnettävissä digitaalisessa muodossa ja saatavissa yhdestä paikasta alueiden suunnitteluun ja kehittämiseen		Aluetieto toteutuu DigiPAVe-hankkeessa, joka jatkuu vuodelle 2022. Indikaattoreiden osalta SAWT/Kaupunkisuunnittelun ohry teki päätöksen 30.3.2021, että niitä ei edistetä vuoden 2021 aikana resurssipulan vuoksi.
Kaupunkisuunnittelu	Kaupunkitietomalli hyödynnettävissä 3D-ymäristössä		
Syrjäytymisen ehkäisy	Uusia syrjäytymisen ehkäisemisen toimenpiteitä on pilotoitu ja niiden vaikutuksia arvioitu.		
Turvallisuus	Ylläpidetään johdon koronatilannekuvaa ja testataan IT-palveluissa kehitettyä tilannekuvaa harjoituksessa		IT-palveluissa kehitettyä tilannekuvaa ei ole testattu harjoituksessa ja sen ylläpito ja toiminta on ajettu alas.

Liite 3 Smart and Wise Turku

Turvallisuus	Kameravalvonnan keskittämisprojekti, kaupungin kaikki kamerat on integroitu kahdelle käyttöliittymälle		
Alustatalouden toimintamalli	Alustatoiminnan hallinta- ja toimintamalli –dokumentti on laadittu ja digialustan käyttöönottoprojektisuunnitelma tehty		
Liikenne ja liikkuminen	Tulevaisuuden liikkumisen ja liikenteen kokonaissuunnitelma vuosille 2022-2029		Keskeisintä on ollut tulevaisuuden liikkumisjärjestelmän teemojen integrointi jo käynnissä oleviin prosesseihin, ei niinkään uuden ohjelman laatiminen.
Liikenne ja liikkuminen	Palvelukartan liikkumisenäkymä on luotu ja siihen on integroitu suunnitelman mukaiset datasetit		
Liikenne ja liikkuminen	Pysäköintihub on käytössä ja siihen on integroitu lupien hallintajärjestelmä, liikenneanalyysien ja riskienhallinnan työkaluja. Pysäköinnin valvontakokeiluja on toteutettu useassa eri kohteessa.		
Liikenne ja liikkuminen	6Aika: Vähähiilinen liikkuminen liikennehuoissa – hankkeen uudet pysäköintipalvelut ovat käytössä ja muissa kaupungeissa kehitettyjä palveluita skaalataan Turkuun.		
Liikenne ja liikkuminen	USER-Chi: Sähkölatauksen lähtötilanneanalyysi on toteutettu ja tavoitetila määritelty		
Liikenne ja liikkuminen	Turun seudun logistiikan toimenpideohjelma on laadittu.		Seudullinen logistiikkatyö siirtyi osaksi seutuyhteistyötä 1.1.2021 alkaen, eikä työtä näin ollen enää edistetty osana kärkihanketta vuonna 2021.

# VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA

## Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta
<p><b>Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät</b></p> <p>Pelastuslaitos tuotti pelastustoimen lakisääteisiä (palvelutasopäätös ja valvontasuunnitelma) ja sopimusperusteisia (ensihoidon yhteistoimintasopimus) palveluita vuonna 2021 (suluissa 2020) lukumäärällisesti seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Pelastustoiminta <b>8 355 kpl</b> (9 113)</li><li>• Ensihoito <b>38 429 kpl</b> (36 065)</li><li>• Riskienhallinta <b>22 396 kpl</b> (21 280)</li></ul> <p><i>Pelastustoiminnan</i> tehtävämäärät laskivat vuodesta 2020 reilusti. <i>Ensihoidon</i> osalta tehtävämäärät puolestaan nousivat merkittävästi. <i>Riskienhallinnan</i> suoritettavat tarkastukset nousivat edellisvuodesta. Koronan vaikutuksesta lisättiin pientalojen omavalvontaa, asiakirjavalvontaa sekä tehostettiin turvallisuusviestintää.</p> <p>Toimintaympäristössä muutokset näyttäytyvät mm. maakunnan asukasmäärän kasvuna ja edelleen vilkkaana rakentamisena. Näillä on suora yhteys lähivuosina pelastuslaitoksen palveluiden kysyntään ensivaiheessa riskienhallinnan palvelualueella (lupalausunnat, tarkastukset) ja myöhemmin operatiivisella palvelualueella (pelastustoiminta ja ensihoito).</p>
<p><b>Selvitys olennaisista talousarviopoikkeamista ja niiden syistä</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ Talous toteutui vuonna 2021 kokonaisuutena suunnitelmien mukaan. Käyttötalouden kokonaiskulut jäivät budjetin alle kun taas kokonaistulot ylittivät budjetin reilusti. Toimintakate (2,10 M€) ylittyi käyttötalouden osalta n. 250 tuhatta euroa (2,35 M€).</li><li>▪ Palvelujen ostokustannukset ylittivät edelleen selvästi pysyen kuitenkin edellisvuoden tasolla. Henkilöstökulut vastaavasti alittivat talousarviolukemat, mutta vuodesta 2020 kustannukset kasvoivat n. 2 %.</li><li>▪ Kokonaisuutena talous toteutui niin, että kuntien rahoittama <i>pelastustoiminta</i> oli alijäämäinen, koska käyttötalouden ylijäämästä huolimatta edellisvuosien investointeja siirtyi vuoteen 2021. <i>Ensihoitopalvelut</i> oli myös niukasti alijäämäinen. Menot olivat talousarvion mukaiset, mutta tulot jäivät budjetin alle.</li><li>▪ Investointien netto (2,52 M€) ylittyi suunnitelmasta (2,10 M€), mutta kahden edellisvuoden investoinnit saatiin kurottua kiinni siten, että ylijäämäinen toimintakate ylittyi 175 tuhannella eurolla. Siitä kertyi puolelle kunnista lisämaksusuuksia ja toiselle puolelle palautusta riippuen asukasluvun kehityksestä.</li><li>▪ Henkilöstön käyttöluvut vähenivät viidellätoista henkilötyövuodella talousarvion vastaavista lukemista vuonna 2020. Koko vuoden keskiarvo ja kuukausittaisista toteutumisista lasketut henkilötyövuodet olivat yhteensä 557 (2020 htv oli 572). HTV:n ylitys selittyi pääosin erilaisista kotimaisista ja kansainvälisistä projektihankkeista, joihin kaikkiin saatiin ulkopuolista rahoitusta.</li></ul>



## Strategiset tavoitteet (kaupunginvaltuusto)

### Tavoite 1: Toimintavalmiusaika (%)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020 ja 2021-2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Toimintavalmiusaika (%)	86 %	87 %	50 %	87 %	
Tavoitteen kuvaus: Kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaikaprosentti. Riskialueiden mukaan määrittyvät aikarajat. <b>Selvitys poikkeamasta:</b>					

### Tavoite 2: Tarkastusmäärät (%)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017–2020 ja 2021–2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Tarkastusmäärät (%)	92 %	88 %	90 %	90 %	
Tavoitteen kuvaus: Tarkastusmäärien tavoitteiden prosentuaalinen toteutuma. <b>Selvitys poikkeamasta:</b>					

### Tavoite 3: Kustannusvertailu (€/as.)

Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017–2020 ja 2021–2024

Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Kustannusvertailu (€/as.)	71,9 €	72,9 €	75 €	74,1 €	
Tavoitteen kuvaus: Toimialan maakunnalliset vuosikustannukset euroa per asukas (pl. ensihoito). <b>Selvitys poikkeamasta:</b>					

**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, €(kaupunginvaltuusto)**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousoisa</b>					
Toimintatuotot	46 691 321	0	46 691 321	47 579 664	888 343
Valmistus omaan käyt- töön	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-44 591 319	-512 724	-45 104 043	-45 019 594	84 449
Toimintakate	2 100 002	-512 724	1 587 278	2 560 070	972 792
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-3 914 300	0	-3 914 300	-2 735 106	1 179 194
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 643 320	0	1 643 320	173 804	-1 469 516
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	170 980	0	170 980	41 587	-129 393
Investointien rahavirta	-2 100 000	0	-2 100 000	-2 519 715	-419 715

## Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Henkilötyövuodet (htv)	558	572	548	557	
Palkat ja palkkiot (tiedoksi), (1000 €)	23.808	24.933	25.165	25.054	
Lisätietoja: <b>Selvitys poikkeamasta:</b>					

## Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä Turun alueella (m2)	11 200	11 039	11 039	11 039	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat koko maakunnan alueella (m2)	50 200	51 079	50 332	50 885	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (hehtaari)					
<b>Lisätietoja:</b> Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta on lähettänyt aikaisempina vuosina Turun kaupungin konsernihallinnon Strategisen tilojen ohjauksen vastuualueelle ehdotukset peruskorjaushankkeesta (keskuspaloasema) ja uudisrakennushankkeista. Puheenjohtajiston strategisen sopimuksen neuvottelutilaisuudessa on sovittu, että Turun kaupungin alueella sijaitsevista paloasemakiinteistöistä laaditaan tilatarveselvitykset. Pelastuslaitos on käynnistänyt valmistelun ja käynyt lisäkeskustelua mm. Turun kaupungin tilaliikelaitoksen kanssa. Muiden kiinteistöjen, kuin Turun kaupungin alueella olevat paloasemakiinteistöt, osalta suunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen ja johtosäännön mukaisesti sen kunnan kanssa, jossa paloasemakiinteistö sijaitsee. Hankkeiden toteutuessa vaikutuksia syntyy talousarvion määrärahoihin (vuokrat). <b>Selvitys poikkeamasta:</b>					

## Henkilöstön työhyvinvointi (kaupunginhallitus)

### Kaupungin yhteiset työhyvinvointitavoitteet

#### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea ja luottamalla omiin alaisiin	-		
Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,35)	- Kunta10 (3,46) 2020	
Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välilyksely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	- 2021: 15,3% parantunut - 2021: 49,3% ennallaan - 2021: 35,4% heikentynyt	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Työyhteisö Työpaikan ilmapiiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,3)	- Kunta10 (3,33) 2020	
Työyhteisö Arvostus työhöni, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	- 2021: 8,3% parantunut - 2021: 51,4% ennallaan - 2021: 40,3% heikentynyt	
Työyhteisö Luottamus työkavereihin, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	- 2021: 6,2% parantunut - 2021: 66,7% ennallaan - 2021: 27,1% heikentynyt	
Työyhteisön tuki esimiestyölle	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 (3,35) Välikysely (Pysynyt samalla tasolla)	- Kunta10 (3,43) 2020 - 2021: 9,7% parantunut - 2021: 70,8% ennallaan - 2021: 19,5% heikentynyt	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Työyhteisötaitojen tunnistaminen ja kehittäminen, täydenniskoulutusta esimiehille, työyhteisötaitojen valmennus, Työilmapiirin ja yhteistyön kehittämisen osa tyhy-/kehittämispäivien ohjelmaa, yhteisöllisyyden kehittäminen -koulutustilaisuus. Yhteistyökumppaneina Peilipinta Oy ja Turun AMK.**

#### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
2.A. Työkyvyn hallinta	-		
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2018: 149 (30,6 %) Vuonna 2019: 166 (33,75 %)		
2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi	-		
Kuinka monta vaarat ja haitat –arvioita / riskiarviota tallennettu	Vähintään 25 % toimialan perusyksiköistä per vuosi Vuonna 2018: - Vuonna 2019: (0 %)	- Käytössä PERA (pelastuksen ja ensihoidon riskianalyysi)	
2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita	-		
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työpaineita paljon, hallintaa vähän, Kunta10	pienempi kuin edellinen vuosi vertailulukua 21,90 %, toteuma 27 %	- Kunta10 (24,50 %) 2020	
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työmäärän lisääntyminen, Välikysely	pienempi kuin edellinen vuosi ei vertailulukua, toteuma 22 %	- 2021: 34,7% (2020: 27,2%)	
2.D. Asiakasväkivallan kokemus	-		
Asiakasväkivallan kokemus: Henkinen väkivalta	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (35,20 %) Välikysely (27 %)	Kunta10 (31,50 %) 2020 2021: 25,7% (2020: 31,8%)	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Asiakasväkivallan kokemus: Fyysinen väkivalta tai sen uhka	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (13,30 %) Välikysely (19 %)	- Kunta10 (10,20 %) 2020 - 2021: 18,7% (2020: 17,6%)	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: varhaisen välittämisen mallin jalkauttaminen, uds-toiminta, perheen ja työn yhteensovittaminen, eh:n kuntotestauksen kehittäminen, Puhe-judo koulu-tus, henkisen jaksamisen mallin kehittäminen SPPL:n kanssa, PERA-riskiohjelman kehittäminen, Post trauma työpajat (täydentää debriefing/defusing -purkutilaisuuksia), turvallisuus/ensiapukoulu-tusten järjestäminen koko henkilökunnalle.**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia  
Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
3.A. Annamme selkeän suun- nan ja tavoitteet	-		
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä suuri kuin edelli- nen vuosi Kunta10 (4,6) Välikysely (Pysynyt samalla tasolla)	- Kunta10 (4,63 %) 2020	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä –vastauksia 75 % Kunta10 (92 %) Välikysely (86 %)	Välikysely (77,1%) 2021	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: asetettujen tavoitteiden seuranta ja arviointi yh-teisissä palavereissa, tyhy/kehittämispäivät, jolloin käydään läpi tavoitteita, positiivisen ilmapiirin luominen, oman työyhteisön tiivistäminen, Tee työtä, jolla on tarkoitus, pysy mukana työn imussa.**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!  
Kaupungin tavoite 2018–2021: 4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen	-		
Yhteisten osaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtä- vän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso 1,84/saavu- tettu taso 2,08) Välikysely (vaadittu taso 1,74/saa- vutettu taso 2,08)	- Kunta10 (2,08) 2018	
4.B. Osaamisen johtamisen vuosi- kellon toteuttaminen	-		
Johtamisosaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtä- vän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso - /saavutettu taso - ) Välikysely (vaadittu taso - /saavu- tettu taso - )		
Henkilöstökoulutuksiin osallistunei- den määrä (prosentuaalinen osuus henkilötyövuosista laskettuna)	suurempi tai yhtä suuri kuin edelli- nen vuosi Vuonna 2018: (88,80 %) Vuonna 2019: -	Vuonna 2021: 75,6 %	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä per henkilö (koulutussuunnitelmara-portointi)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi tavoite vähintään 3 päivää per henkilö Vuonna 2018: (8,1) Vuonna 2019: ( - )	Vuonna 2021: (11,62)	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä	75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä Kunta 10 (69,80 %) Välikysely (68 %)	- Kunta10 (61,7 %) 2020 - Välikysely (59,0%) 2021	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: koulutustarjonnan monipuolistaminen, osaamisvajaiden tiedostaminen (OKA, ensihoidon tentit, OSKARI), mentorointi/ kummi toiminnan kehittäminen henkilöstön ammattitaidon ja osaamisen turvaamiseksi, henkilöstön perehdytysohjelma, jatkuvuuden hallinta osaamiseen (varahenkilö)**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!  
Kaupungin tavoite 2018–2021: 5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
5.A. Muutoksen kokeminen työssä	-		
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutosten laatu, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (44,30 %)	Kunta10 (40,10 %) 2020	
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutoksen kokeminen, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (58 %)	2021: 31,9% (2020: 40,1%)	
5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus	-		
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,62)	- Kunta10 (3,68) 2020	
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisön tavoitteellisuus, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	2021: 9,7% parantunut 2021: 61,8% ennallaan 2021: 28,5% heikentynyt	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: läpinäkyvää ja ajantasaista viestintää, yhteisten pelisääntöjen tunteminen ja noudattaminen, yhdessä suunnitellut koulutustapahtumat, laatukäsikirja (CAF-malli), asioiden esille tuontia kehitetty (esim. vierailijaryhmät InfoTV:ssä, uudet viranhaltijat esittely jne)**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!  
Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	-		
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä	suurempi kuin edellinen vuosi (3,09)	- Kunta10 (3,12%) 2020	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10			
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (Parantunut)	- 2021: 13,2% parantunut - 2021: 50,0% ennallaan - 2021: 36,8% heikentynyt	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: työyhteisötaitojen parantaminen (valmennus), yhdessä kehittäminen, kehittämissyksikön toiminnan tehostaminen, laatujärjestelmän käyttöönoton (CAF)**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa	-		
Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 (3,7) Välikysely (Heikentynyt)	- Kunta10 (3,81%) 2020 - 2021: 7,0% parantunut - 2021: 47,9% ennallaan - 2021: 45,1% heikentynyt	
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (2,81) Välikysely (Heikentynyt)	- Kunta10 (2,8%) 2020 - 2021: 2,1% parantunut - 2021: 63,2% ennallaan - 2021: 34,7% heikentynyt	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: perustellut päätökset, viestinnän kehittäminen (InfoTV, sähköposti, Metku, Dotku, aamulync), työyhteisötaitojen valmennus**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa	-		
Tuki esimiestyölle riittävä, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 % Edellinen kysely (80 %) Uusin kysely (73 %)	- 2021: kyllä 62%	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiestuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,41)	- Kunta10 (3,52%) 2020	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiehen tuki ja rohkaisu, Välikysely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	- 2021: 13,2% parantunut - 2021: 68,1% ennallaan - 2021: 18,7% heikentynyt	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: - lähijohtajien perehdytyksen tarkentaminen ja tarvittavan tukimateriaalin työstäminen eri palvelualueille/-yksiköille soveltuvaksi, työyhteisötaitojen parantaminen, täydennyskoulutus, JET/LAT -tutkintoihin osallistuminen**

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 9. Yhteistoiminta ja osallistaminen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa	-		
Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen, Esimiesbarometri	Kyllä-vastanneiden osuus on enemmän kuin 75 % Edellinen kysely (87 %) Uusin kysely (91 %)	- 2021: 44%	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen	-		
Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbarometri	Kyllä –vastanneiden osuus suurempi kuin 75 % Edellinen kysely (73 %) Uusin kysely (64 %)	- 2021: 38%	
9.C. Strategisesti ohjatut -kehityskeskustelut	-		
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: kehityskeskustelujen käymisprosentti	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (53,9 %) Välikysely (34 %)	- Kunta10 (41,40%) 2020 - 2021: 41,7%	
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (31,20 %) Välikysely (Parantunut)	- Kunta10 (28,6%) 2020 - 2021: 23,3% hyödyllisenä - 2021: 55% hyödyllinen ja hyödytön - 2021: 21,7% hyödytön	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: avoimuuden lisääminen, tiedotuksen parantaminen, palautepalvelun tehostaminen, itseopiskelu materiaalin koostaminen ja laittaminen saataville verkkoon, kehitetään yhteisöllisyyttä (RUN FEST, Talvipäivä Teijossa, kesäpäivä Kaarina, Masku, ytkokouksissa käydään henkilöstöasioita kattavasti läpi, Dotkussa muistiot kattavasti (työsuoja, yritykset, vsaluelk, jory).**



## SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

### Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Riitta Liuksa

#### Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Vuosi 2021 oli poikkeuksellisen haasteellinen hyvinvoinnin palvelukokonaisuudelle. Toimintaympäristöä haastoi koko vuoden Covid-19 pandemia, joka edellytti toimenpiteitä tartunnan jäljityksessä, rokotustoiminnassa ja terveysturvallisuudesta huolehtimisesta rajoilla eli lentokentällä ja satamassa. Näiden toimenpiteiden lisäksi väestön palvelutarve kasvoi pandemian takia, mikä haastoi palveluiden tuottamisen resursointia, mutta myös toimintaa, jossa edellytettiin edelleen henkilöstön turvallisuudesta huolehtimista suojautumisen keinoin. Samanaikaisesti niin Turussa kuin valtakunnallisesti on huomattava pula sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä.

Toimintaympäristön luomista haasteista huolimatta vuodesta 2021 selvittiin kohtuullisesti. Toiminnan painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisevään työhön on ollut hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden strateginen tavoite. Tämän osalta onnistuimme vahvistamaan yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tavoitteiden mukaisesti. Oman toiminnan näkökulmasta tässä työssä ei saavutettu tavoitteita. Syynä oli osittain pandemia, joka kasvatti varsinkin vanhuspalveluissa palvelutarvetta ja toisaalta supisti mahdollisuutta tarjota kotona asumista tukevia palveluita. Toisena strategisena tavoitteena on ollut lisätä korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta. Tässä tavoitteessa onnistuimme kokonaisuutena huomattavasti paremmin.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden mittava sopeuttamisohjelman toimenpidehanke on myös edennyt vuoden 2021 aikana. Erityisesti sairaalapalvelujen kehittämishanke ja yhteistyö niin kuntien kuin erikoissairaanhoidon tuottavan VSSHP:n kanssa tiivistyi. Myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet etenivät hyvin vaikeasta pandemia tilanteesta huolimatta.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus pysyi muutetussa talousarviossa alittaen sen 17,8 M€:llä. Covid-19 pandemia vaikutti keskeisesti palvelukokonaisuuden toimintaan ja tulokseen. Alitusta selittää suurelta osin saadut Covid-19 avustukset, joita on kirjattu tilinpäätökseen 38 M€. Vastaavasti Covid-19 kustannuksia on kirjattu tilinpäätökseen 28,9 M€. Tulee kuitenkin huomata, että pandemian hoito on vaikuttanut erittäin laajasti toimintaan eikä kaikkia sen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä kustannuksia, ole ollut mahdollista tilastoida. Todelliset kustannukset ovat siis tilinpäätöksen osoittamaan suuremmat. Ja koska pandemialla on ollut laaja vaikutus toimintaan, on selvää, että toiminnallisia tavoitteita ei ole pystytty täysimääräisesti saavuttamaan.

#### Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat

Kuten todettu vuosi 2021 oli toiminnallisesti erittäin haasteellinen ja siten poikkeamia tavoitteisiin on. Terveyspalveluissa tavoitteena on tarjota viipymättä jatkohoitopaikka erikoissairaanhoidosta perustasolle kaikille turkulaisille, tähän tavoitteeseen ei päästy, mikä näkyy siirtoviivemaksuissa. Tilannetta on huonontanut erityisesti kaupunginsairaalan henkilöstöhaasteet, mutta myös sopeuttamisohjelman hidastuminen Covid-19 pandemian vuoksi.

Vuonna 2021 kiireetön hoitoon pääsy terveysasemille heikentyi, koska henkilökunta ollut laajasti Covid-19 työssä ja määräaikaisen henkilökunnan lisärekrytointi oli haastavaa. Myös terveysasemien lääkäreistä on vajetta, mikä johtuu pitkään johtuneesta pandemiasta. Pandemia on kuormittanut myös lääkäreiden työtä ja siten vaihtuvuus on kasvanut ja myös tässä ammattiryhmässä on rekrytointihaasteita.

Kiireetön hoitoon pääsy suun terveydenhuoltoon ruuhkautui vuonna 2021. Taustalla oli Covid-19 liittyvät haasteet, hygieniakäytäntöjä lisättiin, mikä hidastaa vastaanottokäyntejä. On myös havaittu, että syntyneet hoitoviiveet ovat kasvattaneet hoidontarvetta. Suun terveydenhuollossa on toimitiloihin liittyviä haasteita eli henkilöstöresursseja ei saada käyttöön, koska tilat ovat tarpeeseen nähden liian pienet.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa huostaanotot ovat lisääntyneet, kyseessä on myös yleisempi kehitys. Huostaanottojen taustalla on entistä monisyisempiä ongelmia, esim. lapsen päihteiden käyttö, vaikeat traumatisoitumisesta johtuvat psyykkiset ongelmat, vaikeat käytösongelmat. Ehkäisevässä terveydenhuollossa toimintaan vaikutti korona, jonka seurannaisvaikutuksena kouluterveydenhuollossa syntyi merkittävä tarkastusvelka, jonka onnistunutta purkamista syksyn rokotusjaksot hidastivat. Neuvolan toimintaa vaikeuttivat henkilöstövajaus ja rekrytoinnin vaikeudet.

Vanhuspalveluissa 75-vuotta täyttäneiden palvelujen piirissä olevien turkulaisten määrä ja kotihoiton piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrä on kasvanut, mikä on tavoitteiden vastaista. Omaishoidon tuen asiakkaiden määrän on tavoiteltu kasvavan, mutta omaishoidontuen asiakasmäärä on laskenut. Kyse on varmasti osin Covid-19 aiheuttamasta palvelutarpeen kasvusta. Omaishoitoa tukee tilapäishoidon hoitojaksot, joiden määrää on laskenut vuoden 2021 aikana. Tämä liittyy siihen, että tilapäishoitoa on jouduttu paikoin supistamaan, koska yksiköihin, joissa on epidemiaa, ei ole voitu sijoittaa asiakkaita eli käynnistää uusia jaksoja.

Yhteenvedon voidaan todeta, että poikkeamat niin taloudessa kuin toiminnassa liittyvät oleellisesti osin Covid-19 pandemiaan. Toisena suurena toiminnan haasteena on vuoden 2021 aikana voimakkaasti heikentynyt rekrytointitilanne.

## Lausekkeet (kaupunginvaltuusto)

Lausekkeet (Kv)	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Selvitetään asumispalveluiden tarpeet ja laaditaan suunnitelma sekä ikäihmisten välimuotoisen asumisen lisäämiseksi että mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakkaiden asumispalvelujen turvaamiseksi. Varmistetaan päihdehuollon tilaratkaisun valmistuminen vuonna 2023.	Ympäristöministeriön tukemassa Avara-hankkeessa on valmistunut välimuotoisen yhteisöllisen asumisen pitkän tähtäimen toteuttamissuunnitelma. Hankkeessa valmisteltiin välimuotoisen asumisen palveluseteli, jonka käyttöönotto on meneillään.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Terveyskeskus- ja sairaanhoitajakäyntien olemassa olevat maksuvapautukset säilytetään, kuten kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen on kirjattu.	Suunnitteilla ei ole esityksiä ko. maksuvapautusten poistamiseksi.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Vahvistetaan lapsiperheiden kotipalvelua ennaltaehkäisemään perheiden ongelmia. Palvelusetelin hinnan ja sisällön laadullisella määrittelyllä varmistetaan perheiden saama laadukas apu.	Lapsiperheiden kotipalvelun järjestämisen esitys on valmistelussa, myöhästyy suunnitellusta aikataulusta n. 6kk, toimeenpano 6/2022. Esitys sisältää palvelusetelin hinnan uudelleenmäärittelyn.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Vanhusten kotihoitossa on kiinnitettävä erityistä huomiota johtamiseen, työn parempaan organisointiin ja työntekijöiden jaksamiseen. Toimenpiteistä raportoidaan kaupunginhallitukselle.	Kotihoitossa on käytössä työhyvinvointihankkeessa kehitetty henkilöstön kannustinjärjestelmä ja itseohjautuvuuden pilotin kokemuksia analysoidaan. Koronatilanne ja henkilöstön saatavuusongelmat haastavat kuitenkin johtamista ja uusia rekrytointimalleja valmistellaan.

Lausekkeet (Kv)	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Varmistetaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa päätetyn lapsivaikutusten arvioinnin toteutuminen päätöksenteossa.	Kaupunginhallitus on hyväksynyt lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönoton.

## Strategiset tavoitteet (kaupunginhallitus)

### Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Strateginen teema: **Terve ja hyvinvoiva turkulainen**

Strateginen linjaus: 2.1.2

Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä	1360 / 4,7 %	1 258 / 4,3 %	osuus ikäryhmästä laskee	1198 / 4,1 %	
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asioinnin lisääminen					
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	46 %	8 209 / 75,4 %	kasvaa	9132 / 86,6 %	
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	13 %	5 431 / 38,7 %	kasvaa	7601 / 50,2 %	
Lihavien lasten ja nuorten osuus					
- 4- vuotiaat	..	..	laskee	..	
- 8 lk.	..	..	laskee	..	
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa)					
- 1-6 -vuotiaat	..	0,54 (ei vertailukelpoinen)	pohjaluku	0,31 (vertailukelpoinen perustaso ei vielä tiedossa)	
- 7-17-vuotiaat	..	1,1 (ei vertailukelpoinen)	pohjaluku	1,16 (vertailukelpoinen perustaso ei vielä tiedossa)	
Rokotuskattavuus (neuvolat): 3-vuotiaiden rokotamattomien osuus ikäluokasta	0,8 %	tieto puuttuu	0 %	1,0 %	
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy					
- Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	44	45	40	97	

Hyvinvointitoimiala

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
- Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi)	15	15	15	19
- Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. STEA:lle ja OPM:ille ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	45	34	20	47
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä	91,3 % (16 324)	91,5 % (17 181)	kasvaa	91 % (17 898)
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.	-162/494	-44/918	laskee	+81 / +875
- kotihoito	-173	-13	laskeva	25
- omaishoidon tuki	37	27	kasvava	-16
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus)				
- 0-17	211	221	tasainen	227
- 18-74	525	536	kasvava	461
- 75 vuotta täyttäneet	616	624	kasvava	603
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	4460	-	kasvava	4001
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä:				
- asumispalveluissa	1110,8	1 156,5	laskeva	1295,3
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Ajoissa ja hyvin kohdenneet peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Lasten painoa koskevat tiedot saadaan THL:ltä vuoden viiveellä ja tilastointi poikkeaa tavoitteenasetannasta. Vuoden 2020 tiedot ovat: lihavat tytöt 2-16v = 3,9%, lihavat pojat 2-16v = 8,2%. Rokotusvastaisia perheitä on varsin vähän (1 % on n. 15 lasta), rokotuksia koskeva informaatio on osa neuvolan perustyötä. 75-vuotta täyttäneiden palvelujen piirissä olevien turkulaisten määrä ja kotihoidon piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden turkulaisten määrä on kasvanut, mikä johtuu koronan aiheuttamasta palvelutarpeen kasvusta. Omaishoidon tuen asiakasmäärissä ei ole saavutettu toivottua kasvua yli 18 vuotiaiden osalta. Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä on korona-epidemian aikana laskenut koska yksiköihin, joissa on ollut epidemia ole voitu uusia jaksoja käynnistää. Ympäri vuorokautisen hoidon kesto ikääntyneillä ei ole tavoitteen mukaisesti lyhennyt. Ympäri vuorokautiseen hoitoon siirtymisen myöhentämiseen tullaan tarvitsemaan uusia asumisratkaisuja ja kuntoutuksellisia toimenpiteitä.</p>				

**Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta**

Strateginen teema: **Terve ja hyvinvoiva turkulainen**

## Strateginen linjaus: 2.1.3

## Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Jatkohoitajien lyheneminen sairaanhoitopiiristä					
- siirtoviivepäivien määrä /kk	378	285	0	523	
- korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä	50%	51 %	0 %	63 %	
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kum.) ja väestöosuus	419 / 1,4%	430 / 1,5 %	vuoden 2020 taso	456 / 1,6 %	
- Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista.	54,8%	53,7 %	+1,0 % yksikköä	56,1 %	
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen:					
- mielenterveys- tai päihdeongelman keskimääräinen hoitopääsyaika (T3) ensikäynnille	..	..	laskeva	Mittari käytössä vasta vuonna 2022	
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tuetun asumisen osuus asumispalveluista	51%	54,7 %	kasvava	59,9 %	
Sairaalan hoitajaksojen vaikuttavuus					
- sairaalahoitajaksojen määrä 1 kuukautta hoitajakson jälkeen	..	14,4 %	vähenevä	12,1 %	
- sairaalahoitajaksojen määrä 3 kuukautta hoitajakson jälkeen		26,2 %	vähenevä	23,8 %	
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonoaika lyhenee terveyskeskuksessa	6 viikkoa	Keskimäärin 18,7 päivää	3-4 viikkoa	3-4 viikkoa	
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastusten ka asteikolla 1-5)					
- Vammaispalvelut*	4,3	4,3	kasvava	4,7	
- Vanhusten avopalvelut*	4,2	4,3	kasvava	4,6	
- Vanhusten asumispalvelut*	..	4,1	kasvava	tieto puuttuu	
- Sairaalapalvelut	4,3	..	ennallaan	4,5	
- Polikliiniset palvelut	4,5	..	ennallaan	4.4 muut yksiköt, paitsi terapiapalvelut, joissa kyselyä ei tehty 2021	

Hyvinvointitoimiala

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut	..	tieto puuttuu	kasvava	tieto puuttuu	
- Sosiaalityö	4,4	4,2	kasvava	4,7	
- Avohuollon lastensuojelu	4,2	..	kasvava	tieto puuttuu	
- Neuvolapalvelut	4,1	..	kasvava	tieto puuttuu	
- Koulu – ja opiskeluterveydenhuolto	3,4	..	kasvava	tieto puuttuu	
- Psykososiaaliset palvelut	4,4	tieto puuttuu	kasvava	4,4	
- Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)	4,2	4,0	kasvava	3,6	
Suun terveydenhuolto					
Hoitoon pääsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen, kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin keskiarvo	106	179	90	125	
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista					
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	308 / 19,8 %	222/13,9 %	vähenevä	110 / 6,9 %	
- kehitysvammaisten %-osuus	3,7	3,7 %	tasainen	3,5 %	
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot vrs. viiden viimeisen vuoden 2011-2015 ka)	5/11,4	2/9	laskeva	Tietoa ei saatavissa	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Tavoitteeseen tarjota viipymättä jatkohoitopaikka erikoissairaanhoidosta perustasolle kaikille turkulaisille ei olla päästy. Tilannetta on huonontanut erityisesti kaupunginsairaalan henkilöstöhaasteet, mutta myös sopeuttamisohjelman hidastuminen covid-epidemian vuoksi.</p> <p>Huostaanotot ovat lisääntyneet, kyseessä on myös yleisempi kehitys. Huostaanoton taustalla esim. lapsen päihteiden käyttö, vaikeat traumatisoitumisesta johtuvat psyykkiset ongelmat, vaikeat käytösongelmat.</p> <p>Kiireetön hoitoonpääsy terveysasemille riippuu covid -pandemian kulusta. Vuonna 2021 hoitoonpääsy heikentyi, koska mm. henkilökunta ollut covid -työssä ja rekrytointi ollut haastavaa. Lisäksi lääkäriajetta tällä hetkellä johtuen erittäin kuormittavan tilanteen jatkuttua jo 2 vuotta.</p> <p>Kiireetön hoitoonpääsy suun terveydenhuollossa, jota T3 -arvo kuvastaa, on ruuhkautunut. Tämä johtuu mm. covid tilanteen aiheuttamasta hygieniakäytäntöjen lisäyksestä, joka hidastaa vastaanottokäyntejä, tilapulasta (jolloin kaikkia vakansseja ei saada käyttöön) sekä mahdollisesti myös lisääntyneestä ja vaikeutuneesta hoidontarpeesta covid aiheuttamassa hoitoviiveessä.</p>					

## Strategiset hankkeet (kaupunginhallitus)

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpanee hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
Vanhuspalvelujen optimoitu palvelurakenne	1. Vanhuspalvelujen rakennemuutos		<p>Rakennemuutoksessa edetään tällä hetkellä tavoiteuran mukaisesti. Laitoshoidon vähentämisessä on edetty tavoiteltua nopeammin. Tehostettua palveluasumista taas on jouduttu käyttämään tavoiteuran tavoitteita enemmän, koska sairaalapaikkojen vähentäminen on edellyttänyt potilaskierron nopeuttamista. Välimuotoisessa asumisessa edetään selkeästi tavoiteltua hitaammin, koska palvelua on toistaiseksi hyvin vähän saatavilla. Palvelutarjonnan merkittävä lisääminen edellyttää kaavoituksellisia ratkaisuja sekä uudisrakentamista. Välimuotoisen asumisen tavoitetasoa (3 % 75 vuotta täyttäneistä) ei näillä näkymin tulla saavuttamaan alun perin kaavailussa aikataulussa. Kokonaisuuteen liittyen on saatettu loppuun ympäristöministeriön rahoituksella hanke "Asuminen vanhuspalvelujen rakennemuutoksessa, AVARA", jossa luotiin yhteiset konseptit ja pitkän aikavälin aikataulutettu toimeenpanosuunnitelma ikääntyneiden välimuotoiselle yhteisölliselle asumiselle, mukaan lukien perhehoito. Hankkeelle haetaan jatkorahoitusta hyvinvointialueen laajuisena hankkeena.</p> <p>Kotihoidossa asiakasmäärät alittavat muissa palveluluokissa tavoiteuran jonkin verran, mutta intensiivisimmän palveluluokan asiakasmäärä on pysynyt tavoiteuraa korkeammalla tasolla.</p> <p>Psykogeriatrisen asumisyksikön suunnittelu tehdään hyvinvointialueella.</p>
Vanhuspalvelujen optimoitu palvelurakenne	9. Teknologian hyödyntäminen vanhuspalveluissa		<p>Lääkkeiden koneellisen annosjakelun käyttöönotto etenee aikataulussa.</p> <p>Virtuaalisen kotihoidon etäpalvelut ja konsultaatiot laajenevat tavoitteen mukaisesti. Etäkäynneillä on korvattu merkittävä osa erityisesti palveluluokan 1 käynneistä. Tämän palveluluokan kontakteista 21 % on virtuaalisia. Muissa palveluluokissa virtuaalisten kotihoidon kontaktien määrä on 0,5 % - 6% kaikista kontakteista. Perinteisen kotihoidon käyntikustannus (brutto) on 32,88 euroa ja etäkäynnin bruttokustannus on 19,29 euroa. Nykytasolla laskennallinen säästö on noin 450 000 euroa vuositasolla. Säästö on suuruusluokaltaan sitä, mitä sopeuttamisohjelma edellyttää.</p> <p>Lääkerobotiikan kilpailutus on käynnissä.</p> <p>Monikanavainen vanhusten palveluohjaus on käytössä jo maakunnan laajuisesti, jatkokehittely tulee tapahtumaan sosiaali- ja terveysministeriön tukemassa, Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut -hankkeessa, joka toteutetaan hyvinvointialueen laajuisena.</p>
Vanhuspalvelujen optimoitu palvelurakenne	12. Vanhuspalvelujen hallinnollisen työn tehostaminen		<p>Kotihoidon optimointijärjestelmä on suunnitellusti käytössä koko kaupungin alueella. Sijaisten rekrytoinnissa hyödynnetään Sarastian palveluita. Asiakasmaksupäätösten valmistelu on keskitetty asiakasmaksutoimistoon. Ikääntyneiden tehostetun asumispalvelujen hankinta on toteutettu dynaamisella hankintamenettelyllä 16 muun Varsinais-Suomen kunnan kanssa yhteistyössä. Hankintamenettely perustuu asiakkaiden oman valinnan lisäämiseen ja tuottajien ilmoittautumismenettelyyn.</p>
Vanhuspalvelujen optimoitu palvelurakenne	13. Kotihoidon henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen		<p>Kotihoidon henkilöstölle toteutettu työhyvinvointihanke on saatettu päätökseen ja hankkeen tuotokset on otettu käyttöön (teemoina itseohjautuvuus, kannustinmallit, lähiesimiestyön kehittäminen. Kustannukset on otettu käyttöön (teemoina itseohjautuvuus, kannustinmallit, lähiesimiestyön kehittäminen).</p>

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilan- nekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
			nussäästöä ei epidemiasta johtuen tulla saavuttamaan (esim. poissaolot kasvavat tiukennetuista ohjeista johtuen) vaan haasteena on riski henkilöstön ylikuormittumiseen. Kotihoidon syvenevä työvoimapula vaikeuttaa työhyvinvoinnin toteutumista ja valmistetussa on uusia malleja työvoiman rekrytointiin.
Vanhuspalvelujen optimoitu palvelurakenne	25. Ikäasumisen ohjelma osaksi kaupungin strategista suunnittelua sekä vanhuspalvelujen palvelurakenteiden uudistamista - sisältyy Vanhuspalvelujen rakennemuutokseen		Linjaukset asuntokannan parantamiseen sekä asuin- ja elinympäristöjen kehittämiseen kaikkia väestöryhmiä huomioivalla tavalla kuuluvat kaupunkisuunnittelun vastuualueelle. Kokonaisuuteen liittyen on saatettu loppuun ympäristöministeriön rahoituksella hanke "Asuminen vanhuspalvelujen rakennemuutoksessa, AVARA", jossa luotiin yhteiset konseptit ja pitkän aikavälin aikataulutettu toimeenpanosuunnitelma ikääntyneiden välimuotoiselle yhteisölliselle asumiselle, mukaan lukien perhehoito. Lisäksi hankeaikana valmistui yhteisöllisen palveluasumisen kehittämishanke. Hankkeelle haetaan jatkorahoitusta hyvinvointialueen laajuisena hankkeena.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	3. Sairaalatoiminnan kehittäminen		Vaikea henkilöstötilanne v. 2021 on jossain määrin hidastanut toimenpiteiden käytäntöön ottamista. Itse projekti on edennyt aikataulun mukaisesti. Epidemia on haastanut sairaalaa loppusyksystä 2021 kun tarve koronapotilaiden sairaalapaikoille on lisääntynyt. Sairaalan kehittäminen kuitenkin jatkuu koko ajan. Sairaalan kehittämisessä tulee huomioida myös sote-valmistelu.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	4. Sairaalatoimintojen tiiviimpi yhteistyö		Henkilöstövaihdoksista johtuen viivästynyt ja koska kustannussäästö-olettamaa ei ole, ei ole priorisoitu. Asia ratkeaa hyvinvointialueen valmistelussa vuoden 2022 aikana. Tukipalvelujen sijaan operatiivista toimintaa pyritään liikkeen luovuttamaan nopeutetussa tahdissa.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	6. Mielenterveys- ja päihdepalvelut osaksi terveyskeskuspalveluita. (Kytös terveyskeskuskonseptin uudistamiseen)		Uusien vakanssien perustamisprosessin hitauden vuoksi viivästyivät rekrytoinnit suunnitellusta ja uuden yksikön toiminta saatiin käyntiin vasta loppuvuonna 2021. Sekä rekrytoinneissa että henkilöstövuokrauksessa on ollut haasteita.  Kustannussäästöjä on alun perin laskettu tulevan erikoissairaanhoidosta. Vaikka potilaita siirtyy esh:sta kaupungin mtp-palveluihin ja kaupungin omien palveluiden myötä oletettavasti suurempi osa potilaista pystytään hoitamaan kokonaan perustasolla, ei sairaanhoitopiirin psykiatrian henkilökunta ja sitä myöten heidän vastaanottokäyntinsä vähenny. Suuri osa perustasolle palautettujen potilaiden "tilalle" esh:hen tulevista uusista potilaista on edelleen turkulaisia, joiden käynneistä shp laskuttaa Turku. Tämän vuoksi nopeaa rahallista säästöä esh:n käyntimaksuista syntyy maltillisesti potilaiden siirrosta huolimatta. Potilaat saavat kuitenkin nyt apua nopeammin, mikä on säästöä tuottava asia. Lisäksi hoidon saamisen lisääntynyttä päivystyksen käytön voi arvioida vähentyvän.



Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	17. Terveyskeskuskonseptin uudistaminen / Terveysasemien toimintamalliuudistus		Toimintamalliuudistus on käynnistynyt, ja tiimimallin käyttöönotto on alkanut kaikilla terveysasemilla. Aikataulullisesti tavoitetta on saatu kiiritettyä kiinni, mutta terveysasemien toimintamalliuudistuksen alkuperäisestä aikataulusta ollaan edelleen jäljessä koronatilanteen pitkittymisen takia. Konseptiuudistus on toteutettu aikataulun mukaisesti, ja elämäntapa- ja toimintamallin mukaiset sotokeskus-konseptien kehitysprojektit on saatu päätökseen: mielenterveys- ja päihdeyksikkö (toimenpide 6), ikäihmisten ja kuntoutuksen yksikkö (toimenpide 27) sekä lasten ja nuorten polikliinisten palveluiden yksikkö ovat aloittaneet toimintansa.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	18. Terveyspalveluiden asiakas- ja palveluohjausyksikön perustaminen		Nykyisen avoterveyspalveluiden call center-toiminnan laajentamista koko terveyspalveluita koskevaksi ja edelleen laajemmin asiakas- ja palveluohjauksen yksiköksi ei ole aloitettu. Osia suunnitelmasta edistetään osana alueellista Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta (Virtuaalinen sote-keskus, henkilökohtaisen asiakasohjauspalvelun -pilotointi.)
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	19. Vuodeosastopaikkojen vähentäminen		50 vuodepaikkaa vähentynyt 3/2021 mennessä.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	21. Terveystieteiden asiantuntijatyöryhmä perustaminen - työnjaolliset linjaukset esh:n ja pth:n kesken		Asiantuntijatyöryhmänä toimii VS-sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman somaattisten palvelujen työryhmä.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	22. Alueellisen yhteistyön kehittämisen vuodeosastojen käytössä		Koronatilanteesta johtuen on keväällä 2020 tehty ylikunnallinen yhteistyösopimus vuodeosastokapasiteetin käytöstä. Sopimus mahdollistaa kaikkien perusterveydenhuollon vuodeosastotasoisten potilaiden hoidon yli kuntarajojen
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö	23. Kotiin vietävien akuuttipalvelujen kokonaisuuden kehittäminen		Kokonaisuuteen liittyvät tehtäväkuvat on kartoitettu kuvaamalla ja kehittämällä "Kotona kaatuneen prosessia". Muilta osin toimenpiteessä ei ole edetty, koska ensihoidon näkökulmasta Turku on liian

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako			pieni alue toteuttaa esim. yhden hengen ambulanssipalvelua. Kokonaisuutta tulee viedä jatkossa eteenpäin osana tulevan hyvinvointialueen prosessikehittämistä.
Erikoissairaanhoidon tarpeenmukainen käyttö sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen työnjako	24. Suun terveydenhuollon päivystyksen uudelleenorganisointi		Kokonaisuus etenee suunnitellun mukaisesti osana alueellista järjestämissuunnitelman toimeenpanoa ja tämän myötä hyvinvointialueen valmistelua. Suunnittelussa hahmotellaan päivystysmalleja sekä paikalliseen käyttöön että virka-ajan ulkopuoliseen alueelliseen päivystykseen. Kokonaisuuteen liittyen ei olla vielä käyttöönottovaiheessa. Hankkeessa on tehty yhtenäiset hoitopääsykriteerit kiireellisyyden mukaan sekä kartoitettu kiireellisen hoidon potilasmääriä ja osuuksia.
Lastensuojelumenojen hillintä	7. Raskaamman tuen palvelut		<p>Systeemisen työotteen käyttö laajenee, osin resurssi-, osin poikkeustilannesyistä suunniteltua hitaammin. Kustannusvaikutuksia on vielä vaikea todentaa. Perheterapiaresurssin jatkuva kilpailuttaminen hidastaa tiimien toiminnan kehittämistä. Myös tiimien työntekijävaihdokset olleet liian suuria toiminnan vakiinnuttamiseen.</p> <p>Perhehoidon rekrytointi on pystytty järjestämään, joskin siinä pientä viivettä. Perhehoidon valmennusta oman työnä on voitu toteuttaa suunniteltua vähemmän. Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa oli v. 2021 lopussa 56,1 % huostassa olevista lapsista. 3 lapsen lisäyksen laskennallinen vaikutus -222000 €</p> <p>Päivystysperheisiin ja läheis/sukulaisperheisiin kiireellisesti tai avohuollon sijoituksen sijoitettujen lasten määrä on lisääntynyt. Tällä hetkellä pitkäaikaisessa sijoitustarpeessa olevat lapset ovat vaikeasti perhehoitoon sijoitettavia - huostaanotettujen laitosostokustannukset kasvussa (vaativan tason sijaishuollon tarve lisääntyvä, psykiatria, päihde, neurologiset haasteet).</p> <p>Omien lastenkotien profilointi käynnissä, avohuollon sijoituksiin erikoistunut yksi lastenkoti, psyk.sh ja yhteistyö nuorten psykiatrisen tukiyksikön kanssa. Omien laitosten toimintaa kehitetään myös TOP (Tuki oikeasta paikasta) -hankkeen turvin.</p>
Lastensuojelumenojen hillintä	10. Mielenterveys- ja päihdepalvelut (perustaso, nuorten mielenterveyspalvelut, päihdehuolto ja asumis- palvelujen kustannusten hillintä)		<p>Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden asiakasmäärä ei ole kasvanut aiempien vuosien tavoin vuoden 2020 jälkeen. Tavoitteisiin pääsy edellyttäisi omien palveluiden mittavaa lisäämistä tuetussa asumisessa. TVT Asunnot Oy:n kanssa tukiasuntojen saantia vaikeuttaa kriittinen vuokra-asuntotilanne, eikä lisää asuntoja voida osoittaa. Tämä vaikeuttaa sopeuttamista ostopalveluista omiin palveluihin.</p> <p>Yhteistyö uuden Mielenterveys- ja päihdeyksikön kanssa on aloitettu ja tarvittavia palvelutarpeita on kuvattu, mutta mielenterveysasiakkaiden hoitovastuun siirto uuteen yksikköön alkoi vasta syksyllä.</p>

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
			<p>Päihdehuollon monipalvelukeskuksen hankesuunnitelma on etenevässä kaupunginhallitukseen. Muiden palveluiden integroitumista monipalvelukeskukseen kartoitetaan edelleen. Keskukseen valmistuminen viivästyy vuoteen 2024. Keskus vähentää ostopalveluita mutta vaikuttaa sopeuttamisohjelmataivoitteisiin vasta 2024.</p> <p>Uusi asumisen tukipartio -hanketoiminta aloittanut 17.10.2021 tja pystyy pienessä mittakaavassa antamaan mt- ja päihdeasumiseen tukea, mutta tuskin näkyy kustannussäästöinä tänä vuonna.</p> <p>Nuorten mielenterveystyön kehittäminen jatkuu ja psykiatristen hoitajien osalta toimii suunnitellusti. Vuonna 2021-2022 lisätään psykiatrisia hoitajia kouluihin. Lähetemäärä kolminkertaistunut edellisvuodesta johtuen osin kriisiytyneestä nuorisopsykiatrian resurssipulasta.</p>
Lastensuojelumenojen hillintä	11. Lastensuojelun sijoitukset		<p>Tavoitteena on lisätä omaa tuotantoa ja vähentää ostopalveluja lastensuojelun sijoituksissa.</p> <p>Uuden vastaanotto-osaston perustaminen Vähäheikkilän perhetukikeskukseen siirtyy vuoteen 2023. Osaston remontointityöt on aloitettu tammikuussa 2022 ja remontti on valmistumassa kesällä 2022. Vastaanotto-osastoksi muutettavan Vähäheikkilän Päivölä osaston muutostöiden kustannusarvio on 300 000€. Uuden vastaanotto-osaston käynnistämistä hidastaa se, että Mäntymäen perhetukikeskuksen yksi osasto tarvitsee väistötilan sisäilmaongelmian vuoksi, remontointityö aloitettaneen 2023 aikana.</p> <p>Tavoitteena on lisäksi korvata tukihenkilötoiminnan ostopalveluja omalla henkilökunnalla.</p> <p>Kaksi lastensuojelun ammatillista tukihenkilöä on rekrytoitu 8/2020. Asiakasmäärät: 2020;16, 2021;24, 2022;18. Palvelu on määräaikainen. Ostopalveluna hankitun perustason ammatillisen tukihenkilön kustannus 6 kk työskentelyssä on n. 5000€</p> <p>Ostopalvelutukihenkilötoimintaan lastensuojelussa oli varattu vuodelle 2021; 750 000€. Kustannusten kasvua suhteessa vuoteen 2020 on n. 100 000€. Vuodelle 2022 on budjetoitu 1M€. Osa ammatillisten tukihenkilöiden lisääntyneestä tarpeesta johtuu neuropsykologisen ohjauksen lisääntyneestä tarpeesta. Koulua käymättömien lasten määrä on kasvanut voimakkaasti - lastensuojelun tukitoimena usein ammatillinen tukihenkilö.</p>
Lastensuojelumenojen hillintä	15. Ostopalvelujen kustannusten hillintä - Lastensuojelun hankintojen kehittäminen		<p>Puitesopimuskausi on alkanut 1.1.2021. Ympäri vuorokautisissa palveluissa on mukana aiempaa vähemmän erityistason laitoshoidon palveluntuottajia, koulukodit ovat valtakunnallisesti jättäytyneet kuntien kilpailutusten ulkopuolelle.</p> <p>Riskinä on tarve suorahankintoihin, jolloin hinnat noudattavat muiden isojen kaupunkien kilpailutushintoja, jotka korkeat.</p> <p>Lasten-, ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon kriisistä aiheutuvat hoitopuutteet näkyvät lastensuojelun sijaishuollon kustannusten kasvuna. Kilpailutuksesta aiheutunut hintatason nousu sosiaalityön ja lastensuojelun tukipalvelussa n. 20% ja ympäri vuorokautisissa sijaishuollon palveluissa 3-25% ka 11% (riippuen palveluluokasta). Ympäri vuorokautisten palvelujen hinnankorotukset v. 2022 ovat maltillisia.</p>
Lastensuojelumenojen hillintä	28. Varhainen tuki lapsiperheille -		<p>Perhekeskusohjausryhmä sai työnsä päätökseen v. 2021. Toimintamallien käyttöönotossa tehdään yhteistyötä aluetyön ja tulevan hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Perhekeskuksen matalan kynnyksen</p>

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
	Perhekeskustoiminnan jalkauttaminen Turussa		sähköisten palvelujen laajentaminen etenee: Pyydä apua-nappi -toiminta on käynnistynyt, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon chat-palvelut käynnistyvät alkuvuonna 2022.  Alakoulujen koulukoutsitoiminta sekä yläkouluissa ja oppilaitoksissa työskentelevät sairaanhoitajat lisäävät palvelujen saatavuutta ja vähentävät pitkällä aikavälillä kustannuksia. Neuvoloiden palveluverkkoselitystä päivitetään. Palvelujen saatavuutta ja sujuvuutta helpottavaa monialaista konsultaatio- ja arviointitimiä pilotoidaan Syvälahdessa ja Pansio-Jyrkkälän alueella osana perhekeskustoimintaa. Perhekeskustoiminnan kehittäminen on osa Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta ja kaupungin pormestariohjelmia.
Lastensuojelumenojen hillintä	29. Ostopalvelujen kustannusten hillintä - OT-keskusten toiminnan käynnistäminen		Asiaa viedään eteenpäin osana alueellisia, koko hyvinvointialueen kehittämishankkeita. Työssä ei olla päästy etenemään konkreettiseen kehittämiseen.  Tavoite on mukana Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa ja alueellisessa lastensuojelun kehittämishankkeessa. Rikoksilla oireilevan nuoren palvelupolun kehittämisen Rokki-hanke etenee suunnitellusti, 90 % OM:n rahoitus. OT-keskusvalmistelu etenee kaikkineen suunniteltua hitaammin.
Kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen	2. Siirtoviiveen minimoiminen		Siirtoviivemaksuihin vaikutetaan toimenpiteiden 1 "Vanhuspalvelujen rakennemuutos" sekä toimenpiteen 3. "Sairaalapalvelujen kehittäminen" edistämällä sekä kotiutus- ja kuntoutusketjujen parantamisella. Siirtoviivemaksuja ei olla saatu poistettua, joskin ne poistuivat väliaikaisesti koronaepidemian alkuvaiheessa (kevät 2020) kun palveluja ajettiin alas. Syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana siirtoviivemaksut ovat kuitenkin nousseet voimakkaasti.
Kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen	14. Palvelutarpeen arvioinnin keskittäminen		Kaupungin johtamisjärjestelmä uudistuksen myötä on konsernihallinnon järjestämistöimintoon perustettu asiakasohjauksyksikkö, jonka tehtävänä on koordinoita asiakasohjauksen prosesseja ja niiden kaupunkitasoista kehittämistä. Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden arvioinnin keskittäminen kytkeytyy tiiviisti osaksi tätä toimintoa. Alun perin suunniteltu aikataulu on tämän johdosta viivästynyt. Toimenpiteen implementoinnissa tulee huomioida myös sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueen toiminnaksi vuoden 2023 alusta lukien.  KomPassi-toimintamallia arvioidaan ja jatkokehitetään osana alueellista, valtiovarainministeriön rahoittamaa, palvelukonsolidaatiohanketta.
Kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen	26. Vanhuspalvelut osana integroituja sote-palveluja		Vanhuspalveluihin profiloituneen moniammatillisen sote-keskuksen kehitystyötä edistetään osana kuntoutuksen sote-keskusta (kts toimenpide 27).  Kotiuttamisen prosessin kehittäminen on osana toimenpidettä siirtoviiveen minimoiminen (kts. toimenpide 2). Käynnistämävaihe on valmis ja palvelukokonaisuuden raamit on määritetty. Visio ja missio määritetty. Kehittämiskohteet ja prosessit tunnistettu. Rakentamävaihe menossa.  Muistitalo-kokonaisuus käynnistymässä keväällä ja siinä on jo siirrytty operatiivisiin toimenpiteisiin.

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
Kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen	27. Kuntoutuspalvelujen kokonaisvaltainen uudistaminen		<p>Kehittämisprojekti on päätetty ja työssä on siirrytty suunnittelun mukaisesti operatiivisiin toimiin yksikön perustamiseksi. Henkilöstö on siirtynyt uuteen tulosyksikköön "Geriatriset ja kuntouttavat palvelut". Linkitty toimenpiteeseen 26.</p> <p>Tulokset ovat olleet hyviä; jaksomuotoisen kuntoutuksen määrä lähes kolminkertaistunut ja yksikön asiakkuudet lisääntyneet noin 1000 asiakkaalla/ vuosi pelkästään uudella toimintamallilla ja rakenteella. Palaute asiakkailta ja yhteistyötahoilta on ollut hyvää.</p>
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	30. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		<p>Palvelukokonaisuuteen koottu suunnitellusti hyte-yksikkö, jonne on keskitetty palvelukokonaisuuden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koordinoiva henkilöstö. Tiimi valmistele hyte-kokonaisuutta osana hyvinvointialuetta sekä yhdyspintaa kaupungin kanssa.</p> <p>Palvelulupauksen ja osallisuusasioiden toimeenpano on edennyt suunnitellusti. Erityisesti toimenpiteitä on valmisteltu asiakkaan kohtaamisen parantamiseen.</p> <p>Lasten elintapaohjauksen kehittäminen on viivästynyt korona-epidemian takia, koska kehittämistyö oli pysähdyksissä kevään 2020 ajan. Kehittämistyö on syksystä 2020 alkaen käynnistynyt ja etenee vauhdilla kaikkien mukana olevien toimialojen osalta. Hankkeessa toteutetuista toimenpiteistä koostetaan kirjallinen raportti kevään 2022 aikana.</p> <p>Liikunta- ja elintapaohjauksen kehittäminen terveysasemilla on kirjattu sisään Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeeseen. Terveysasemille on koulutettu unihoitajia. Ravitsemuksen sekä liikunnan osalta palveluita kehitetään osana digiklinikan kokonaisuutta (Onnikka elintapasovelluksen pilotti on toteutettu 2021). Jatko-toimenpiteitä valmistellaan osana alueellisen RRF-rahoitushaun suunnittelua vuoden 2022 aikana.</p> <p>Taidekori kulttuurihyvinvointityö on viivästynyt korona-epidemian takia, koska henkilöstön koulutuksia ei voitu aloittaa keväällä 2020. Koulutukset on toteutettu syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana. Toimintamallin kehittäminen jatkuu ja tavoitteena on saada toimintamallit valmiiksi vuoden 2022 aikana, jotta ne voidaan siirtää hyvinvointialueelle.</p> <p>Kokemusasiantuntijatoiminnan kehittäminen on viivästynyt koronaepidemian takia. Tavoitteena on aloittaa KAT koulutukset yhteistyössä VSSHP:n kanssa ja osana hva valmistelua keväällä 2022 ja saada toimintamalli kehitettyä 2022 aikana ja käyttöön osana hyvinvointialuetta 1.1.2023</p>
Sote-tilojen ja palveluverkon toimivuus	33. Tilatarpeiden ratkaisut, Tehdään terveysasemaverkkoa ja hammashoitoa koskeva palveluverkkoselvitys		<p>Covid-19 on tietyiltä osin vauhdittanut asioita, mutta pääosin kuitenkin hidastanut kokonaisvaltaista etenemistä. Terveysasemien palveluverkkoselvitys on valmistumassa alkuvuoden 2022 aikana kuitenkin siten, että siinä tullaan ottamaan huomioon hypan siirtyminen hyvinvointialueelle 2023 alusta.</p> <p>Terveyskeskuksen toimintamalli: ks. toimenpide 17. Vaihtoehtoisen toimintamallin osalta suunnitelma ulkopuolisen konsultin avulla on valmistunut, mutta jatkopäätökset tuotantomallista tulevat siirtymään hyvinvointialueelle. Etävastaanoton pilotti oli tarkoitus käynnistää TULSOTE-hankkeen kautta, mutta pilotti ei edennyt hankkeen aikataulun ja rekisterinpitäjyyden yhteensovittamisvaikeuksien takia, ja digiklinikka siirtyy TULSOTE-hankkeessa hyvinvointialueelle siirtymisen</p>

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
			<p>jälkeiselle ajalle. Terveysasemien toimintamalliuudistuksen yhteydessä on mukana myös digipalvelujen komponentteja.</p> <p>Dentalian tilojen tilatarveselvitys valmistui 27.9.2021. Suun terveydenhuollon palveluverkkoselvitys on keskeytetty. Kokonaisuutta tarkastellaan jatkossa hyvinvointialueen näkökulmasta.</p>
Tiedolla johtaminen ja tiedon hallinta (VSSHP yhteistyö)	31. Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistaminen		<p>Alueen kuntajohtajien kokouksessa keväällä 2021 todettu, että Varsinais-Suomen asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistämistä valmistellaan niin, että tavoitteena on siirtyä joko yhteen asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuuteen tai yhteen terveydenhuollon potilastietojärjestelmäkokonaisuuteen ja yhteen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen.</p> <p>Lisäksi em. kokouksissa on todettu, että tietojärjestelmien yhtenäistäminen tulee toteuttaa tavalla, joka takaa mahdollisimman kustannustehokkaan toimeenpanon, mahdollisimman nopean toimeenpanon aikataulun ja mahdollisimman vähäiset toimeenpanon muutosriskit. Lisäksi tietojärjestelmien konsolidaation tulee tukea laajempaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan uudistamista ja palvelujen digitalisointia.</p> <p>Kokonaisuuden jatkovalmistelu tapahtuu osana hyvinvointialueen valmistelua. Konsolidoinnin mahdollistamiseksi toteutetaan palvelukokonaisuudessa vuoden 2022 aikana Pegasoksen OMNI360-päivitys.</p>
Tiedolla johtaminen ja tiedon hallinta (VSSHP yhteistyö)	32. Tietojohtaminen		<p>Toteutusta tehtiin osana tehdään osana sote-rakennemuutostukseen saatua rahoitusta (2020-2021) alueellisessa yhteistyössä VSSHP:n hallinnoimassa rakennemuutostushankkeessa. Hankkeessa testattiin tulevan hyvinvointialueen käyttöön tulevan tietoaalustaratkaisun välineitä ja teknologioita sekä testattiin tiedonsiirtoja ja terveydenhuollon käsitelmällisiä erillisessä POC:ssa (proof of concept). Hankkeessa tuotettiin tietoaalustalle liittyvän rekisterinpitäjän tietojohtamisen hallintamalli, sekä tehtiin ensimmäiset sopimukset, tietosuojan vaikutustenarviointit ja vastuunjakotaulukot pociin rajautuen. Teknisten ratkaisujen valintaa ei hankkeen aikana vielä tehty, eikä jatkuvia tiedonsiirtoja vielä päästy toteuttamaan.</p> <p>Kansallisessa Virta-hankeyhteistyössä on määritelty tulevien hyvinvointialueiden tietojohtamisen mittaristoja ja sisältöjä, valmistelevana työnä myös tuleville vähimmäistietosisällöille.</p> <p>Tavoitteena edelleen on luoda aikaa kestävä tekniset ratkaisut ER-VAn alueen sairaanhoitopiirien ja kuntien käyttöön mahdollistamaan eri tasojen tietojohtamisen tarpeet. Jatkon tarkempaa suunnittelua tehdään osana tulevan hyvinvointialueen valmistelua.</p>
Muut sopeuttamisohjelman toimet	5. Hyvinvointitoimialan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen		<p>Henkilöstövaihdoksista johtuen toimenpidettä ei ole pystytty käynnistämään palvelukokonaisuustasolla, mutta joiltain osin kyllä (vava, hallinto). Kustannussäästöä ei epidemiasta johtuen tulla saavuttamaan (esim. poissaolot kasvavat tiukennetuista ohjeista johtuen) vaan haasteena on ennemminkin henkilöstön ylikuormittuminen. Lisäksi haasteena henkilöstön saatavuus.</p>
Muut sopeuttamisohjelman toimet	8. Asiakasmaksutuottojen lisääminen		<p>1.7.2021 voimaan tullut asiakasmaksulaki muutti tilannetta ja asiakasmaksujen perusteet on määritelty uudestaan. Euromääräistä tavoitetta ei tulla saavuttamaan.</p>

Hanke	Sopeuttamisohjelman toimenpide, joka toimeenpantane hanketta	Tilannekuva	Lyhyt sanallinen kuvaus etenemisestä / Selvitys poikkeamalle
Muut sopeuttamisohjelman toimet	16. Kehitysvammaisten palvelutarpeen kartoittaminen		Tehostetusta palveluasumisesta on siirretty asiakkaita toimintakyvyn perustella ohjattuun ja tuettuun asumiseen normaalina työikäntönä jo useita vuosia. Kustannusten kasvu on saatu taittumaan, mutta säästöjä ei synny, koska asiakasmäärä on kasvava.
Muut sopeuttamisohjelman toimet	20. Tehtäväkuvien läpikäynti ja työnjako		Henkilöstövaihdoksista ja COVID-19 johtuen toimenpidettä ei ole pystytty käynnistämään täysipainoisesti, mutta etenee osana laatuprosessia.

### Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, €(kaupunginvaltuusto)

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
Käyttötalousoisa					
Toimintatuotot	74 060 961	23 482 568	97 543 530	110 364 414	12 820 885
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-731 295 796	-58 144 593	-789 440 389	-786 003 167	3 437 222
Toimintakate	-657 234 834	-34 662 025	-691 896 859	-675 638 753	16 258 106
Investointiosia					
Investointimenot	-500 000		-500 000	0	500 000

### Käyttötalouden määrärahat ja tuloerät palvelualueittain, €(kaupunginhallitus)

	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintatuotot	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakulut	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakate	Talousarvio 2021 toteutunut Toimintakate	Poikkeama Toimintakate
Palvelukokonaisuuden yhteiset toiminnot	2 428 420	-26 780 598	-24 352 178	-10 786 348	13 565 829
Terveyspalvelut	40 302 661	-149 910 883	-109 608 222	-108 793 402	814 820
Perhe- ja sosiaalipalvelut	11 392 972	-128 649 197	-117 256 225	-117 044 931	211 294
Vanhus- ja vammaispalvelut	43 419 477	-231 122 869	-187 703 392	-190 555 597	-2 852 204
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri		-252 976 842	-252 976 842	-248 458 475	4 518 367

### Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)

Työvoiman käyttö	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Henkilötyövuodet (HTV)	4260,0	4228		4180	

Palkat ja palkkiot	160 095 404	167 586 333	170 047 391	177 566 637	
<b>Lisätietoja:</b>					
<b>Selitys poikkeamalle:</b> Hyvinvointitoimialalla on huomattavia rekrytointihaasteita, joita korvataan Sarastia Rekryn hankinnoilla erityisesti vanhustalouksissa. Lisäksi Sarastia Rekryn käyttö on kasvanut keväällä, kun heidän kauttaan rekrytoidaan rajavalvonnan tehtäviin henkilöstöä. Koronarokottamisessa käytetään pääosin vuokrahenkilöstöä. Näin ollen oman henkilöstön määrä ei kerro todellista henkilöstötyöpanosta, jota toiminta tällä hetkellä tarvitsee. Kustannuksiin vaikuttaa erityisesti erilliskorvaukset, jotka toteutuvat yli TA:n.					

## Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	174 199	165 729	164 873	169 478	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	164 199	165 516	164 660	169 266	
Muut tilat (m)	1 000	213 m <sup>2</sup> / 32 004 €/v	213	213	
Alueet yhteensä (ha)					
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	27 740 072	29 101 527	28 987 296	29 956 269	
<b>Lisätietoja:</b> Ennuste 31.12.2021 on otettu 10.5.2021.					
<b>Selitys poikkeamalle:</b> Toiminnalliset muutokset ovat lisänneet tilatarvetta, joita ei ole huomioitu talousarviovaiheessa. Suurimmat poikkeamat johtuvat hallinnon muuttamisesta Yliopistonkatu 27:sta ja väistökoulutilojen terveydenhoitotiloista.					

## Henkilöstön työhyvinvointi (kaupunginhallitus)

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoite	Toteutunut 31.12.21	
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea ja luottamalla omiin alaisiin			
Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,66)	Sosiaalinen pääoma 3,65	
Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välilyksely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	58,7% on sitä mitä, että on pysynyt ennallaan	
Työyhteisö Työpaikan ilma- piiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,6)	3,59	
Työyhteisö Arvostus työhöni, Välilyksely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	64,5% kokee arvostusta työhönsä pysyneen ennallaan.	



Keinot	Tavoite	Toteutunut 31.12.21	
Työyhteisö Luottamus työka- vereihin, Väliky- sely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	69,5% kokee luottamuksen työ- kavereihin pysyneen ennallaan.	
Työyhteisön tuki esimiestyölle	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 (3,55) Välikysely (Pysynyt samalla tasolla)	Välikysely 74,6% kokee, että tuki pysynyt samansuuruisensa	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi:**

Vahvistetaan palvelualueiden yhteistoimintaa ja muutostilanteissa huolehditaan siitä, että henkilöstöä edustavat järjestöt ovat tietoisia asioista.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia****Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti**

Keinot	Tavoite	Toteutunut 31.12.21	
2.A. Työkyvyn hallinta			
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä sivistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2018: 813 (20,7 %) Vuonna 2019: 917 (22,47 %)	Vuonna 2020 1036 (25,16%) Vuonna 2021 1137 (27,06%)	
2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi			
Kuinka monta vaarat ja haitat – arvioita / riskiar- viota tallennettu	Vähintään 25 % toimialan perusyksiköistä per vuosi Vuonna 2018: 10 (77 %) Vuonna 2019: (31 %)	Vuonna 2021 59 (32,1%)	
2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita			
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työpaineita pal- jon, hallintaa vä- hän, Kunta10	pienempi kuin edellinen vuosi vertailuluku 32,3 %, toteuma 47 %	Toteuma 34,4%	
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työmäärän li- sääntyminen, Väli- kysely	pienempi kuin edellinen vuosi ei vertailulukua, toteuma 41 %	57,6% kokee, että työmäärä on ol- lut yli sietokyvyn	
2.D. Asiakasväkivallan kokemus			
Asiakasväkivallan kokemus: Henki- nen väkivalta	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (48,7 %) Välikysely (36 %)	Kunta 10 47,1% Välikysely 37,8% on kokenut hen- kistä väkivaltaa tai sen uhkaa	
Asiakasväkivallan kokemus: Fyysi- nen väkivalta tai sen uhka	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (27,4 %) Välikysely (29 %)	Kunta 10 26,5%  Välikysely 30,8% on kokenut fyy- sistä väkivaltaa tai sen uhkaa	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi:**

Toimiala on elänyt poikkeuksellisen kuormittavaa vuotta. Toimenpiteenä tulee olla hoitovelan maltillinen hal-  
tuunotto, jotta henkilöstö jaksaa.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutunut 31.12.21	
3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet			
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä kuin edellinen vuosi Kunta10 (4,88)	4,79%. Heikentynyt lievästi.	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä kuin edellinen vuosi Välikysely (Heikentynyt)	51,4% kokee mielekkyyden pysyneen ennallaan ja 37,6% heikentyneen	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä –vastauksia 75 % Kunta10 (92,40 %) Välikysely (91 %)	86,2% kokee työnsä merkityksellisenä	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:**

Tehtävänkuvat selkiytetään ja hallinnon uudelleenjärjestäytymisen myötä tulee pohtia sitä, että oikeat ihmiset ovat tekemässä tehtäviä, joita varten he ovat organisaatiossa.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutunut 31.12.21	
4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen			
Yhteisten osaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso 2,21/saavutettu taso 1,77) Välikysely (vaadittu taso 2,25/saavutettu taso 1,78)	Vaadittu taso 1,82 Saavutettu 2,28	
4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen			
Johtamisosaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso 2,45/saavutettu taso 2,14) Välikysely (vaadittu taso 2,49/saavutettu taso 2,18)	Vaadittu taso 2,21 Saavutettu taso 2,55	
	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Vuonna 2018: (85,80 %) Vuonna 2019: (83,10 %)	Vuonna 2020 77,3% Vuonna 2021: 76,7%	

Keinot	Tavoiteluku	Toteutunut 31.12.21	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä per henkilö (koulutussuunnitelmaraportointi)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi tavoite vähintään 3 päivää per henkilö Vuonna 2018: (4,4) Vuonna 2019: (4,2)	Vuonna 2020 2,13 Vuonna 2021 2,12	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä	75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä Kunta 10 (71,30 %) Välikyseily (73 %)	Kunta 10 (63,1%) Välikyseily: 57,4% kokee saaneensa riittävästi täydennyskoulutusta	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:**

Esimiehille laaditaan tukea arjen johtamiseen koulutuksellisin keinoin.

Henkilöstön ammatillisen koulutuksen suorituksia seurataan ja henkilöstöä kannustetaan osallistumaan ammatillista osaamista tukeviin koulutuksiin.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!****Kaupungin tavoite 2018–2021: 5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutunut 31.12.21	
5.A. Muutoksen kokeminen työssä			
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutosten laatu, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (37,60 %)	30,6%	
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutoksen kokeminen, Välikyseily	suurempi kuin edellinen vuosi (50 %)	24,3%	
5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus			
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,82)	3,76	
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	63,2% kokee tavoitteellisuuden pysyneen ennallaan	

Keinot	Tavoiteluku	Toteutunut 31.12.21	
suudesta: Työyhteisön tavoitteellisuus, Välikysely			

### Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: tuki muutostilanteisiin

Henkilöstön kanssa käydään läpi systemaattisesti raportointiportaaliin laadittua mittaristoa ja asetettuja tavoitteita sekä pyritään edelleen kehittämään mittaristoa henkilöstöä kuullen.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus! Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa			
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (3,43)	3,38	
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	43,1% kokee kehittämiskyvyn pysyneen ennallaan ja 55,5% parantuneen	

### Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

Henkilöstölle tuodaan esiin sopeuttamisohjelman toimenpiteitä ja niiden etenemistä, sillä ne kertovat uudistuvista toimintatavoista palvelualueilla.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa			
Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,76)	3,79	
Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt)	57,9% kokee kohtelun oikeudenmukaisena pysyneen ennallaan.	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,03)	3,01	
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt)	55,3% kokee päätöksenteon oikeudenmukaisuudenheikentyneen.	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:**

Toimenpiteenä on selvittää, mistä asioista tämä kokemus syntyy, jotta osataan korjata oikeaa asiaa.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen****Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa			
Tuki esimiestyölle riittävää, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 % Edellinen kysely (64 %) Uusin kysely (54 %)	Vuonna 2020 50% Vuonna 2021 47%	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiestuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,55)	3,51	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiehen tuki ja rohkaisu, Välikysely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	55,6% kokee lähijohtajalta saadun tuen pysyneen ennallaan, 17,7% heikentyneen ja 26,7% tuen saamisen parantuneen.	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:**

Esimiesten hallinnollinen työmäärä uhkaa kasvaa liian suureksi. Tavoitteena on hallinnon uudistamisen yhteydessä rakentaa aidosti toimiva malli, jolla tuetaan esimiesten moninaista tehtäväkuvaa palvelualueilla.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen****Kaupungin tavoite 2018–2021: 9. Yhteistoiminta ja osallistaminen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa			
Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen, Esimiesbarometri	Kyllä-vastanneiden osuus on enemmän kuin 75 % Edellinen kysely (84 %) Uusin kysely (87 %)	Vuonna 2020 80% Vuonna 2021 68%	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen			

Hyvinvointitoimiala

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.21	
Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbarometri	Kyllä –vastanneiden osuus suurempi kuin 75 % Edellinen kysely (62 %) Uusin kysely (60 %)	Vuonna 2020 57% Vuonna 2021 64%	
9.C. Strategisesti ohjatut -kehityskeskustelut			
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: kehityskeskustelujen käymisprosentti	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (59 %) Välikysely (45 %)	Kunta 10 (38,6%) Välikyse (39,2%) on käynyt kehityskeskustelun viimeisen 12 kk aikana	
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (45,30 %) Välikysely (Parantunut)	Kunta 10 (38,6%) Välikysely (48,6%) ei kokenut kehityskeskustelua hyödyttömänä eikä hyödyllisenä	

**Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:**

Työpaikkapalaverikäytäntöjen tiedotusta tehostetaan palvelualueilla.

Kehityskeskustelujen käynti% saattaa vuoden 2020 osalta jäädä alhaiseksi, joten 2021 vahvistetaan ja varmistetaan toimialan esimiesten kehityskeskustelujen käynti.

## KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

### Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta
<p>Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet varsin hyvin. Useat kasvatus- ja opetuslautakunnalle määritetyt tavoitteet liittyvät tiloihin, jotka ovat tilapalveluiden vastuulla. Taloudellisten tavoitteiden osalta tavoitteet eivät ole toteutumassa, mutta saattavat toteutua, mikäli kaupunginvaltuuston esittämistä tavoitteista pidetään kiinni, jolloin eräät epäselvässä taloudellisessa tilanteessa syntyneet määrärahatarpeet kuten maksuttoman toisen asteen aloittamiseen liittyvien kustannusten kompensoinnista pidetään kiinni.</p>
<p><b>Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat</b></p> <p>Kasvatus- ja opetuslautakunnan vastuualueella taloudelliset poikkeamat jäivät vähäisiksi. varhaiskasvatus ja perusopetus ylittivät talousarvionsa, mutta ammatillinen koulutus alitti. Koko palvelukokonaisuus jonkin verran alitti talousarvionsa.</p> <p>Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Muuten koronapandemia jonkin verran häytti toimintaa. Erityisen hankala oli maaliskuun etäopetuskausi, jolloin hallitus julisti Suomen olevan sulkutilassa. Toinen merkittävä poikkeama aiheuttava tekijä oli, että erityisesti peruskoulutilojen huonon kunnon vuoksi monessa koulussa jouduttiin turvautumaan väistötiloihin. Jopa 16,5 % oppilaista toimi väistötiloissa vuoden 2021 aikana.</p>

### Lausekkeet (kaupunginvaltuusto)

Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kasvatus- ja opetuslautakunta (Kv)	Vähennetään sivistystoimialan säästöavoitteesta 1 M€ Muiden säästöjen ei tule heikentää opetuksen laatua tai tukipalveluita eikä kasvattaa keskimääräistä ryhmäkokoja Turussa. Tarvittaessa toimialan määrärahoihin tehdään lisäys osavuosi-katsauksen yhteydessä, jotta ehdot täyttyvät.	Leikkaus otettu huomioon vuoden 2021 käyttösuunnitelmaa laadittaessa. Säästöt eivät ole haitanneet opetuksen laatua.
Kasvatus- ja opetuslautakunta (Kv)	Kiirehditään kansainvälisen koulun tilaratkaisua ja jatketaan yhteistyötä Turun yliopiston kanssa.	Asia ei ole edennyt, mutta yhteistyö Turun yliopiston kanssa on jatkunut.
Kasvatus- ja opetuslautakunta (Kv)	Laaditaan alueelliset koulu- ja päiväkotiverkon selvitykset aloittaen pikaisesti Itä-Turun tilanteesta ja ruotsinkielisestä palvelutarpeesta kokonaisuudessaan.	Alueellinen ratkaisu tehty Lausteen – Vasaramäen – Skanssin osalta, mutta muun Itä-Turun selvitys edelleen kesken. Myös ruotsinkielisten palveluiden kokonais selvitys on edelleen kesken.
Kasvatus- ja opetuslautakunta (Kv)	Mahdolliseen oppivelvollisuuden pidentämiseen ja varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen liittyvät kustannukset	Otetu oppivelvollisuuden pidentymisen aiheuttamat kustannukset huomioon osavuosi-katsausten yhteydessä

Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
	huomioidaan osavuosisikatsauksen yhteydessä tehtävässä talousarviomuutoksessa lisäämällä määrärahat sivistystoimialalle.	kaupunginvaltuuston päättämällä tavalla. Varhaiskasvatus maksujen alenemisen vaikutusta ei voitu laskea.
Kasvatus ja opetuslautakunta (Kv)	Sivistystoimialan tilainvestoinnit, kuten päiväkodit, tulee rakentaa kaupungin omaan tai konsernin taseeseen, ellei ole erityisiä perusteita tehdä toisenlaista ratkaisua.	Näin tehty vuonna 2021
Kasvatus- ja opetuslautakunta (Kv)	Varmistetaan, että sivistystoimialalla varhaiskasvatuksen kustannukset pyritään saattamaan verokkikaupunkien tasolle laatimalla entistä tarkempi selvitys kustannusten syntymisestä ja säästämahdollisuuksista.	Vuoden 2021 kustannukset vertailuineen selviävät vasta kesällä 2022. Vuoden 2020 kustannukset on raportoitu kesällä 2021 ja kustannuserot kaupunkien välillä ovat selvityksen mukaan kaventuneet merkittävästi.

## Strategiset tavoitteet (kaupunginvaltuusto)

### Tavoite 1: Palveluverkoston tarkastelu

Strateginen teema: **Osaava ja oppiva turkulainen**

Strateginen linjaus: 2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammatikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Arviointikriteeri	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Taito-kampuksen rakentaminen			Suunnittelutyö aloitettu	Kupittaa kärkihanke, kilpailutus menossa.	
Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyyden turvaaminen tilanteessa, jossa päiväkotirakennusten yleinen kunto on tyydyttävä ja rakennusten kuntoon liittyvät riskit ovat merkittäviä			Yksityisiä päivähoitopaikkoja enintään 40% kaikista paikoista	Päiväkotirakennusten kunto on parantunut. Kolme uutta päiväkotia otettu käyttöön vuoden 2021 aikana. Varhaiskasvatuksen kysyntä tulee kasvamaan, kun työllisyys- ja koronatilanne muuttuvat parempaan suuntaan.	
Varhaiskasvatuksen kustannusten saaminen kuuden suurimman kaupungin keskiarvoon			Keskiarvossa	Vuoden 2021 tiedot saadaan tilinpäätöksestä alkuvuodesta 2022.	



**Tavoitteen kuvaus:** Ammatillisen koulutuksen palveluverkon tiivistäminen ja uudisrakennuksen toteuttaminen, varhaiskasvatuksen palvelujen riittävyyden turvaaminen jatkuvasti muuttuvassa kysyntätilanteessa ja ylläpitävissä olosuhteissa sekä kunnallisen ja yksityisen palvelutuotannon kaupungille syntyvien kustannusten vähentäminen

**Selitys poikkeamasta:** ei poikkeamia

## Tavoite 2: Rakennemuutoksen tuki koulutuksen keinoin

Strateginen teema: **Yrittävä ja osaava Turku**

Strateginen linjaus: 3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Muut toteutettavat linjaukset: -

Arviointikriteeri	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tuetaan rakennemuutoksen toteutumista koulutuksen keinoin			Uusia, työelämän kanssa yhdessä suunniteltuja koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä kehitetään edelleen. Panostetaan edelleen työvoimapulasta kärsivien alojen vetovoimaisuuden kasvattamiseen, mutta samalla tuetaan yritysten toimintaa esim. täydennys- ja muuntokoulutusten avulla. Parhaat toimintamallit on vakiinutettu ja uusia kehitetään. STEAM Turku on käynnissä ja siinä luotuja malleja arvioidaan ja vakiinutetaan. Ulkopuolisen rahoituksen taso riittävä.	Tavoitteet toteutuksessa koronatilanteen aiheuttamasta häiriötilanteesta huolimatta.	

**Tavoitteen kuvaus:** Kasvatuksen ja opetuksen eri palvelualueilla toteutettava koulutus- ja kehittämistoiminta tukee rakennemuutoksen toteutumista lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tämä tapahtuu eri alojen vetovoimautta lisäämällä sekä kehittämällä erilaisia joustavia, työelämälähtöisiä koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä yritysten kanssa. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa uusien toimintamuotojen kehittämistä korkeakoulujen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi STEAM Turku-toiminnalla edistetään lasten ja nuorten kiinnostumista matematiikasta ja luonnontieteistä.

**Selitys poikkeamasta:** ei poikkeamia

## Strategiset hankkeet (kaupunginhallitus)

Hanke	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
STEAM Turku	Käynnistynyt 1.9.2017 - > jatkuva	Hankkeen budjetti koostuu useiden eri projektien budje-teista. Kaupungin vuosittainen panos-tus 250 000 euroa.	Luoda Turun kaupungin uusi kou-lutuksen toiminta-malli luonnontie-teen ja tekniikan alan vetovoiman vahvistamiseen Rakentaa var-haiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen yhdistävä tiede- ja teknologia-polku Vahvistaa luon-nontieteiden ja tekniikan alan korkeakoulutuk-sen kysyntää Tu-russa ja Lounais-Suomessa Koota yhteen koko sivistystoi-mialan STEAM-työtä tukevat pro-jeektit	STEAM Turku -hanke on osa Turun kaupungin toi-mintakokonaisuutta Tek-nologiakampus-yhteis-työssä. Hankkeen toteu-tuksesta vastaa Turun kaupungin sivistystoi-miala, mutta se linkittyy osaksi koko kaupungin elinkeinopolitiikkaa. STEAM Turku -hankkee-seen liittyy kokonaan tai osittain useita erillistä pro-jeektia, joita toteutetaan koko toimialalla tai yksit-täisillä palvelualueilla.	Hanke on edennyt suunnitelmien mukai-sesti ja saavuttanut sille asetut tavoitteet.
Osaamisen visio 2040	1.9.2019-31.12.2020  Vuonna 2021 siirtyi kärkihan-kevalmis-teluun		Turku haluaa huolehtia nykyi-sistä kaupunkilai-sista kaikissa ikä-luokissa, kaupun-kiin vastikään muuttaneista ja houkutella koko ajan lisää osaa-jia. Turku haluaa muuttaa ajattelu-tavan ihmisten kouluttamisesta ihmisten osaami-sen jatkuvaan ke-hittämiseen. Turku haluaa tun-nistaa ne osaami-sen eri alueet, joilla on		Esitys kaupunginhalli-tukselle ja valtuustokä-sittely vuonna 2021. Vi-sion julkistaminen siirtyi helmikuulle 2021, li-säksi esittelymateriaalit ja loppuraportti valmis-tuivat silloin.  Valmistelu Osaamisen kärkihankkeeksi alkoi vuonna 2021 ja valmis-tui vuoden loppuun mennessä. Kärkihank-keiden asettaminen siirtyi tammikuulle 2022, jolloin myös Osaamisen kärkihanke astettiin.

Hanke	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
			merkitystä nyt ja tulevaisuudessa.		
Tieto- ja viestintäteknikan kehittäminen	Käynnissä, jatkuvaa toimintaa		Uudet opetus-suunnitelmat ja Turun kaupungin omat panostukset asettavat vaatimuksia opettajien tieto- ja viestintäteknologian opetusikäytön osaamiselle. Hankkeen projektien ja kehittämistoimien avulla vastataan opettajien jatkuvaan koulutustarpeeseen ja varmistetaan ajantasainen osaaminen	Tieto- ja viestintäteknikan edistämiseen liittyy kokonaan tai osittain useita erillistä projektia, joita toteutetaan koko toimialalla tai yksittäisillä palvelualueilla	Kehittämistyö on edennyt suunnitelmien mukaan.

## Henkilöstön työhyvinvointi (kaupunginhallitus)

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea ja luottamalla omiin alaisiin		
Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,77)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	10,9 % parantunut 65,8 % pysynyt samalla tasolla 23,2 % heikentynyt
Työyhteisö Työpaikan ilmapiiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,86)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Työyhteisö Arvostus työhöni, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	13,8 % parantunut 69,9 % pysynyt samalla tasolla 16,3 % heikentynyt
Työyhteisö Luottamus työkavereihin, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	8,6 % parantunut 74,8 % pysynyt samalla tasolla 16,6 % heikentynyt
Työyhteisön tuki esimiestyölle	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 (3,73)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021

Sivistystoimiala

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
	Välikysely (Pysynyt samalla tasolla)	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Toimiala panosti erityisesti tiettyjen yksiköiden toiminnan kehittämiseen.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
2.A. Työkyvyn hallinta		
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2018: 920 (26,3 %) Vuonna 2019: 1008 (28,7 %)	Tietoja ei vielä saatavissa, henkilöstöraportti valmisteilla
2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi		
Kuinka monta vaarat ja haitat –arvioita / riskiarviota tallennettu	Vähintään 25 % toimialan perusyksiköistä per vuosi Vuonna 2018: (57 %) Vuonna 2019: (25 %)	45,1 %
2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita		
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työpaineita paljon, hallintaa vähän, Kunta10	pienempi kuin edellinen vuosi vertailulukua 19,50 %, toteuma 42 %	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työmäärän lisääntyminen, Välikysely	pienempi kuin edellinen vuosi ei vertailulukua, toteuma 36 %	vuonna 2020: 39,1 % vuonna 2021: 50,2 %
2.D. Asiakasväkivallan kokemus		
Asiakasväkivallan kokemus: Henkinen väkivalta	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (25,20 %) Välikysely (23 %)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Asiakasväkivallan kokemus: Fyysinen väkivalta tai sen uhka	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 (25,10 %) Välikysely (21 %)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Asiakasväkivaltaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ei ole voitu puuttua. asiasta on pitänyt järjestää koulutusta, mutta sitä on koronan takia monta kertaa jouduttu lykkäämään, koska koulutus pitää nimenomaan järjestää lähiopetuksena.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet		

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (5,1) Välikysely (Heikentynyt)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä –vastauksia 75 % Kunta10 (92,50 %) Välikysely (91 %)	Välikysely: 90,4 %

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus! Kaupungin tavoite 2018–2021: 4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen		
Yhteisten osaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimuksiin	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso 2,57/saavutettu taso 2,03) Välikysely (vaadittu taso 2,57/saavutettu taso 2,03)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen		
Johtamisosaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimuksiin	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset Kunta10 (vaadittu taso 3,12/saavutettu taso 2,84) Välikysely (vaadittu taso 3,10/saavutettu taso 2,85)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Henkilöstökoulutuksiin osallistuneiden määrä (prosentuaalinen osuus henkilötyövuosista lasketuna)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Vuonna 2018: (85,90 %) Vuonna 2019: (85,70 %)	74,8 %
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä per henkilö (koulutussuunnitelma-raportointi)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi tavoite vähintään 3 päivää per henkilö Vuonna 2018: (3,6) Vuonna 2019: (3,8)	Vuonna 2021: 2,9 *)
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä	75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä Kunta 10 (68,90 %) Välikysely (72 %)	Välikysely: 63,1 %

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

\*) johtuen koronasta aiheutuneesta poikkeustilanteesta, henkilöstökoulutuksia ei voitu toteuttaa suunnitellulla tavalla vuonna 2020

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus! Kaupungin tavoite 2018–2021: 5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa

Sivistystoimiala

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
5.A. Muutoksen kokeminen työssä		
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutosten laatu, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (38,70 %)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutoksen kokeminen, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (47 %)	Vuonna 2020: 35,6 % Vuonna 2021: 27,8 %
5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus		
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,98)	Kunta 10-tulos: 4,01
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisön tavoitteellisuus, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	9,1 % parantunut 69,8 % pysynyt samalla tasolla 21,1 % heikentynyt

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa		
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (3,97)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	14,6 % parantunut 60,0 % pysynyt samalla tasolla 25,4 % heikentynyt

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa		
Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta 10 (3,9) Välikysely (Heikentynyt lievästi)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (3,28) Välikysely (Heikentynyt)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Tulos on parantunut eikä uusia toimenpiteitä ole tulossa.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa		
Tuki esimiestyölle riittävää, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 % Edellinen kysely (80 %) Uusin kysely (68 %)	Ei tuloksia saatavissa vielä
Esimieheltä saatava tuki: Esimies-tuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edel-linen vuosi (3,72)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Esimieheltä saatava tuki: Esimie-hen tuki ja rohkaisu, Välikysely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edel-linen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	17,2 % parantunut 59,7 % pysynyt samalla tasolla 23,1 % heikentynyt

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 9. Yhteistoiminta ja osallistaminen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021
9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa		
Yhteistoiminnan vaatimusten tun-teminen, Esimiesbarometri	Kyllä-vastanneiden osuus on enemmän kuin 75 % Edellinen kysely (93 %) Uusin kysely (90 %)	Ei tuloksia saatavissa vielä
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen		
Työpaikan palaverikäytännöt ta-kaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbaro-metri	Kyllä -vastanneiden osuus suu-rempi kuin 75% Edellinen kysely (87 %) Uusin kysely (86 %)	Ei tuloksia saatavissa vielä
9.C. Strategisesti ohjatut -kehityskeskustelut		
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: kehityskeskustelujen käymisprosentti	Suurempi tai yhtä suuri kuin edel-linen vuosi Kunta10 (78 %) Välikysely (61 %)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: Yksilökehityskeskus-telujen hyödyllisyys	Suurempi tai yhtä suuri kuin edel-linen vuosi Kunta10 (45,40 %) Välikysely (Parantunut)	Kunta10-kyselyä ei tehty vuonna 2021

**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, €(kaupunginvaltuusto)**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					

Sivistystoimiala

Toimintatuotot	23 190 408	0	23 190 408	21 966 518	-1 223 890
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	20 064	20 064
Toimintakulut	-341 362 848	-4 390 692	-345 753 540	-344 652 187	1 101 353
Toimintakate	-318 172 440	-4 390 692	-322 563 132	-322 665 606	-102 474
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-6 018 300	0	-6 018 300	-3 515 536	2 502 764
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-6 018 300	0	-6 018 300	-3 515 536	2 502 764

**Käyttötalouden määrärahat ja tuloerät palvelualueittain (kaupunginhallitus)**

**Palvelu- tai tulosalue, €**

	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintatuotot	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakulut	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakate	Talousarvio 2021 toteutunut Toimintakate	Poikkeama Toimintakate
Palvelukokonaisuuden yhteiset toiminnot	625 217	-10 132 383	-9 507 165	-8 531 675	975 491
Varhaiskasvatuksen palvelualue	8 174 860	-111 877 346	-103 702 485	-105 240 743	-1 538 258
Perusopetuksen palvelualue	7 070 386	-125 652 822	-118 582 436	-120 674 157	-2 091 721
Ruotsin. kasv. ja opetuksen palvelualue	2 439 019	-19 645 348	-17 206 329	-16 255 496	950 833
Lukiokoulutuksen palvelualue	1 319 305	-26 055 157	-24 735 852	-24 637 932	97 920
Ammatillisen koulutuksen palvelualue	3 561 620	-52 390 485	-48 828 865	-47 325 521	1 503 343

**Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)**

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Henkilötyövuodet (htv)	3744	3717	3795+50*	3976***	
Palkat ja palkkiot	150 180 655	149 247 826	156 366 059	157 810 949**	

**Lisätietoja:**

\*HTV-tavoiteluku vuonna 2020 3 777, mutta saatu korona-avustus nostaa HTV:tä 50:llä vuonna 2020 ja 50:llä vuonna 2021, sisältyy lukuun 3845.

\*\* Sisältää palkankorotukset, jotka eivät mukana talousarvioluvussa (n. 3,8 milj. €)

\*\*\* sisältää korona-avustuksella palkatut



	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
<b>Selvitys poikkeamista:</b> kts. edellä					

## Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	339 333	341 183	332 479	331 720	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	339 333	341 183	332 479	331 720	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (ha)					

### Lisätietoja: TA2021:

Ennuste 31.12.2021 on otettu 10.5.2021.

Talousarvion 2021 luvut perustuvat 18.5.2020 hetken ennusteeseen vuoden 2021 tilamääristä. Luvuissa on huomioitu loppuvuoden 2020 tilamuutokset siinä määrin kuin ne ennusteen ottohetkellä on ollut tiedossa.

### Selitys poikkeamalle:

Koko palvelualueelle on tullut runsaasti muutoksia väistötilojen vuoksi. Tässä listattuna merkittäviä muutoksia tilojen suhteen vuoden 2021 aikana:

#### Varka

#### Uudet tilat

*Wäinö Aaltosen koulu, tilaelementti II, laajennus, eskari, Pernontien päiväkotit, Kärämäen AKK, Sirkkalan eskari, Gregorius IX:n tie 10, Halisten Priimanappula, Akselintien päiväkotit*

#### Poistuneet tilat

*Kuraattorinpolku 7, päiväkotit, Pernontien päiväkotit, Sepänkatu 1, L-siipi, Sirkkalan eskarit, Sofiankatu 7, Daghem Port Arthur, Talin-korventien päiväkotit*

#### Perusopetus ja lukiot

#### Uudet tilat

*Lemminkäisenkatu 30 Mikaelin koulun tilat; Ruiskatu 8 Luolavuoren koulu; Puolukkatie Syreenikujan väistötilat; Nummenpakan koulun väistötilat; Veritaksen talo (St Olofsskolanin tilat tulleet); Kärämäentie Turun AKK; Pharma city*

#### Poistuneet tilat

*Yliopistonkatu 27, Lemminkäisenkatu 30 Samppalinnan väistötila, Pääskylvuoren koulu, Syreenikujan yksikkö, Sirkkalan koulun rakennukset, Sepänkatu 1 AMK*

**KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA****RAKENNUS- JA LUPALAUTAKUNTA****TURUN KAUPUNKISEUDUN JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA****LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA****Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkiympäristöjohtaja Christina Hovi****Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta****Toimintaympäristö**

Kaupungin väkiluvun kasvu jatkui ollen ennakkotietojen mukaan 195 301 joulukuussa 2021. Lisäystä edellisvuoteen oli 910 (+0,47 %).

Kaupungistumistrendi on edelleen vahva, joskin koronapandemian aikana muutto kehyskuntiin on lisääntynyt. Kysyntä kerrostaloasunnoista on jatkunut suurena ja rakentaminen on jatkunut vilkkaana. Vuonna 2021 valmistui yhteensä 1771 asuntoa, mikä on 271 asuntoa vähemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2021 on aloitettu 2923 asunnon rakentaminen, joka on 226 enemmän kuin vuonna 2020. Vuonna 2021 myönnettiin rakennusluvut 3369 asunnolle, mikä on 193 enemmän kuin vuonna 2020. Myönnetyn kerrosalan määrässä, uudiskerrostalojen määrässä ja uusien asuntojen määrässä tehtiin kaikkien aikojen ennätys Turussa vuonna 2021.

Koronapandemia on vaikuttanut erittäin suuresti joukkoliikenteen käyttöön. Vuoden 2021 matkamäärä oli 36 % pienempi kuin normaalivuonna 2019.

**Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat***Toiminnalliset tavoitteet*

Kasvua edistävää kaavavarantoa on kasvatettu. Asemakaavojen sisältämä asuinkerrostalojen kerrosalan lisäys oli 181.072 k-m<sup>2</sup>, noin 35 % tavoitetta suurempi. Elinkeinoelämälle kaavoitettu kerrosala oli 146.890 k-m<sup>2</sup>, yli kaksinkertainen tavoitteeseen nähden. Pientaloasumiseen kaavoitettu kerrosala oli 20.128 k-m<sup>2</sup>, tavoitteesta jäätii 15 %. Konserniyhtiöille kaavoitettiin 61.754 k-m<sup>2</sup> rakennusoikeutta, noin 2,5-kertainen tavoitteeseen nähden.

Luovutuskelpoisia asuinkerrostalo- ja elinkeinotontteja on 3 vuoden tarpeisiin, pientalo- ja rivitalojen tonttireservi riittää 2 vuoden tarpeisiin. Pientalokaavoja ei ole saatu luovutuskuntoon halutussa aikataulussa mm. kaavavalitusten ja maankäyttösopimusneuvotteluiden viivästyisestä johtuen. Konserniyhtiöille on luovutettu 30.380 k-m<sup>2</sup> rakennusoikeutta, noin 22 % tavoitetta enemmän. Kaikki luovutukset ylittivät 2,5 %:lla maanmyyntitulotavoitteen.

Osa Keskustan kehittämisen ja Turun Tiedepuiston kärkihankkeiden kaupunkiympäristön toimenpiteet ovat viivästyneet. Kupittaaan kärjen kumppanuushanke hankinta käynnistyi vasta joulukuussa, joka heijastuu myös Itäharjun liittymän kaavoitukseen. Parkin kentän asemakaava ja sen edellyttämä sopimuskokonaisuus eteni vasta joulukuussa päätöksentekoon, jonka seurauksena Aninkaisten tontin luovutuskilpailun valmistelu on viivästynyt.

Vähähiilisen liikumisen tavoitteet eivät ole toteutuneet. Kestävien liikkumismuotojen kulkumuoto-osuudet eivät ole kehittyneet tavoitteen mukaisesti. Koronapandemia on vähentänyt merkittävästi joukkoliikenteen käyttöä, noin 36 % vähemmän matkustajia kuin vuonna 2019. Jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät toukokuun 2021 laskenta-ajankohtana olivat nousseet toukokuun 2020 liikennemää-

ristä, mutta jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät ovat pienempiä kuin ennen koronapandemiaa. Autoliikenteen liikennemäärät ovat tavoitteiden vastaisesti nousseet vuodesta 2020. Sen sijaan vähähiilisen liikenteen osuus Turun joukkoliikenteessä on kasvatettu 30 prosenttiin.

#### *Taloudelliset tavoitteet*

##### Käyttötalous

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden tulos oli 5,2 milj. euroa talousarviota parempi. Kaupunkiympäristön toimintakate vuonna 2021 oli -28,9 milj. euroa (TAM -34,1).

- Kaupunkiympäristön toimintatuotot olivat 74,2 milj. euroa ja ylitystä talousarvioon nähden oli 1,9 milj. euroa (TAM 72,4).
- Valmistus omaan käyttöön oli 1,2 milj. euroa (TAM 1,6 milj. euroa), joka heikensi toimintakattetta 0,4 milj. euroa.
- Kaupunkiympäristön toimintamenot olivat 104,3 milj. euroa ja alittivat talousarvion 3,8 milj. eurolla (TAM 108,0).

Talouden toteumaa paransivat merkittävästi joukkoliikenteen Liikenne- ja viestintäministeriö Traficomilta saadut koronatilanteesta johtuvat joukkoliikenteeseen kohdistuvat tuet, joita saatiin Turun liikennöinnin osalta 3,63 milj. euroa sekä joukkoliikenteen toteuttamat koronatilanteesta johtuvat sopeutus-toimenpiteet liikenteen karsintoihin liittyen. Talouden toteumaa paransivat kaupungin säästötavoitelinjausten (Kh 13.9.2021 § 423) noudattaminen, mikä näkyi muun muassa palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen vähenemisestä kertyneillä säästöillä.

##### Kaupunginhallituksen palvelutilaus kaupunkiympäristölle (Kh/Yhteiset, Omaisuudenhallinta):

Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan tulos oli 25,8 milj. euroa talousarviota parempi (TAM 34,2 milj. euroa).

- Myyntivoitot olivat 32,0 milj. euroa ja ylittivät kaupunginhallituksen palvelutilauksen kaupunkiympäristölle 3,8 milj. eurolla (TAM 28,2 milj. euroa).
- Maankäyttösopimuskorvaustulot olivat 26,6 milj. euroa ja ylittivät kaupunginhallituksen palvelutilauksen kaupunkiympäristölle 20,6 milj. eurolla (TA 6,0 milj. euroa).

Markkinatilanne on johtanut alueiden paljon ennakoitua nopeampaan rakentumiseen, minkä johdosta maankäyttösopimuskorvauksia on lauennut maksuun ennakoitua nopeammassa tahdissa. Rahoitusmarkkinoiden korkotilanne on myös motivoinut sopimuskumppaneita maksamaan sopimuskorvaukset etupainotteisesti.

Kaupungin yhteiset, maaomaisuuden, tilaomaisuuden ja infraomaisuus investointimenot alittuivat 23,8 milj. euroa (TAM 112,7 milj. euroa).

- Maaomaisuus ja rakennukset investointimenojen toteutuma oli 32,2 milj. euroa, joka toteutui muutetun talousarvion mukaisesti. Investointimenoihin sisältyivät Viking Line terminaalirakennuksen ja Rettigin tupakkatehtaan kiinteistön lunastukset.
- Tilainvestointien toteutuma oli 13,9 milj. euroa (TAM 19,4 milj. euroa), joka alitti talousarvion 5,5 milj. euroa. Hankkeiden toteutuma on suunniteltua rahankäyttöä pienempi, sillä kaikki hankkeet eivät käynnisty tai etene arvioidussa aikataulussa.
- Infrainvestointien toteutuma oli 42,9 milj. euroa (TAM 61,1 milj. euroa), joka alitti talousarvion 18,2 milj. euroa. Hankkeiden toteutuma on suunniteltua rahankäyttöä pienempi, sillä kaikki hankkeet eivät käynnisty tai etene arvioidussa aikataulussa.

## Lausekkeet (kaupunginvaltuusto)

Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kaupunkiympäristölautakunta (Kj)	Säilytetään kävely- ja pyöräväylien tehostettu hoito (harjahiekoitus) talviaikana.	Kävely- ja pyöräväylien tehostettu hoito on kilpailutettu vuonna 2021 määräaikaisella sopimuksella (3+2 talvikautta). Reitti laajenee vuosittain kilpailutettavien alueurakka-alueiden suuntaan. Tehostetun harjahiekoitusreititin pituus kasvaa 62 kilometriin talvikautena 2025-2026.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kj)	Säilytetään harjasuolareitin hoito (12 km) talviaikana.	Kävely- ja pyöräväylien tehostettu hoito on kilpailutettu vuonna 2021 määräaikaisella sopimuksella (3+2 talvikautta). Sopimus sisältää 12 km pituisen harjasuolareitin.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kj)	Säilytetään Aurajoen maisemavalaistus (puut ja laiturit).	Säilytetään
Kaupunkiympäristölautakunta (Kv)	Kilpailutetaan kaupunkipyöräjärjestelmä uudelleen siten, että kausi alkaa keväällä 2022. Kilpailutus tehdään riittävän pitkälle ajalle ja riittävän suurella summalla, jotta järjestelmä on kaupungille tuottava ja käytettävyyden parane. Neuvotellaan kesän yli jatkokaudesta nykyjärjestelmän kanssa.	Edellinen kaupunkipyöräjärjestelmä oli käytössä 30.9.2021 saakka. Uusi kaupunkipyöräjärjestelmä on kilpailutettu ja se saataneen käyttöön viimeistään kesäkuussa 2022.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kj)	Vuonna 2021 rakennusvalvonnassa toteutetaan toimintamallin muutos, digitalisointiprojekti sekä selkeämpi tavoitteidenasetanta.	Kehitystyö on käynnissä: Rakennusvalvonnassa on vuonna 2021 muutettu lupakäsittelyn toimintamallia (lupavalmistelu lupatyypikohtaisesti) ja digitalisointiprojekti on käynnissä.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kv)	Kulutapaosuusjakautumisen tavoitteiden osalta todetaan, että koronan takia tavoitteita ei lyhyellä tähtäimellä saavuteta. Jotta voidaan toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi pitkällä aikavälillä, talousarviota ja -seurantaa kehitetään siten läpinäkyväksi, että investointien jakautuminen kestävään liikenteeseen ja muihin hankkeisiin näkyy selvästi.	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen liittyviä investointeja on koottu erilliseen taulukkoon ja niiden toteutumista seurataan.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kv)	Kumppanuuksien ohjausprosessista laaditaan selkeä malli ja laajennussuunnitelma. Lisäksi tulee selvittää, onko yksityisen maan kaavoittamisessa käytettyjä puitesopimus konsultteja riittävästi, vai pitääkö sopimuskomppaneiden määrää lisätä, jotta kaavoitusta saadaan tehostettua.	Mallin valmistelu ja puitesopimusmenettelyn laajuuden arviointi on käynnistetty. Kaavoituksen puitesopimus konsultit kilpailutetaan vuonna 2022.
Kaupunkiympäristölautakunta (Kv)	Täydennysrakentamishjelman toteuttamisessa varmistetaan merkittävien virkistys- ja luontoarvojen säilyminen.	Jokaisen täydennysrakentamiskohteen osalta asia arvioidaan erikseen.

Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kaupunkiympäristölautakunta (Kv)	Uuden konserttitalon hankesuunnittelusta sisältäen kaavaprosessin etenemisen ja päätöksenteon vaiheistuksen on laadittava selkeä suunnitelma ja riskianalyysi, joilla minimoidaan mahdollisten valitusten ja muiden tekijöiden vaikutukset hankkeen viivästymiseen ja kustannustennou-suun.	Kaavaprosessi on edennyt ehdotusvaiheeseen ja allianssihankinnan aikana on tehty riskianalyysiä mm. kustannuksista ja hankintaan liittyvistä riskeistä ja kaavaprosessia on tehty samanaikaisesti lähtökohtana myös mahdollisten valitusten minimointi.
TKS joukkoliikennelautakunta (Kv)	Huomioidaan joukkoliikenteen säästötavoitteiden toteuttamisessa valtion mahdolliset kompensatiotuen ehdot siten, että tukea heikentäviä karsintoja liikenteestä ei tehdä.	Karsinnat ovat olleet vähäisiä ja valtion hyväksymissä puitteissa ja koronatuki on saatu vuonna 2021.

## Strategiset tavoitteet (kaupunginvaltuusto)

### Kaupunkiympäristölautakunta kaikkien osalta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta \*\* osalta

#### Tavoite KV1: Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

##### Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Kasvihuonekaasupäästöjen muutos (%) vuoden 1990 tasosta (1.287,3 kt CO <sub>2</sub> -ekv)	-43 % (736,8 kt CO <sub>2</sub> -ekv)	-51 % (enn. tieto 626,4 kt CO <sub>2</sub> -ekv)	-50 %	Tiedot eivät ole vielä saatavilla.

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 16.4.2018) mukainen ilmastopolitiikan päätavoite on hiilineutraali kaupunki-alue vuoteen 2029 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi Turun alueen kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään vähintään 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2029 mennessä. Tähän edetään seuraavien valtuustokausittain asetettujen välitavoitteiden kautta. Vuoteen 2021 mennessä päästöjä pyritään vähentämään vähintään 50 prosenttia vuoden 1990 tasosta. Vuoteen 2025 mennessä päästöjä pyritään vähentämään vähintään 65-70 prosenttia vuoden 1990 tasosta. Viimeistään vuonna 2029 saavutetaan hiilineutraalius, jolloin jäljellä olevat päästöt kompensoidaan kokonaan. Vuodesta 2029 eteenpäin Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen alue, jolloin alueen nettopäästöt ovat negatiiviset (kompensaatio on suurempi kuin päästöt).

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä (Ilmastosuunnitelma 2029, kaupunginvaltuusto 11.6.2018 § 142) edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029. Kaupunkiympäristötoimiala pyrkii vähentämään erityisesti yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön sekä liikkumisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan Turun alueen hiilinieluja. Ympäristönsuojeluyksikkö tuottaa kaupungin kasvihuonekaasupäästöjen laskennan ja kehittää hiilinielujen laskentaa. Turun CO<sub>2</sub>-raportin mukaiset kasvihuonekaasupäästöt sisältävät seuraavat sektorit: kauko-, sähkö- ja erillislämmitys, maalämpö, kuluttajien ja teollisuuden sähkönkulutus, tieliikenne ja muut liikennemuodot, teollisuus ja työkonet, maatalous ja jätehuolto. Lämmityksen päästöt on normeerattu vastaamaan ilmastollisen vertailukauden 1981-2010 keskimääräistä lämmitystarvetta. Sähkönkulutuksen päästöt on normeerattu käyttäen päästöker-toimena viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa. Laskennassa eivät ole mukana yksityisen tai julkisen sektorin hankintojen välilliset päästövaikutukset.

**Tavoite KV2: Kestävä yhdyskuntarakenne****Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset:

3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella

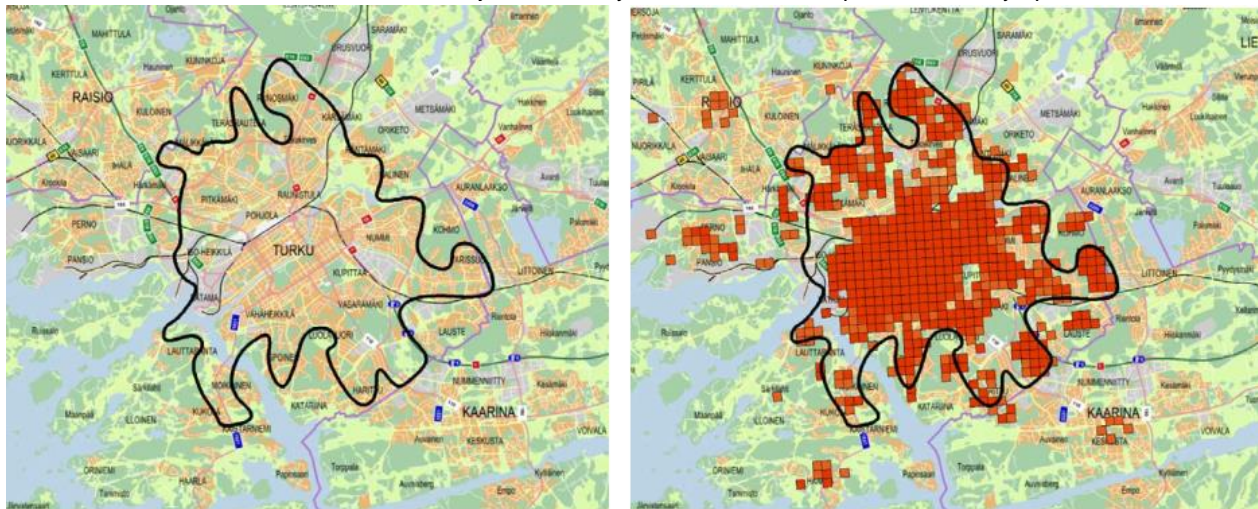
3.3.7 Ympäristön kannalta kestävää ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyville kestäväan kaupunkirakenteen vyöhykkeelle	100 %	95 %	Vähintään 85 %	88 %	

**Tavoitteen kuvaus:**

Turun omassa maankäytössä panostetaan kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10). Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.



Kuva. Tiivistyvä kestäväan kaupunkirakenteen vyöhyke. Vyöhyke perustuu 250\*250 metrin ruuduille tehtyyn analyysiin Turun kaupunkirakenteesta, jossa on otettu huomioon kestävä liikkuminen, lähipalvelut ja alueen asukastiheys. Ominaisuudet pisteytettiin seuraavasti: kävelyetäisyys keskustan palveluista 1 piste, pyöräilyetäisyys keskustasta 15 minuuttia 1 piste, mahdollisuus joukkoliikenteeseen: runkobussilinjat 300 metrin etäisyys linjasta tai 600 metrin etäisyys raitiotie 1 piste, asukas/töyöpaikka oleva tai tuleva tiheys yli 20 asukasta/ha 1-3 pistettä, kauppa 500 metrin päässä 1 piste, päiväkotia 500 metrin päässä 1 piste ja koulu 500 metrin päässä 1 piste. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy luokitellut ruudut, jotka ovat saaneet enemmän kuin 4 pistettä.

**Tavoite KV3: Vähähiilinen kestävä liikkuminen \*\***

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.7 Ympäristön kannalta kestävää ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Muut toteutettavat linjaukset:

3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
- Tie- ja kaupunkiliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (vähenee 50 % v. 2015-2029)	-4 %	- 10 % (ennakkotieto)	vähenee	vähentynyt	
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	104,0	64,7	kasvaa 2,0 % vuoden 2019 tasosta	71,3	
- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	86,4	77,9	kasvaa 5,2 % vuoden 2019 tasosta	86,3	
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *	99,7	95,9	vähenee 3,0 % vuoden 2019 tasosta	96,1	
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **	97,2	62,3	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	62,7	
- Vähähiilisen liikenteen osuus (%) Turun joukkoliikenteessä	5 %	5 %	kasvaa	30 %	

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b>  Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 16.4.2018 § 72) hiilineutraaliustavoitteen 2029 saavuttamiseksi Turku luo aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuuria ja parantaa kestävästä liikkumisen edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kaupunginvaltuusto 11.6.2018 § 142). Turun kaupungin Ilmasto- ja ympäristöohjelman (kaupunginvaltuusto 26.10.2009 § 239) sekä Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 yhteydessä on hyväksytty ja Yleiskaavan 2029 (kaupunginhallitus 30.9.2013 § 399) sekä Ilmastosuunnitelman 2029 (kaupunginvaltuusto 11.6.2018 § 142) yhteydessä vahvistettu tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 50 prosentista. Se tarkoittaa kävelyn- ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %. Vuoden 2021 vertailutasoksi on valittu vuoden 2019 taso vuoden 2020 koronapandemian aiheuttamien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi.</p> <p>Turun kaupungin strategisen hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseksi ja kestävästä vetovoimaisen kaupunkikehityksen tukemiseksi joukkoliikenteen palvelukykyä parannetaan merkittävästi. Joukkoliikenteen kehittäminen ja käytön lisääminen on tärkeä keino vähentää liikkumisen aiheuttamia kasvihuonepäästöjä. Samalla myös kasvavan joukkoliikenteen aiheuttamien päästöjen vähentäminen on merkittävä ja esimerkillinen ilmastotoimi. Turun joukkoliikenteestä tehdään hiilineutraali palvelu vuoteen 2029 mennessä. Turun kaupunkiliikenteen osalta hiilineutraaliuteen edetään jo vuoteen 2025 mennessä. Linjojen sähköistämistä edetään teknisen kehityksen ja kilpailutusten mahdollistamaan tahtiin ja sähköistämistä täydennetään biopoltoaineratkaisuilla.</p> <p>Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla vuosina 2017, 2008 ja 1997). Liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määräindeksin perusteella. Määräindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, mutta näyttää kuitenkin kehityksen suuntaa.</p> <p>*Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määräindeksit perustuvat liikennemäärätietoihin ns. Aurajoen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjastosilta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).</p> <p>**Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.</p> <p><b>Selitys poikkeamasta:</b> Koronaepidemia on vaikuttanut erittäin suuresti joukkoliikenteen käyttöön. Vuoden 2021 matkamäärä oli 36 % pienempi kuin normaalivuonna 2019. Jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät toukokuun 2021 laskenta-ajankohtana ovat nousseet toukokuun 2020 liikennemäärästä, mutta jalankulun ja pyöräilyn liikennemäärät ovat pienempiä kuin ennen koronapandemiaa. Autoliikenteen liikennemäärät ovat tavoitteiden vastaisesti nousseet vuodesta 2020.</p>				

#### Tavoite KV4: Hiilinielujen vahvistaminen

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset:

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Kaupungin omistamien metsien puuston ja maaperän yhteinen hiilivarasto, muutos (kt CO <sub>2</sub> -ekv/v)	Lähtötaso: 2.870 kt CO <sub>2</sub> -ekv	+19	+15	+18



**Tavoitteen kuvaus:**

Ilmakehästä hiiltä sitovien hiilinielujen vahvistaminen on merkittävästi vaikuttava ilmastonmuutoksen hillintätoimi. Kasvillisuuden ja maaperän hiilensidontakyvyn lisääminen on kustannuksiltaan edullista ja sillä on myös muita merkittäviä positiivisia vaikutuksia. Hiilinieluja, uusiutuvan energian tuotantoa ja muita kompensatioita on lisättävä hiilineutraaluiden saavuttamiseksi ja etenemiseksi ilmastopositiiviseksi alueeksi. Strategiansa mukaisesti Turun kaupunki huolehtii maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilivarastosta pyrkimällä lisäämään viheralueita ja säilyttämään alueensa metsiä, peltoja, kasvillisuuden määrää ja suosimaan luonnonmukaisuutta istutusalueilla. Uudenlaista kaupunkiluontoa ja viherrakentamista lisätään kaupungin tiivistyessä.

Lähtötaso 2019 eli kaupungin omistamien metsien (pinta-ala 4 827 ha) puuston ja maaperän yhteinen hiilivarasto on Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan tällä hetkellä noin 2 870 kt CO<sub>2</sub>-ekv.

Kasvillisuuden ja maaperän hiilivarastot ja -nielut lasketaan neljän vuoden välein. Seuranta kehitetään ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon myös vesistöt.

**Tavoite KV5: Alueellisen eriarvoisuuden vähentäminen**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Muut toteutettavat linjaukset:

2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Arviointikriteerit tai mittarit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Tuetun vuokra-asumisen osuus suuralueittain (9 kpl), enintään 15 % koko suuralueen asuntokannasta.		6/9	6/9	6/9
Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistäminen			Lähiövision laatiminen	Lähiövision laatiminen on käynnissä

**Tavoitteen kuvaus:**

Asuntojakauman tasapainoisuutta pyritään edistämään kehittämällä asuinalueista asuntorakenteeltaan mahdollisimman monipuolisia täydennyskaavoituksen ja tavoitteellisen tontinluovutuksen kautta. Tavoitteena on saada kaikilla suuralueilla tuetun vuokra-asumisen osuus alle 15 %:n koko asuntokannasta. Vuokra-asumiseen on huomioitu Aratuetut vuokra-asunnot (ei sisällä opiskelija-asuntoja eikä asumisoikeusasuntoja).

Toimenpideohjelma syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi (kaupunginvaltuusto 28.1.2019 § 7).

**Tavoite KV6: Liikenneturvallisuus**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.10 Sujuvaa arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Muut toteutettavat linjaukset:

2.1 Terve ja hyvinvoiva turkulainen

2.3 Aktiivinen turkulainen

3.3.7 Ympäristön kannalta kestävä ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Arviointikriteerit tai mittari	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	-7 %	-7 %	Vähentynyt 9 % vuosien 2013–2017 kaudesta	Vähentynyt 10 % vuosien 2016–2020 kaudesta	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä (Turun kaupungin turvallisuussuunnitelma 2017–2020, kaupunginhallitus 6.3.2017 § 91). Tavoitteena on, että loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneonnettomuuksien määrää verrataan satunnaisvaihteluiden vuoksi viisivuotisjaksoissa. Vertailukohtana on vuosien 2013–2017 viisivuotisjakso, jonka taso oli 975.</p>					

## Strategiset tavoitteet (kaupunginhallitus)

Kaupunkiympäristölautakunta kaikkien osalta, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta \*\* osalta, Rakennus- ja lupalautakunta \*\*\* osalta ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta \*\*\*\* osalta

Toimenpiteitä esitetään lautakuntien operatiivisissa sopimuksissa.

### Tavoite KH1: Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9

Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
- Pientalo- ja rivitalotontit	Pientalotontteja 3 vuoden tarpeeseen rivitalotontteista niukkuutta	2 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	2 v tarpeeseen	
- Kerrostalotontit	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	
- Elinkeino- ja palvelutontit	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	

#### Tavoitteen kuvaus:

Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin.

toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka on päivitetty vuosille 2018-2021 valtuustossa 27.8.2018 § 158 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittävällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.

**Selitys poikkeamasta:** Pientalokaavoja ei ole saatu luovutuskuntoon halutussa aikataulussa, mm. kaavavalituksista johtuen.

### Tavoite KH2: Monipuolinen ja riittävä kaavavaranto

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tavoitteet kerrosalan lisäykselle (kaupunginvaltuusto)	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
- Asuinpientalot (AO, AP, AR), kem <sup>2</sup>	1 866	1 600	23 600	20 128	
- Asuinkerrostalot (AK), kem <sup>2</sup>	252 650	262 055	133 900	181 072	
- Kaupungin maalle sijoittuvan asuinkerrosalan osuus	39 %	43 %	>20 %	35 %	
- Työpaikkatontit, kem <sup>2</sup>	297 644	62 755	64 000	146 890	
- Kaupungin sekä konserniyhtiöiden maalle kaavoitettava ja konserniyhtiöille osoitettava asuinkerrosala, kem <sup>2</sup>	-	10 500	25 000	61 754	

\*Ei verrannollinen. Vuoden 2019 osalta toteumatiedot perustuvat lautakuntien hyväksymiin kaavaehdotuksiin. Vuoden 2020 tiedot perustuvat valtuuston hyväksymiin kaavoihin sekä vähäisten kaavojen osalta lautakunnan hyväksymiin.

### Tavoitteen kuvaus:

Maankäytössä panostetaan kaupunkistrategian mukaisesti hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä.

Kerrosalan lisäystavoitteet perustuvat kaupunginhallitus 22.5.2017 § 219 Yleiskaavan 2029 tarkistettuihin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2029 Turussa on 220 000 asukasta ja 115 000 työpaikkaa. Väestönkasvun osalta oletetaan, että Turun asukasluku kasvaa tasaisesti noin 2500 asukasta/vuosi. Lisäksi trendikasvun mukainen väljyyskasvu lisää rakentamista noin 0,208 kem<sup>2</sup>/as/v. Rakentamisesta tavoitellaan kohdistuvan 91 % kerrostaloihin ja 9 % pientaloihin. Pitkällä aikavälillä (v. 2040 asti) työpaikkatonttien kem<sup>2</sup> arvioidaan Newsecin 2015 selvityksen ja päivitettyjen yleiskaavatavoitteiden mukaan jakautuvan seuraavasti: vuosittain 33.500 kem<sup>2</sup> toimistotilaa, 12.500 kem<sup>2</sup> liiketilaa ja 18.000 kem<sup>2</sup> teollisuutta.

Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, jolla edistetään monipuolisten asumis- ja elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksia. Kaavavarannon kasvattaminen mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin ja konserniyhtiöiden omistamalle maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) 600 asunnon tuotantotavoitteen mahdollistava n. 25.000 kem<sup>2</sup>, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tällä edistetään osaltaan kaupungin konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteiden toteutumista. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta.

**Selitys poikkeamasta:** Kaikki pientalokaavat eivät ole edenneet suunnitellusti. Mm. Harkkionmäen maankäyttösopimusneuvottelut ovat pitkittyneet.

### Tavoite KH3: Kiinteistöomaisuuden kehittäminen

Strateginen teema: **Vaikuttava ja uudistuva Turku/ Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Muut toteutettavat linjaukset:

3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla toimintamalleja

3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla

3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Turku Energia	Valitettu KHO:een.	KHO kumonnut kaavan, kaavoitus käynnistetty uudelleen	Asemakaava hyväksytty	Uudelleen käynnistetyn asemakaavan tavoitteet hyväksytty lautakunnassa 4.1.2021. Ehdotus valmisteilla.	
Pernon koulu		Rakennus pääosin purettu, uuden monitoimitalon hankesuunnitelma valmisteilla	Toteutuksen allianssikilpailu	Asemakaavan päivitetty tavoitteet hyväksytty lautakunnassa 19.10.2021.	
Luostarinkatu 5	Luonnos hyväksytty	Tontinluovutuskilpailu pidetty. Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksytty	Asemakaava hyväksytty valtuustossa 18.10.2021. Valitettu hallinto-oikeuteen.	
Oskarinkuja				Asemakaava voimassa 17.10.2020 alkaen.	
Sepänkatu 1	OAS:in päivittäminen	Kohde luovutettu. Asemakaavaehdotus nähtävillä ja lausunnoilla	Asemakaava hyväksytty, tonttien luovutus	Asemakaava kuulutettu voimaan 7.8.2021, kohde luovutettu.	
Sepänkatu 2	Maankäyttösuunnitelman laatiminen	Asemakaavaaluonnos valmis	Asemakaava hyväksytty	Asemakaava- luonnos hyväksytty lautakunnassa 12.1.2021, asemakaavaehdotus valmisteilla.	
Virvoituksentie 3		Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksytty, kohteen luovutus	Kohde on luovutettu kh 25.10.2021 päätöksen perusteella. Asemakaavaehdotus on hyväksytty lautakunnassa 14.12.2021.	
Kaupunginpuutarhan alue	Suunnittelukilpailun ratkaisu, viite- ja hulevesisuunnitelmat.	Asemakaavaehdotus valmisteilla	Asemakaava hyväksytty	Asemakaavaehdotus valmisteilla	
Eerikinkatu 32-34 kortteli (Pallas)		Kilpailu valmistettu, mutta päätöksentekoa siirretty Sytytä Turku -kilpailun takia.			
Runosmäki, Piiparinpolun varsi	Runosmäen monitoimitalon hankesuunnitelma hyväksytty valtuustossa 14.10.2019.	Yhteistyöhanke kilpailutettu	Asemakaavaaluonnos	Monitoimitalon osalta siirrytty toteutusvaiheeseen (kh 20.12.2021). Aluekehitysneuvottelut ryhmittymän kanssa ja	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
				yhteistyösopimuksen valmistelu. Kaavoituksen esiselvitys 27.8.2021.	
Ruusukortteli	Kaavaehdotuksen valmistelua	Kaavaehdotus palautettu valmisteluun 22.9.2020		Asemakaava hyväksytty KV 14.6.2021 ja kuu- lutettu voimaan 7.8.2021.	
Herttuankulma / Linnakaupunki	Infran toteutus- suunnittelu val- mis Fatabuurin- kadun osalta, muutoin yleis- suunnitelma valmistunut.	Tonttien luovutus käynnissä ja infran rakentaminen on käynnissä.	Infran toteutus, tonttien luovutus	Infran rakentami- nen ja tonttien luovutus on käyn- nissä. Fatabuu- rinkatu on raken- nettu kokonaan valmiiksi infran osalta. Nosturin- kadun huleve- siviemäri sanee- raus tehtiin sujut- tamalla (väiällä Nosturinkatu - Varastokatu). Pansiontien ja Ju- hana Herttuan puistokadun liit- tymä rakennettiin suunnitelmien mukaiseen kun- toon. Myös Ju- hana Herttuan puistokadun vesi- huollon sanee- raus tehtiin 2021. Tonttien luovutus: 61-16-4, 61-25-2 ja 61-7-3	
Kirstinpuisto / Linnakaupunki	Ehdotus hyväk- sytty lautakun- nassa 5.11.2019	Asemakaava hy- väksytty ja voi- massa. Infran suunnittelu on tehty	Infran toteutus, tonttien luovutus	Tonttien luovutus: 62-3-3 ja 62-3-4 Infran toteutus on käynnissä. Vuonna 2021 on rakennettu Iso- Heikkiläntie työ- maatie ja paino- pengeri, Ruissa- lotien pump- paamo ja urak- kaan kuuluvat Tukholmankadun liikennejärjestelyt. Artturinkatu ja liit- tymä Tukholman- kadulta rakennet-	

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
				tiin liikennöitävään kuntoon (bussiliikenne siirrettiin Artturinkadulle). Kirstinpuiston hulevesipainanteet ja viivytyrakenteet on rakennettu osittain. Kirstinpolun vesihuolto sekä osa polun rakenteista välillä Ruisalontie – Artturinkatu, Ruisalontien vesihuolto välillä Kirstinpolku - Artturinkatu sekä osa kadun rakenteista on toteutettu.	
Vaasanpuisto / Linnakaupunki		Hulevesialtaan tarveselvitys on tehty ja sen perusteella hulevesien hallinta hoidetaan nykyisiä hulevesijärjestelmiä parantamalla	Uusi asemakaavaluonnos	Monitoimitalon tilatarveselvitys hyväksytty 1.2.2021 (khkeh). Asemakaavan tavoitteet hyväksytty kaupunginhallituksessa 7.12.2021.	
Itäskanssi	Asemakaavaehdotuksen valmistelu, infran suunnittelu.	Asemakaavaehdotus valmisteilla, infran suunnittelu on tehty	Asemakaava hyväksytty, infran toteutus	Asemakaavaehdotus lausunnoille ja nähtäville 11.12.2021.	
Skanssinmäki	Asemakaavaluonnos hyväksytty lautakunnassa 18.6.2019.	Asemakaava hyväksytty 25.1.2021		Asemakaava hyväksytty valtuustossa 25.1.2021 ja kuulutettu voimaan 20.3.2021.	
Skanssin kolmio	OAS ja tavoitteet hyväksytty 12.3.2019.			Resurssit kiinnitettyinä muihin kaavahankkeisiin	
Uittamon täydennys			Asemakaava hyväksytty	Asemakaavaehdotus valmisteilla kaupunginhallituksen 9.11.2020 tekemän palautuksen pohjalta.	
Aninkaisten konserttitalo	Asemakaavoituksen käynnistyminen	Asemakaavaluonnos hyväksytty	Kehittämiskilpailu	Tontinluovutuskilpailu valmisteilla	
Halisten vesilaitos			Suunnittelukilpailu	Suunnittelukilpailun käynnistys siirretty vuoden 2022 puolelle resurssipulan vuoksi.	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Blue Industry Park	Merilinja OAS ja tavoitteet hyväksytyt 5.11.2019.	Asemakaavaaluonnos hyväksytty. Alue luovutettu BIP-yhtiölle	Asemakaava hyväksytty	Merilinjan asemakaava hyväksytty valtuustossa 20.9.2021 ja kullutettu voimaan 13.11.2021.	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistökehityshankkeilla kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.</p> <p><b>Selitys poikkeamasta:</b> Poikkeamat yksilöity kunkin kohteen kohdalla.</p>					

**Tavoite KH4: Maankäytön hankkeiden kustannushallinta**

Strateginen teema: **Vaikuttava ja uudistuva Turku**

Strateginen linjaus: 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.4

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli		Käytössä uusien hankkeiden osalta	Käytössä uusien infrahankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2022. Kaavoitusaloitteista tehdään esiselvityspäätökset 3 kk kuluessa aloitteen jättämisestä	Toimintamalli käytössä uusien infrahankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2022. Uusista aloitteista esiselvitys on pääosin tehty, näistä puolet 3 kk kuluessa. Vanhemmista, jo ohjelmoiduista aloitteista esiselvitys tehty, kun aloite on otettu käsitteilyyn.	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Toimintamalli perustuu kaupunginvaltuuston 26.2.2018 § 36 hyväksymään Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun menettelyohjeeseen, jota päivitettiin 23.9.2019 § 139. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.6.2020 § 95 investointiohjelman siten, että merkittävä osa vuoden 2021 hankkeista hyväksyttiin. Tällä parannetaan infrahankkeiden ajoituksen suunnitelmallisuutta suunnittelutilanteen parantumisen kautta.</p>					

**Tavoite KH5: Konserniyhtiöille luovutettava uudisrakennusoikeus**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
TVT:lle, Vasolle ja TYS:lle luovutettavat tontit; k-m <sup>2</sup>	27 580 k-m <sup>2</sup>	7 500 k-m <sup>2</sup>	25 000 k-m <sup>2</sup>	30 380 k-m <sup>2</sup>	

**Tavoite KH6: Hyvä kaupunkiympäristö \*\*, \*\*\***

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Muut toteutettavat linjaukset:

Tyytyväisyys

1=erittäin huono

2=huono

3=tydyttävä

4=hyvä

5=erittäin hyvä

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
liikennealueiden ylläpitoon * (vertailukunnat v2004-2017: 3,31) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,06	3,57	3,37	3,37	
puistojen hoitoon * (vertailukunnat v2004-2017: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,52	3,75	3,53	3,68	
rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,46) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,56)	3,58	3,62	3,77	3,56	
asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,37) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,31)	3,54	3,40	3,53	3,35	
rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,28) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,26)	4,27	3,17	3,37	2,78	
liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,90)	3,85	3,86	3,96	3,84	
liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,74)	3,44	3,46	3,74	3,49	
liikenneoloihin autoilijan kannalta **	3,70	3,65	3,89	3,67	



Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
(vertailukunnat v2005-2017: 3,82) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,79)					
julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,60) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,96)	4,02	3,97	4,16	4,09	
ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,53) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,46)	3,84	3,83	3,87	3,83	
luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,54) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,55)	3,68	3,59	3,80	3,55	
* Yhdyskuntatekniset palvelut –kysely (FCG) ** Kaupunki- ja kuntapalvelut –kysely (FCG) <b>Selitys poikkeamasta.</b> Asiakastytyväisyys joukkoliikenteessä on joka tapauksessa korkea ja seudullinen joukkoliikenne Föli voitti vuonna 2021 jälleen kansainvälisen BEST-asiakastytyväisyystutkimuksen.					

**Tavoite KH7: Itämeren suojelu**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.9 Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden ja kaupunkiluonnon saavutettavuutta ja ekologista laatua

Muut toteutettavat linjaukset:

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Itämerihaasteen 100 toimenpiteen toteutumisen seuranta (toteutuneet toimenpiteet)	73	96	85	100 (aloitettu, käynnissä tai valmiina)	
<b>Tavoitteen kuvaus:</b> Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein. Kaupunkiympäristötoimiala koordinoi Itämerihaasteen (Kaupunginhallitus 22.10.2018 § 402) toteuttamista kaupungin organisaatiossa ja seuraa toimenpideohjelmassa vuosille 2019-2023 esitettyjen toimenpiteiden toteutumista kaupunkiorganisaatiossa. Luku kertoo käynnissä olevien ja valmiiden toimenpiteiden lukumäärän.					

**Tavoite KH8: Päästöttömät työmaat**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiileneutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset:

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Kestävien hankintojen Green Deal -sopimuksen toimeenpano			Toimenpiteet vuonna 2020	On toteutettu Green Deal -sopimusta mm.	

			laadittavan toimenpanosuunnitelman mukaisesti.	tarjouspyynnöissä on tiukennettu sopimuksen mukaisesti kuljetusvälineiden päästövaatimuksia.	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b>          Työkoneiden päästöt muodostavat merkittävän osan kaupunkien kasviuonekaasupäästöistä ja terveydelle vaarallisista hiukkas- ja typenoksidipäästöistä. Turun kasviuonekaasupäästöistä vuonna 2018 teollisuuden ja työkoneiden päästöosuus oli 8 %. Päästöjä syntyy infrarakentamisen, kunnossapidon, kunnossapidon urakoinnin, uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen työmailla sekä purkutyömailla. Työkoneiden päästöjen vähentäminen on tärkeää sekä Turun kaupungin ilmastotavoitteiden että valtion keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) linjausten toteutumiseksi.</p> <p>Julkinen sektori voi vaikuttaa tilaamiensa palveluiden ja työkoneiden päästöihin ympäristönäkökohdat huomioivien hankintakriteerien avulla kuten päästöluokkavaatimuksilla, vähäpäästöisen kaluston kilpailuedulla, lisäeduilla (esim. ”ympäristöbonus”) tai tehokkaan käytön vaatimuksella. Yhdessä määriteltävät hankintakriteerit ja selkeät vuoteen 2030 ulottuvat välitavoitteet luovat edellytykset palveluntarjoajien pitkäjänteisille investoinneille. Päästöttömät työmaat Green Dealissa otetaan käyttöön uusia toimintamalleja ja työkaluja niin hankintaprosesseissa kuin työmaillakin.</p> <p>Turun kaupunki on yhdessä Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien, Ympäristöministeriön ja Senaattikiinteistöjen kanssa 11.6.2020 allekirjoittanut Green Deal -sopimuksen työmailla syntyvien päästöjen vähentämiseksi. Sopimus on ensimmäinen Green Deal -sopimus, joka on allekirjoitettu julkisen sektorin kesken kestävien hankintojen edistämiseksi. Tavoitteena on, että kaupungin työmaat ovat vuoden 2025 loppuun mennessä fossiilittomia, eli niillä ei käytetä fossiilisia polttoaineita. Vuoteen 2030 mennessä työmailla käytettävistä työkoneista ja työmaiden kuljetuksista vähintään 50 % toimii sähköllä, biokaasulla tai vedyllä. Sopimus on voimassa vuoden 2030 loppuun. (Kh 8.6.2020 § 255).</p> <p><b>Selitys poikkeamasta:</b></p>					

### Tavoite KH9: Kiertotalous/ Materiaalikierrätys ja jätteiden hyötykäyttö\*\*\*\*

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus: 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiileneutraaliutta 2029

Muut toteutettavat linjaukset:

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä	99	98,6	vähintään 98 %	Tiedot eivät ole vielä saatavilla.
Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen	45	44,8	kasvaa	Tiedot eivät ole vielä saatavilla.

<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b>          Jätehuollon yhteistyöalueella tavoitteena on minimoida jätteen loppusijoitus ja edistää materiaalikierrätystä sekä jätteiden hyötykäyttöä. Tiedot hyödyntämisasteesta saadaan kerran vuodessa. Laskelmassa huomioidaan vain Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n vastaanottoaikoille päätyvät yhdyskuntajätteet, ei esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteiden keräystä. Tavoitetaso kertoo hyödyntämisen määrän vain LSJH Oy:n vastaanottoaikoille päätyvien yhdyskuntajätteiden osalta, eikä se pidä sisällään esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteiden keräystä. Valtakunnallisena tavoitteena on, että jätehuollon päästöt puolittuvat vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä.</p>
---

### Strategiset hankkeet/projektit (kaupunginhallitus)

#### Kaupungin kärkihankkeet

**Kärkihanke 1: Keskustan kehittäminen**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus:

Muut toteutettavat linjaukset:

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Hansatown		Kauppatorihankkeessa järjestetty suunnittelukilpailu torin maanpäällisistä osista. Jatkosuunnittelun pohjalta tehty päätös toteutettavista osista (kh 8.2.2021). Paviljonkien rakentaminen on edennyt suunnitellusti, valmistuvat keväällä 2021. Maanalaisen tilojen rakentaminen ei ole edennyt suunnittelussa aikataulussa, jonka vuoksi infran toteutustöitä siirtyy vuodelle 2021.	Kauppatorihankkeen infran toteutus	Toteutus käynnissä ja Paviljonkirakennukset lähes valmiit.	
Vanhakaupunki				Turun historiallisen keskustan ja yliopistojen alueen kehittämissuunnitelma julkistettiin 8.3.2021. Kaupunginhallitus 22.11.2021 maankäytön strategisen hankkeen nimeämisestä ja tavoitteista sille.	
Aninkainen	Ratapihan kaava-alueen laajennus hyväksytty lautakunnassa 24.4.2019. Parkin kentän luonnoksen valmistelu. Logomon sillan toteutusaikataulun tarkistus, toteutuu v. 2020-2021. Matkakeskus	Ratapihan ehdotuksen valmistelu. Parkin kentän luonnos hyväksytty 24.3.2020. Logomon sillan valmistuminen siirtyi vuodelle 2021. Matkakeskuksesta KH:n päätöksellä strateginen hanke.	Ratapihan asemakaava hyväksytty, Parkin kentän asemakaava hyväksytty, Aninkaisten konserttitalon kehittämiskilpailu käynnistyy, Matkakeskuksen kehittämiskilpailu. Logomon silta käytössä.	Turku ratapiha täydennetty asemakaavaehdotus ollut uudelleen nähtävillä ja lausunnoilla lokamarraskuussa 2021. Parkin kentän asemakaavaehdotus ja siihen liittyvä sopimusko-	

	<p>selvitykset, odottaa Väylän ratasuunnitelmien hyväksyntää. Elämyskeskus odottaa Väylän ratasuunnitelmien hyväksyntää.</p>	<p>Aninkaisten konserttitalon asemakaavaluonnos hyväksytty 24.11.2020, kilpailutus odottaa uuden konserttitalon hankkeen varmistumista.</p>		<p>konaisuus hyväksytty kh 20.12.2021. Aninkaisten konserttitalon ja Turun ammatti-instituutin tontinluovutuskilpailun valmistelu. Turun Matkakeskus -hanke esiselvitysvaiheessa. Aninkaisten alueen kokonaiskonsepti sekä alueen liikenteen alustava yleisselvitys valmistuneet toukuussa 2021. Turun ratapihan ja Kupittaa-Turku kaksoisraiteen toteuttamissopimus hyväksytty kh 13.9.2021. Logomon silta otettiin käyttöön marraskuussa 2021.</p>	
Turku Waterfront	<p>Kulttuurijokilautan tavoitteet hyväksytty 21.5.2019. Ferry Terminal Turku tavoitteet hyväksytty 18.6.2019, kaava-alue laajentui ja tarkennetut tavoitteet hyväksytty 17.12.2019. Linnanniemi ideasuunnittelukilpailun valmistelu, KH hyväksyi kilpailun käynnistämisen 19.12.2019.</p>	<p>Kulttuurijokilautan asemakaavaehdotuksen valmistelu ja selvitykset. Ferry Terminal Turku osapuolten väliset neuvottelut. Linnanniemen kansainvälisen ideakilpailun tulokset julkaistiin 29.10.2020.</p>	<p>Kulttuurijokilautan asemakaava hyväksytty, Ferry Terminal Turku asemakaava hyväksytty. Uuden konserttitalon hankesuunnittelu käynnistyy. Itäisen Rantakadun ja Aurajoen rantaväylän parantaminen käynnistyy.</p>	<p>Ferry Terminal Turku asemakaavaluonnos hyväksytty ja yhteisterminaalin arkkitehtuurikilpailu käynnissä. Historian ja tulevaisuuden museon kaavaluonnos valmisteilla ja osa selvityksistä valmisteilla. Uuden konserttitalon/ musiikkitalon allianssikumppani on valittu ja samalla on päätetty käynnistää hankesuunnittelu (kv 18.10.2021). Kaavaehdotus on asetettu nähtäville joulukuussa. Itäisen Rantakadun ja Aurajoen rantaväylän rakennussuunnittelun kilpailutuksen valmistelu käynnistynyt. Kulttuurijokilautan kaavaehdotus valmisteilla. Ranta-</p>	

				muurin korjauskustannukset on hyväksytty talousarvion yhteydessä kv 15.11.2021.	
Keskustan valaistus	Kausivalaistus-suunnitelman laatiminen on käynnistynyt.	Kausivalaistus-suunnitelman toteutus käynnistynyt		Kausivalaistuksen yleissuunnitelma on valmistunut, mutta sitä ei ole toistaiseksi vielä lähdetty toteuttamaan. Valonpolku-kokonaisuutta on toteutettu tilapäisenä kausivalaistuksena. Keskustava-laistuksen linjaukset työ on käynnistynyt vuodenvaihteessa 2020 - 2021 ja tavoitteena on, että työ saataisiin valmiiksi vuonna 2022.	
Liikenne ja Liikkuminen					
- Keskustaliikenteen kehittäminen		Keskustan liikenteen etenemisvaihtoehto on valittu osana yleiskaavaehdotusta. Yleiskaavaehdotus palautettu valmisteluun 14.12.2020. Asukaspysäköinnin kokonaisuudistus valmisteilla. Ensimmäiset päätökset pysäköinnin maksullisuudesta tehty ja otettu käyttöön loppuvuodesta.	Keskustan liikennesuunnitelma ja Yleiskaava 2029 hyväksytty.	Yleiskaava 2029 ehdotus hyväksytty kh 20.12.2021, jonka jälkeen nähtäville.	
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen		Investointeja on kohdistettu keskustassa pyöräteihin ja päällysteiden ja valaistuksen parantamiseen asfaltointiohjelman ja valaistusohjelman mukaisesti. Itäisen	Kävelyn ja oleilun kehittämisohjelmaluonnos, pilottikoikeilut. Investoinnit kohdistuvat keskustan pyöräteihin ja päällysteiden ja valaistuksen parantamiseen.	Investointeja on kohdistettu keskustassa pyöräteihin ja päällysteiden ja valaistuksen parantamiseen asfaltointiohjelman ja valaistusohjelman mukaisesti. Itäisen	

		Rantakadun parantaminen on keskittynyt suunnitteluun.		Rantakadun parantaminen on keskittynyt suunnitteluun. Kävelyn ja oleilun kehittämissuunnitelma-luonnos, pilottikokeilut. Investoinnit kohdistuvat keskustan pyöriteihin ja päällysteiden ja valaistuksen parantamiseen. Kesäkatukokeilu toteutettu 1.7.-31.8.2021. Toteutettu päällystys- ja valaistusohjelmaa keskustassa hankelintojen mukaisesti.	
- Joukkoliikenteen järjestelyt		Valtuusto on siirtänyt bussien runkolinjaston aloituksen 1.7.2025 ja infra-investointeja on siirretty eteenpäin. Uuden kaupunkipyöräjärjestelmän hankintaa on valmisteltu, mutta käynnistämispäätös uupuu. EMV-maksaminen on käynnissä (aloitus 19.12.2020). Sähköbussiliikenteen laajentamissuunnitelma on hyväksytty kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa ja viedään kh:seen vuonna 2021.	EMV-maksamisen käyttöönotto, sähköbussiliikenteen ja muun puhtaan liikenteen osuuden lisääminen	Sähköbussiliikenne lisääntyi merkittävästi uusien sopimusten alkaessa 1.7.21. Kaupunkipyöräjärjestelmä on kilpailutettu. EMV-maksaminen on käytössä koko joukkoliikenteessä.	

**Tavoitteen kuvaus:** Keskustan kehittäminen on yksi Turun kaupungin kärkihankkeista. Turun keskustaa kehitetään kaupunkikulttuurin sydämenä, kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ympäristönä sekä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskittymänä. Kärkihankkeen tavoitteena on parantaa ympärivuotista houkuttelevuutta ja julkisia kaupunkitiloja, yhtenäistää keskustan toiminnallisuutta, varmistaa vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset keskustatilassa, lisätä keskustan asukas- ja työpaikkamääriä, palauttaa usko keskustaan kannattavana investointikohteena, varmistaa keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla kulkuvälineillä sekä edistää keskustan mahdollisuuksia toimia innovaatioalustana digitalisoituvilla ja muilla uusilla palveluilla.

Keskustan kärkihankkeesta Hansatownin tarkoitus on lisätä Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta luomalla edellytyksiä keskustan palvelurakenteen kehittämiseksi. Keskustan asemaa ja elinvoimaisuutta vahvistetaan kehittämällä keskus-

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

taa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisänä olohuoneena. Hankekokonaisuuteen kuuluvat mm. Kauppatori ja keskustan kortteleiden kehittäminen. Aninkaisten kokonaisuuteen kuuluvat Ratapihan ympärille sijoittuvat hankkeet, joiden tarkoituksena on vahvistaa Turun asemaa logistisena solmukohtana ja tukea Tunnin juna -hanketta sekä Turun keskustavisiota. Logomon luovan talouden keskus saa rinnalleen monipuolisen elämyskeskuksen. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta. Ratapihan ja Matkakeskuksen kehittäminen monipuolistaa keskustan palvelurakennetta ja parantaa keskustan saavutettavuutta. Alueelle on tarkoitus sijoittaa myös merkittävä määrä uutta asumista, noin 4000 asukkaalle. Waterfrontin hankekokonaisuudella tavoitellaan keskustan Aurajoen varren sekä satama-alueen palveluiden ja toiminnallisen kehittämisen edellytysten parantamista. Hankekokonaisuuteen kuuluvat Aurajoen rannat, Linnanniemi ja Ferry Terminal. Keskustan valaistushankkeella pyritään luomaan kokonaisvaltainen suunnitelma pysyväille keskustavalaistukselle. Hankkeessa on tarkoitus lisäksi ydinkeskustan ja Aurajokivarren kausivalaistuksella lisätä keskustan vetovoimaisuutta ja tuodaan elämyksellisyyttä myös pimeään vuodenaikaan.

Saavutettava ja helposti kuljettava keskusta on yksi kaupunginvaltuuston 14.5.2018 § 92 hyväksymistä kärkihankkeen toimenpidekokonaisuuksista vuosina 2018-2021. Tavoitteena on, että Turun keskusta on kaikkien yhteisenä kaupunginosana saavutettavuudeltaan ainutlaatuinen, ja sen liikkumisympäristön ilme on esimerkillisen viihtyisä ja vetovoimainen ympäri vuoden.

\*Hankkeiden vaatimat investointimäärärahat on esitetty erillisessä investointiohjelmassa.

### Kärkihanke 2: Turun Tiedepuisto

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus:

Muut toteutettavat linjaukset:

Kaupunkiympäristötoimialan toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Itäharjun liittymä		Odottaa Kupittaaan kannen suunnittelukilpailua ja liikenneratkaisuja.		Odottaa Kupittaaan kärjen kumppanuushankkeen liikenneratkaisuja.	
Kupittaaan Core	Suunnittelukilpailun valmistelu	Suunnittelukilpailun valmistelu	Kehittämiskilpailu	Kupittaaan Kärjen kumppanuushanke käynnistetty uudelleen kh 7.12.2021.	
Voimakatu	Asemakaavan käynnistämisen valmistelu	Luonnoksen valmistelu konsultti-työnä.	Asemakaavaehdotus	Asemakaavaehdotus valmisteilla	
Kiinamyllynkatu	Asemakaavan käynnistämisen valmistelu	Asemakaavan tarve siirtynyt. Neuvottelut jatkosta käynnissä.	Asemakaavaehdotus	Kaavaluonnos valmisteilla	

**Tavoitteen kuvaus:**

Turun Tiedepuisto -kärkihanke on yksi kaupungin kolmesta kärkihankkeesta ja tärkeä osatekijä Turun vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyyn kehittämisessä. Hankkeen tavoitteena on luoda uusilla verkostomaisilla toimintamalleilla kansainvälisesti kiinnostava ja rohkean kokeileva osaamiskeskittymä, joka on toimintoiltaan monipuolinen ja logistisesti veto-voimainen. Turun yliopistokampukselta Kupittaaan työpaikkakesittymään ja edelleen Itäharjulle ulottuva alue on kaupunkiseudun merkittävin osaamisen ja korkean teknologian työpaikkojen kasvukeskus. Saumattomasti kaupunkikeskustaan kytkeytyvä alue on houkutteleva paitsi monipuolisen toimija- ja osaamisverkostonsa myös erinomaisen logistisen sijaintinsa vuoksi niin yritysten kuin asukkaidenkin kannalta. Tunnin juna -hankkeen avulla se kytkeytyy tulevaisuudessa myös pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueeseen.

Kärkihankkeen tavoitteena on yhdistää alueen maankäytön, rakentamisen ja liikkumisen hankkeet toiminnallisen ympäristön kehittämiseen sekä innovaatiotoimintaan, palveluiden ja liiketoimintamallien uudistumiseen. Kokeilumyönteisyys ja ketteryys ovat keskeisiä kehittämisen periaatteita. Monipuoliselle älykaupungin kokeilu-, kehitys-, ja tutkimustoiminnalle tarjoutuu kärkihankkeen kautta näyteikkuna ja houkutteleva alusta. (kv 14.5.2018 § 91)

\*Hankkeiden vaatimat investointimäärärahat on esitetty erillisessä investointiohjelmassa.

**Selite poikkeamille:**

Kupittaaan kannen kilpailu käynnistettiin vasta kesäkuussa koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden takia. Hankinta jouduttiin keskeyttämään syksyllä 2021. Kupittaaan Kärjen kumppanuushanke on käynnistetty kh 7.12.2021.

**Kärkihanke 3: Smart and Wise Turku**

Strateginen teema: **Rakentuva Turku ja ympäristö**

Strateginen linjaus:

Muut toteutettavat linjaukset:

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<b>Kaupunkisuunnittelu</b>				
Ennakoiva kaupunkisuunnittelu				
<ul style="list-style-type: none"> <li>Alueellista eriytymiskehitystä kuvaavat indikaattorit</li> </ul>		Indikaattoreiden valmistuminen siirtynyt vuodelle 2021 resurssipulan vuoksi. Vuonna 2021 voidaan hyödyntää mm. Konsernihallinnon Tietopalvelut-yksikön resursseja.		Alueellista eriytymiskehitystä kuvaavien indikaattorien kehittäminen ei toteutunut suunnitellusti teknisten ongelmien, kaupungin sisäisen henkilöstöressurssien sekä organisaation muutoksista johtuvien vastuupestelvyysien vuoksi. SAWT/Kaupunkisuunnittelu ohjausryhmä päätti 30.3.2021, että vuoden 2021 aikana SAWT-hankkeessa ei edistetä indikaattoreita.



Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<ul style="list-style-type: none"> <li>Vähähiiliset ratkaisut kaupunkisuunnittelulla</li> </ul>		CANEMURE-projekti on käynnissä.	Vihertehokkuus vakiinnutettu perustyöskentelyyn, CO2-laskenta integroitu osaksi kaavatalouden ja toteutussuunnittelun kustannusarviolaskentaa.	Edennyt tavoitteiden mukaisesti.
Digitaalinen kaupunkimalli				
<ul style="list-style-type: none"> <li>Digitaalisen kaupunkimallin hallinta</li> </ul>		Tavoite on saavutettu	Parannetaan kaupunkimallin hyödynnettävyyttä sekä kaupungin sisäisessä että ulkopuolisessa käytössä.	Digitaalisen 3D kaupunkitietomallin rajapintapalveluissa on lisätty aineistotarjontaa (CityGML). Karttapalvelussa esitetään pistepilviaineisto visuaalisena ja ladattavaa aineistoa on päivitetty/lisätty. Locus cloudiin on lisätty kaupunkitietomalli aineistoa tasoitain tarkasteltavaksi. Pistepilviaineistot myös lisätty Cloudiin.
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kaupunkimallin kattavuus</li> </ul>		Tavoite on saavutettu	Laajennetaan kaupunkimallin kattavuutta maanalaisen kohteiden osalta	Osa aineistosta on mallinnettu 3D kaupunkitietomalliin ja prosessit koeponnistettu. Syynä henkilöstöressurssit. Maanpäällisen datan osalta lisätty mm. piharakennuksia. Turun pohjoisosien rakennuksien osalta mallinustyö on jo käynnistynyt hyödyntäen uutta keilausaineistoa.

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Älykäs rakentaminen		Suunnittelu- ja rakennuttamisohjeet ovat käytössä		Suunnitteluohjeet valmistelussa ja rakennuttamisohjeet ovat käytössä
<b>Hiilineutraalius ja resurssiviisaus</b>				
Suunnitelma kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi				
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kestävät investointiperiaatteet</li> </ul>		<p>Hankkeissa on sisällytetty mahdollisuus uusiomateriaalien käytölle ja mm. Tiililinnankadulla ja Kakolankadulla on käytetty vaahtolasia ja uusioasfalttia. Keittiölaitteiden hankinnat on tehty strategisen hankinnan toimesta. Näissä hankinnoissa otetaan huomioon energiatehokkuus.</p>	<p>Infrainvestointihankkeiden tarjouspyyntöön sisällytetään myös kiertotalousratkaisuja sisältävä vaihtoehtoinen ratkaisu, 3 kpl</p> <p>Nostetaan energiatehokkuus yhdeksi ratkaisevaksi kriteeriksi toimitilojen kone- ja laitehankinnoissa, 2 hanketta.</p> <p>Green Deal sopimuksen toteuttaminen (työmaapäästöjen vähentäminen)</p>	<p>Green Deal -vaatimukset käytössä urakoissa.</p> <p>Torialueen katujen kevennysrakenneissa on käytetty vaahtolasia ja Kirstinpuiston. Skanssin ja Pukkilan rakenteisiin on suunniteltu tukikerrokseen betonimurskeratkaisuja.</p> <p>Energiatehokkuus on sisällytetty toimitiloteutuksiin osana normaalitoimintaa.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Sinivihherkeroin</li> </ul>		<p>Vihertehokkuuden linjaus valmisteltu, kh-päätös tavoitetoista 8.2.2021, otetaan käyttöön 1.3.2021 jälkeen nähtäville asetettavissa asemakaavaehdotuksissa. Tavoitetasot on sisällytetty myös 1.3.2021 voimaan tulevaan rakennusjärjestykseen.</p>	<p>Sinivihherkeroin on kattavasti käytössä.</p>	<p>Sinivihherkeroin on kattavasti käytössä</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>Hiilinielut</li> </ul>		<p>Toteutetaan metsäsuunnitelman mukaisesti</p>	<p>Toteutetaan metsätysalueita.</p>	<p>Toteutettu metsäsuunnitelman mukaisesti 3 kohdetta (Kovasoja, Laukka vuori, Karhulan maankaato-paikka)</p>

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
				yht. 7130 istutettua puuta
<ul style="list-style-type: none"> <li>Sähköbussit</li> </ul>		Suunnitelma sähköbussiliikenteestä hyväksytty kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa 27.5.2020, viedään Kh:lle vuonna 2021.	Sähköbussiliikennettä hankitaan liikennöntilipailutusten kautta	Sähköbussiliikennettä hankitaan liikennöntilipailutusten kautta, ensimmäiset isot sähköbussisopimukset alkaneet 1.7.2021.
<ul style="list-style-type: none"> <li>Kasvihuonekaasupäästöt</li> </ul>		Raportointi sisältyy kaupunkiympäristötoimialan strategiaan sopimukseen.	Raportoidaan kaupunkikonsernin kasvihuonekaasupäästöistä	Vuoden 2021 tulos on raportoitu kevällä 2022.
<b>Liikenne ja liikkuminen</b>				
Tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä		Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Turun kaupunkiseudun MAL -sopimus, Varsinais-Suomen ilmastotiekarttaan osallistuminen. Lisäksi valmistelut Turun keskustan liikenneskenaarioiden, kestävien kulutapojen osuuden lisäämisen ja liikkumisen palvelut yksikön osalta.		
Älykäs sähköinen joukkoliikenne		Osallistutaan valtakunnalliseen yhteistyöhön.	Robottibussiliikenteen kehittämistä seurataan valtakunnallisesti. Kokeilu on siirretty myöhemmäksi.	Osallistutaan valtakunnalliseen yhteistyöhön.
Citylogistiikan uudet ratkaisut		Hankkeen tavoitteet on saavutettu ja hanke on päättynyt 31.12.2020		
Pysäköintipalvelujen uudistaminen		HUB:in käyttöönotto odottaa it-osaston toimintoja. Muilta osin palvelin on valmis.	Pysäköinti HUB on käytössä. Uusi sähköinen lupajärjestelmä käytössä.	Pysäköinti HUB ja uusi sähköinen lupajärjestelmä on käytössä.
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b>            Ennakoivan kaupunkisuunnittelun keskiössä on väestönkehitykseen pohjautuva palvelutarpeiden ennakointi ja digitaalinen kaupunkimallinnus. Kaupunkikehittämisen malli ulotetaan myös maanalaiseen kaupunki-infrastruktuuriin. Älykäs</p>				

Kaupunkiympäristön toimenpiteet kärkihankkeen toteuttamiseksi	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<p>rakentaminen hyödyntää ja yhdistää tietoja koordinoidusti ja ottaa ennakoivasti huomioon korjausvajeet koko kaupungin alueella.</p> <p>Tulevaisuuden liikkumisjärjestelmä tulee kaupungin ilmastopoliittisia tavoitteita ja vastaa yhteiskunnassa tapahtuviin teknologisiin ja elämäntapoihin liittyviin muutoksiin. Logistiikan kehittyminen antaa mahdollisuuden testata uusia, entistä ympäristöystävällisempiä ja viihtyisämpiä liikkumisen ratkaisuja. Kehitämme yhdessä logistiikka-alan yritysten kanssa ympäristöä säästäviä, viihtyvyyttä lisääviä ja kustannustehokkaita logistiikkaratkaisuja, jotka tarjoavat yrityksille mahdollisuuksia kehittää ja testata uusia liiketoimintamalleja. Kehitämme sähköistä liikennettä, autojen ja pyörien yhteiskäyttöä sekä liikkuminen palveluna -mallia. Edistämme hankkeella ympäristöystävällisten liikennevälineiden ja joukkoliikenteen käyttöä.</p> <p>Turku haluaa ottaa viisaita ja kestäviä askeleita. Siihen liittyy kiinteästi suunnitelma kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Turun kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2029 mennessä. Sen saavuttamiseksi Turun alueen kasvihuonepäästöjä vähennetään vuoteen 2029 mennessä vähintään 80 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna. Yhteistyössä kaupungin kumppanien kanssa sitoutamme kaupunkilaisia ja kaupungin sidosryhmiä lähtemään mukaan hiilineutraaliustavoitteen toteuttamiseen. Samalla otamme käyttöön mallin kaupungin tekemien investointien ja hankintojen ympäristö- ja elinkaarivaikutusten arviointiin. Kaupungin elinvoiman ja kasvun tulee rakentua ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävälle perustalle. Toteutamme päästöttömyyteen, jätteettömyyteen ja kestävään luonnonvarojen käyttöön liittyvät resurssiviisauden periaatteet vuoteen 2040 mennessä.</p> <p>*Hankkeiden vaatimat investointimäärärahat on esitetty erillisessä investointiohjelmassa.</p>				

## Kaupunkiympäristön muut kehittämishankkeet (kaupunginhallitus)

Hanke	Aika- taulu	Budjetti	Panos- hyödyt	Yleinen tilanne- kuva	Tilanneyhteenveto
Pysäköintitoiminnan kehittäminen					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Hankkeen alla toteutetaan seuraavia projekteja: Pysäköinninvalvonnan järjestelmän uusiminen/kehittäminen, Pysäköintimittareiden uusiminen ja mobiilimaksamisen kehittäminen, Sähköinen pysäköintilupa sekä Pysäköinti HUB. Suunnitellut pysäköintiautomaatien uusimisten toimitukset on toteutettu ja automaatiit pääosin asennettu. Kupittaalalle on nyt kokeilussa aurinkokennolla toimivat paperittomat/kuitittomat laitteet. Pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmästä on tehty hankintapäätös ja sopimus, mutta käyttöönotto on toistuvasti viivästynyt toimittajasta johtuvista syistä. Sähköisen pysäköintilupajärjestelmän käyttöönotto on edennyt, joskin suunniteltua hitaammin. Kotihoidon pysäköintilupa, yrityspysäköintitunnus sekä asukaspysäköintitunnus on nyt saatu siirrettyä uuteen lupajärjestelmään. Pysäköintihubia on toteutettu yhteistyössä Smart and Wise Turku -kärkihankkeen kanssa (Pysäköinti HUB on digitaalinen varasto, jonne kaikki kaupungin pysäköintidata tallennetaan yhteen paikkaan). Pysäköintihubille tulee sen valmistuttua ja vanhan mittarikannan poistuessa kaikki kaupungin maksupysäköinnin data. Datan hyödyntämistä kehitellään edelleen.
Kaupunkirakenne ja liikennejärjestelmä					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Keskustan liikennesuunnitelma odottaa yleiskaavan hyväksymistä. Kaupunginhallitus hyväksyi Yleiskaava 2029 -ehdotuksen 20.12.2021 ja asetti sen nähtäville. Yleiskaavan hyväksyy lopullisesti kaupunginvaltuusto. Space4People -projekti on käynnissä. HUPMOBILE (Satama-alueen liikennejärjestelyt) -projekti on päättynyt. Joukkoliikenteen runkolinjaston aloitus on vuonna 2025.
KYTO digitaalisiaatio					Hanke, jonka projektit raportoidaan erikseen. Hankkeen alla on toteutettu useita projekteja. DigiKyto -projekti toteutusaikaa jatkettiin ja se on nyt loppusuoralla. Digitaalinen kaavoitusprosessi on valmistunut. Hankkeeseen liittyy läheisesti myös Tietomallinnuksen (BIM) käytön laajentaminen, jota tehtiin yhteistyössä Smart and Wise Turku -kärkihankkeen kanssa. Tietomallinnuksen kehittäminen jatkuu yhteistyössä konsernihallinnon järjestämistoiminnon kanssa. Kaupunkiympäristötoimialan digitaalisen aineiston myyntisovelluksen hankintapäätös on tehty. Sovelluksen käyttöönotto on käynnissä. Rakennusvalvonnan arkiston muuttaminen digitaaliseen muotoon jatkuu konsernihallinnon asiahallinnassa normaalina työnä.

## Henkilöstön työhyvinvointi (kaupunginhallitus)

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea ja luottamalla omiin alaisiin			
Työyhteisötaidot Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,25 Kunta10 2020: 3,43	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Työyhteisötaidot Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: Heikentynyt lievästi	Välikysely 2021: <b>heikentynyt</b> Vastauksissa 16,6 % parantunut, 54,3 % pysynyt samana, 29,1 % heikentynyt	
Työyhteisö Työpaikan ilmapiiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,42 Kunta10 2020: 3,53	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Työyhteisö Arvostus työhöni, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: Heikentynyt lievästi	Välikysely 2021: <b>heikentynyt lievästi</b> Vastauksissa 11,3 % parantunut, 69,5 % pysynyt samana, 19,2,1 % heikentynyt	
Työyhteisö Luottamus työkalvereihin, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: Heikentynyt lievästi	Välikysely 2021: <b>heikentynyt lievästi</b> Vastauksissa 9,3 % parantunut, 76,1 % pysynyt samana, 14,6 % heikentynyt	
Työyhteisön tuki esimiestyölle	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,47 Välikysely 2019: Pysynyt samalla tasolla Kunta10 2020: 3,67	Välikysely 2021: <b>pysynyt samalla tasolla</b> Vastauksissa 10,6 % parantunut, 79,5 % pysynyt samana, 9,9 % heikentynyt	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Yhteistyö-pelien hyödyntäminen yksiköissä. Kunta10:n kehitystoimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
2.A. Työkyvyn hallinta			
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2018: 83 (27,2 %) Vuonna 2019: 80 (25,5 %) Vuonna 2020: 128 (39,1 %)	Vuonna 2021: <b>158 (47,3 %)</b>	
2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi			
Kuinka monta vaarat ja haitat –arviointia / riskiarviota tallennettu	Vähintään 25 % toimialan perusyksiköistä per vuosi Vuonna 2018: 64 % Vuonna 2019: 14 % Vuonna 2020: -	Vuonna 2021: <b>13 %</b>	
2.C. Kunta 10 – tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita			

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työpaineita paljon, hallintaa vähän, Kunta10	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 23,9 % Kunta10 2020: 18,9 %	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Työpaineiden ja hallinnan suhde: Työmäärän lisääntyminen, Välikysely	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta 10 2018: 47,9 % Kunta 10 2020: 43,3 %	Välikysely 2021: <b>47,7 %</b>	
2.D. Asiakasväkivallan kokemus			
Asiakasväkivallan kokemus: Henkinen väkivalta	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 24,90 % Välikysely 2019 15 % Kunta 10 2020: 22,7 %	Välikysely 2021: <b>21,2 %</b>	
Asiakasväkivallan kokemus: Fyysinen väkivalta tai sen uhka	pienempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 4,2 % Välikysely 2019: 3 % Kunta10 2020: 3 %	Välikysely 2021: <b>7,9 %</b>	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: WPro:n riskien hallinta -osion käyttöönotto vastuualueilla ja yksiköissä.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet			
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 4,61 Välikysely 2019: Heikentynyt Kunta 10 2020: 4,82	Välikysely 2021: <b>heikentynyt</b>  <i>vastauksissa 18,5 % parantunut 53 % ennallaan, 28,5 % heikentynyt</i>	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä -vastauksia 75 % Kunta10 2018: 84,30 % Välikysely 2019: 80 % Kunta 10 2020: 84,90 %	Välikysely 2021: <b>85,4 %</b>	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Työn mielekkyyden kokemus lähtee selkeästä tehtävänkuvasta ja selkeiden tavoitteiden määrittelystä sekä tavoitteiden toteutumisen seuraamisesta kehityskeskustelujen yhteydessä. Lähijohtajalla on tässä suhteessa tärkeä rooli.

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus! Kaupungin tavoite 2018–2021: 4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen			
Yhteisten osaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset (SAP HR 2020) vaadittu taso 1,97 saavutettu taso 2,38	2021: vaadittu taso (ka) 2,01 saavutettu taso (ka) <b>2,40</b> <i>(osaamisen johtamisen toimintatapaa ollaan uusimassa, tämä muuttumassa eikä uudessa hlöohjelmassa mittarina)</i>	
4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen			
Johtamisosaamisten osaamistaso (keskiarvo) suhteessa tehtävän osaamisvaatimukseen	suurempi tai yhtä suuri kuin tehtävän osaamisvaatimukset (SAP HR) vaadittu taso 2,24 saavutettu taso 2,85	2021: vaadittu taso (ka) 2,36 saavutettu (ka) <b>2,52</b> <i>(osaamisen johtamisen toimintatapaa ollaan uusimassa, tämä muuttumassa eikä uudessa hlöohjelmassa mittarina)</i>	
Henkilöstökoulutuksiin osallistuneiden määrä (prosentuaalinen osuus henkilötyövuosista laskettuna)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Vuonna 2018: 80,8 % Vuonna 2019: 90,1 % Vuonna 2020: 91,9 %	2021: <b>90,3 %</b>	

Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Keskiarvo osallistuneiden henkilöiden koulutuspäivien määrästä per henkilö (koulutussuunnitelmaraportointi)	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi / tavoite vähintään 3 päivää per henkilö Vuonna 2018: 4,9 Vuonna 2019: 6,4 Vuonna 2020: 4,1	2021: <b>5 pv</b>	
Henkilöstökoulutuksen riittävyys: Kokemus täydennyskoulutuksen riittävydestä	75 % henkilöstöstä kokee, että on riittävä Kunta 10 2018 69,30 % Välikysely 2019: 75 % Kunta 10 2020: 69,4 %	Välikysely 2021: <b>72,2 %</b>	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
5.A. Muutoksen kokeminen työssä			
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutosten laatu, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 33,80 % Kunta10 2020: 40,9 %	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään: Muutoksen kokeminen, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: 45 % Kunta 10 2020: 40,9 %	Välikysely 2021: <b>43,7 %</b> kokee muutokset työssä myönteisiksi	
5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus			
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisötaidot: tavoitteellisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,57 Kunta10 2020: 3,73	2021 ei toteutettu kunta10 -kyselyä	
Kokemus työyhteisön tavoitteellisuudesta: Työyhteisön tavoitteellisuus, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: Heikentynyt lievästi	Välikysely 2021: <b>Pysynyt samalla tasolla</b> vastauksissa 13,9 % parantunut 70,2 % ennallaan, 15,9 % heikentynyt	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Työyhteisön tavoitteiden läpikäynti työpaikkakoukuksissa ja kehityskeskusteluissa.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa			
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,05 Kunta10 2020: 3,18	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Kokemus työyhteisön kehittämiskyvystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi Välikysely 2019: Pysynyt samalla tasolla	Välikysely 2021: <b>Pysynyt samalla tasolla</b> vastauksissa 21,8 % parantunut 58,3 % ennallaan, 19,9 % heikentynyt	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: -

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi**



Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa			
Kokemus kohtelun oikeudenmukaisuudesta, Kunta10, välilyksely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,81 Välilyksely 2019: Heikentynyt Kunta10 2020: 3,88	Välilyksely 2021: <b>Heikentynyt</b>  vastauksissa 6,6 % parantunut 70,9 % ennallaan, 22,5 % heikentynyt	
Kokemus päätöksenteon oikeudenmukaisuudesta, Kunta10, välilyksely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 2,88 Välilyksely 2019: Heikentynyt Kunta10 2020: 3,05	Välilyksely 2021: <b>Heikentynyt</b>  vastauksissa 2,7 % parantunut 64,2 % ennallaan, 33,1 % heikentynyt	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Päätösten parempi perusteleminen ja sisällön avaaminen henkilökunnalle.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa			
Tuki esimiestyölle riittävää, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 % 2018: 67 % 2019: 81 % 2020: 74 % (19 lähijohtajaa vastaan)	2021: <b>73 %</b>  (15 lähijohtajaa vastannut)	
Esimieheltä saatava tuki: Esimies-tuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 3,46 Kunta10 2020: 3,67	2021 ei toteutettu Kunta10 -kyselyä	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiehen tuki ja rohkaisu, Välilyksely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Välilyksely 2019: Pysynyt samalla tasolla	Välilyksely 2021: <b>Pysynyt samalla tasolla</b>  vastauksissa 17,9 % parantunut 62,9 % ennallaan, 19,2 % heikentynyt	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Yhteiset henkilöstöpalvelut ovat tehneet lähijohtaja- ja perehdyttämiskoulutuksia, jotka ovat saatavilla kaupungin web-koulutuksina

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen**

**Kaupungin tavoite 2018–2021: 9. Yhteistoiminta ja osallistaminen**

Keinot	Tavoiteluku	Toteutuma 31.12.2021	
9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa			
Yhteistoiminnan vaatimusten tunteminen, Esimiesbarometri	Kyllä-vastanneiden osuus on enemmän kuin 75 % 2018: 94 % 2019: 81 % 2020: 58 % (19 lähijohtajaa vastaan)	2021: <b>53 %</b>  (15 lähijohtajaa vastannut)	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen			
Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbarometri	Kyllä –vastanneiden osuus suurempi kuin 75 % 2018: 72 % 2019: 81 % 2020: 63 % (19 lähijohtajaa vastaan)	2021: <b>53 %</b>  (15 lähijohtajaa vastannut)	
9.C. Strategisesti ohjatut -kehityskeskustelut			

Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: kehityskeskustelujen käymisprosentti	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 59,2 % Välikysely 2019: 62 % Kunta10 2020: 62,1 %	Välikysely 2021: <b>53,6 %</b>	
Kehityskeskustelujen käyminen ja hyödyllisyys: Yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 2018: 32,10 % Välikysely 2019: Parantunut Kunta10 2020: 48,3 %	Välikysely 2021: <b>43,2 % piti hyödyllisenä</b>	

Palvelukokonaisuuden toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Viestinnän keinojen kehittäminen tiedonkulun hallinnassa. Panostaminen entistä enemmän työpaikkakokouksiin. Konhan yhteiset henkilöstöpalvelut kehittää lähijohtajakoulutuksia ja perehdyttämistä sekä yhteistoimintaprosessia ja YT-menettelytapaohjetta. Uuden Sap SF:n tavoite- ja kehityskeskustelun käyttöönnotto vastuualueilla ja yksiköissä

## Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät (kaupunginvaltuusto)

### Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus, €

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	72 493 577	-130 000	72 363 577	74 230 022	1 866 445
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070		1 610 070	1 178 227	-431 843
Toimintakulut	-106 949 062	-1 089 572	-108 038 634	-104 264 876	3 773 758
Toimintakate	-32 845 415	-1 219 572	-34 064 987	-28 856 627	5 208 360
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-1 020 000		-1 020 000	-745 846	274 154
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	175 550		175 550	81 686	-93 864
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-844 450		-844 450	-664 160	180 290

### Kaupunkiympäristölautakunta, €

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	37 504 000	-130 000	37 374 000	40 370 454	2 996 454
Valmistus omaan käyttöön	1 610 070		1 610 070	1 178 227	-431 843
Toimintakulut	-50 671 226	-991 661	-51 662 888	-50 393 394	1 269 494
Toimintakate	-11 557 156	-1 121 661	-12 678 817	-8 844 713	3 834 105

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-520 000		-520 000	-47 100	472 900
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-520 000		-520 000	-47 100	472 900

**Rakennus- ja lupalautakunta, €**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyt- töön					
Toimintakulut	-100 000	-1 459	-101 459	-94 556	6 903
Toimintakate	- 100 000	-1 459	-101 459	-94 556	6 903
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot					
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta					

**Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, €**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	34 606 406	0	34 606 406	33 609 897	-996 509
Valmistus omaan käyt- töön					
Toimintakulut	-55 794 665	-92 177	-55 886 841	-53 515 303	2 371 538
Toimintakate	-21 188 259	-92 177	-21 280 436	-19 905 406	1 375 030
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-500 000		-500 000	-698 746	-198 746
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	175 550		175 550	81 686	-93 864

Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-324 450		-324 450	-617 060	-292 610

**Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta, €**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	383 171	0	383 171	249 671	-133 500
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-383 171	-4 275	-387 446	-261 623	125 823
Toimintakate	0	-4 275	- 4 275	-11 952	-7 677
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot					
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta					

**Myyntitulot, €(kaupunginhallitus)**

Kaupunginhallituksen palvelutilaus*	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
Maanmyyntitulot (sis. kiinteistöt)	19 413 630	22 750 998	32 700 000	33 517 595	+2,5
josta myyntivoiton osuus	18 991 602	22 176 711	28 200 000	32 025 689	+13,6
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset korvaukset	1 721 901	9 514 911	6 000 000	26 639 102	+344,0

**Selitys poikkeamalle:**

Markkinatilanne on johtanut alueiden paljon ennakoitua nopeampaan rakentamiseen, minkä johdosta maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset korvaukset on lauennut maksuun ennakoitua nopeammassa tahdissa. Rahoitusmarkkinoiden korkotilanne on myös motivoinut sopimuskumppaneita maksamaan sopimuskorvaukset etupainotteisesti.

\* Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunkiympäristölle kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta/tulosityksiköitä 51000 KH/maaomaisuus (1.1.-31.5.2021) ja 1602 KH/Maaomaisuus (1.6.-31.12.2021)

**Kustannuspaikoille kohdistuvat maiden kunnostuskustannukset, jotka aiheutuvat tonttien ja yleisten alueiden puhdistamiseen varautumisesta**

Kaupunginhallituksen palvelutilaus*	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
PIMA (myytävät, vuokrattavat tontit)	2 478 215	1 789 947	1 600 000	3 380 297	+211,3
PIMA (yleiset alueet)*	1 150 000	3 373 392	6 300 000	4 046 319	-34,8

## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunginhallituksen palvelutilaus*	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
<b>Yhteensä</b>	<b>3 628 215</b>	<b>5 163 339</b>	<b>7 900 000</b>	<b>7 426 616</b>	<b>-6,0</b>
<b>Selitys poikkeamalle:</b> Alueiden ennakoitua nopeampi rakentuminen on johtanut myös luovutettujen tonttien PIMA-kustannusten nopeampaan realisoitumiseen					

\*pakollinen varaus vuonna 2021 (toteutus vuosina 2021-2025)

## Kaupunkiympäristön investointiohjelma (kaupunginhallitus)

\* Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunkiympäristölle kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta/tulosyksiköltä 51002 KH/maaomaisuus (1.1.-31.5.2021) ja 1604 KH/Infraomaisuus (1.6.-31.12.2021).

Investointiprojektit ovat tarkemmin operatiivisessa sopimuksessa.

KH palvelutilaus*	Kustannusarvio muutoksin €poikkeama (%)		Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
Strategiset kärkihankkeet**	214 682 950	-46,5	12 458 839	13 719 441	24 649 994	18 982 262	-23,0
Kiinteistökehitys	183 361 815	-37,5	2 160 060	7 163 748	14 510 499	9 204 693	-36,6
Toimintoja tukevat	36 533 000	-17,8	184 259	207 085	1 150 000	484 932	-57,8
Korjausvelkaa alentavat	54 250 750	-48,5	11 077 857	11 445 245	14 555 211	11 277 497	-22,5
Liikenteen toimivuutta & turvallisuutta parantavat	10 468 107	-65,5	3 025 415	1 669 721	2 680 107	1 122 533	-58,1
Asukasviihtyisyyttä parantavat	11 027 385	-29,8	1 383 381	1 950 619	3 070 000	1 382 326	-55,0
Suunnitteluvaraus (Aikaistettu toteutussuunnittelu)	3 865 000	-92,2	18 951	222 533	500 000	444 538	-11,1
<b>Yhteensä</b>	<b>514 189 007</b>	<b>-41,8</b>	<b>30 308 763</b>	<b>36 378 391</b>	<b>61 115 810</b>	<b>42 898 781</b>	<b>-29,8</b>

### Selitys poikkeamille:

- **Toimintoja tukevat:** Lauttarannan läjitysalueen rakentamisedellytykset eivät vielä täytyneet ja rakentamisen aloittaminen siirtyy vuodelle 2022. Karhulan maankaatopaikan maisemoinnin edellyttämää toimenpidelupaa ei ole vielä saatu.
- **Korjausvelkaa alentavat:** Sorapintaisten katujen peruskorjaus/päällystyskohteet jäivät valtaosin toteuttamatta katusuunnitelmista tehtyjen valitusten vuoksi. Puistojen ja leikkipaikkojen peruskorjausten suunnittelu on viivästynyt resurssipulan vuoksi.
- **Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat:** Vaunukadun ja -aukion rakentaminen on siirtynyt Ratapiha- hankkeen autolastauspaikan siirron vuoksi. Riitasuonaukion rakentamisen painopiste siirtyy vuodelle 2022.
- **Asukasviihtyisyyttä parantavat:** Asukasbudjetin (OBU) kohteiden toteutuksia siirtynyt vuodelle 2022. Kaava-alueiden viimeistelytarve on osoittautunut odotettua vähäisemmäksi. Liikuntalautakunnan kohteita on siirtynyt suunnitelmien viivästymisen vuoksi vuodelle 2022.

Strategisten kärkihankkeiden ja kiinteistökehityshankkeiden selitykset seuraavissa taulukoissa:

Strategiset kärkihankkeet (kaupunginhallitusta sitovat)	Kustannusarvio muutoksin €poikkeama (%)		Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
Keskustan kehittäminen - kärkihanke**	153 882 950	-28,6	6 424 871	13 719 441	24 249 994	18 974 573	-21,8

Turun Tiedepuisto -kärki-hanke	60 800 000	-91,8	2 059 274	-	400 000	7 690	-98,1
Smart & Wise -kärki-hanke	-		-	-	-	-	-
Projektoimattomat	-		-	-	-	-	-
<b>Yhteensä</b>	<b>214 682 950</b>	<b>-46,5</b>	<b>8 484 145</b>	<b>13 719 441</b>	<b>24 649 994</b>	<b>18 982 263</b>	<b>-23,0</b>

**Selitys poikkeamalle:**

Hankkeiden toteumaennuste on suunniteltua rahankäyttöä pienempi, sillä kaikki hankkeet eivät käynnisty tai etene arvioidussa aikataulussa.

- **Keskustan kehittäminen:** Aurajoen rantaväylän väli: Agricolankatu-Tehtaankatu, Aurajoen rantamuri, Mannilalaiturin kohdalla sekä Itäisen rantakadun suunnittelu on vielä käynnissä ja rakentamisen aloittaminen siirtyy vuodelle 2022. Osa Logomon sillan loppukustannuksista kohdentuu vasta vuodelle 2022. Turun ratapihat ja kaksoisraide -hankkeen kustannukset alkavat kertymään valtaosin vasta vuonna 2022.
- **Turun tiedepuisto:** Voimakadun kaavasunnittelu on viivästynyt, eikä rakentaminen ole käynnistynyt.

Kiinteistökehitys (kaupungin-hallitusta sitovat)	Kustannusarvio muutoksin € poikkeama (%)		Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
Linnakaupunki	35 987 000	-13,3	2 973 842	1 247 717	7 148 000	5 867 919	-17,9
Skanssi	13 670 000	-1,2	568 316	72 108	420 000	8 994	-97,9
Muut kiinteistökehityskohteet (muut tuloa tuottavat vuonna 2019)	133 704 815	-47,7	2 059 735	5 843 923	6 942 499	3 327 780	-52,1
<b>Yhteensä</b>	<b>183 361 815</b>	<b>-37,5</b>	<b>5 601 893</b>	<b>7 163 748</b>	<b>14 510 499</b>	<b>9 204 693</b>	<b>-36,6</b>

**Selitys poikkeamalle:**

- **Linnakaupunki:** Herttuankulman rakentaminen painottuu hieman suunniteltua enemmän vuodelle 2022.
- **Skanssi:** Itä-Skanssin asemakaavan viivästymisen aiheuttaa investointihankkeiden käynnistymisen ja rahankäytön siirtymisen vuodelle 2023. Skanssin keskuspuiston eteneminen on riippuvainen Itä-Skanssin asemakaavasta.
- **Muut kiinteistökehityskohteet:** Vaunukadun (VR Konepaja/ Fabriikki) rakentamisen painopiste siirtyy vuodelle 2022, Pihlajaniemen suunnittelu aloitettu 2021, Topinojan kiertotalouspuiston ensimmäisen vaiheen painopiste siirtyy vuodelle 2022. Michailowin portaiden (Kakola) rakentaminen siirtyy vuodelle 2022.

**Tilapalvelujen investointiohjelma (kaupunginhallitus)****KH Palvelutilaus\*: sitovat tilahankkeet (kh)**

\* Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunkiympäristölle kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta/tulosyksiköltä 51001 KH/tilaomaisuus (1.1.-31.5.2021) ja 1603 KH/tilaomaisuus (1.6.-31.12.2021).

Investointiprojektit ovat tarkemmin operatiivisessa sopimuksessa.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Hankkeen nimi	Kustannusarvio muutoksin* € poikkeama (%)		Vaihe 31.12.2021	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	Poikkeama (%)	Valmistumisvuosi
Tommilankadun päiväkodin uudisrakentaminen	6 032 000	-18,4	Kohde valmistunut 12/2021	3 876 813	3 826 239,01	-1,3	2021
Kallelankadun päiväkodin peruskorjauksen loppuosa	2 500 000	-	Toteutus osissa, valmistuu 2022 aikana	528 173	500 493,73	-5,2	2022
Kaskenkadun päiväkodin peruskorjaus ja laajennus	5 195 773	-4,0	Tarveselvitys hyväksytty	-	-	-	2025
Suikkilan koulu ja Talinkorventien päiväkoti	17 398 000	-	Toteutus käynnistymässä	100 000	27 273,00	-72,7	2024
Sirkkalan koulu, Kärnhuset korvaava uudisrakentaminen	18 598 000	-	Toteutus käynnissä	1 346 323	1 288 518,04	-4,3	2023
Pääskylvuoren koulu, uudisrakentaminen ja peruskorjaus	12 410 781	-0,1	Toteutus käynnissä	1 900 000	1 898 582,15	-0,1	2023
Hannunniitun koulutilojen tekniset ja toiminnalliset muutostyöt	2 200 000	-	Toteutus osissa, valmistuu 2022	712 938	12 562,75	-98,2	2022
Karhunaukion yhtenäiskoulu (päivitetään, kun kkkh päätää ts:n, hankkeen nimi päivitetty)	14 726 000	-	Tarveselvityksen päivitys käynnissä.	150 000	-	-100,0	2024
Wäinö Aaltosen koulu, Ylikylän korvaava rakennus	4 745 890	-1,2	Toteutus käynnistymässä	300 000	16 755,80	-94,4	2024
Lyseon koulutalon peruskorjaus tai korvaava hanke	18 000 000	-	Ei hyväksyttyä tarveselvitystä	150 000	-	-100,0	2025
Luolavuoren koulutalon peruskorjaus tai korvaava hanke	18 000 000	-	Ei hyväksyttyä tarveselvitystä	150 000	-	-100,0	2025
Nummen koulutalo, tekninen peruskorjaus	13 771 000	-	Toteutus käynnistymässä	150 000	3 632,00	-97,6	2024
Raunistulan koulu, tekninen peruskorjaus	4 438 000	-9,9	Toteutus käynnistymässä	150 000	16 270,50	-89,2	2023
Musiikkitalon uudisrakentaminen (hankkeen nimi päivitetty)	71 000 000	-19,0	Allianssihanke käynnissä	200 000	100 771,49	-49,6	2025
Byråbo / kaupungintalon pihapiiri	20 000 000	-	Hankesuunnittelu käynnissä	-	-	-	2026

Hankkeen nimi	Kustannusarvio muutoksin* € poikkeama (%)		Vaihe 31.12.2021	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	Poikkeama (%)	Valmistumis- vuosi
Kaupungintalon korttelin perustukset	8 000 000	-	Hankesuunnittelu käynnissä	-	-	-	2024
Kärsämäen sivupaloaseman peruskorjaus	1 284 550	-	Toteutus käynnistymässä	300 000	70 186,41	-76,6	2022
Viinamäen päiväkodin uudisrakentaminen	6 753 000	-18,6	Kohde valmis	70 000	33 881,06	-51,6	2020
Paavo Nurmen Stadion, pääkats vesik korj	2 567 000	-	Toteutus käynnistymässä	0	49 198,95	100,0	2023
<b>Kh Palvelutilaus yhteensä</b>	<b>247 619 994</b>	<b>-6,7</b>		<b>18 984 247</b>	<b>7 844 364,89</b>	<b>-22,2</b>	

**Selitys poikkeamalle:**

Hankkeiden toteumaennuste on suunniteltua rahankäyttöä pienempi, sillä kaikki hankkeet eivät käynnisty tai etene arvioidussa aikataulussa. Suikkilan koulu ja Tallinkorventien pk: kehitysvaihe käynnissä, Hannunniitun koulu: suunnittelu käynnissä, Karhunaukion yhtenäiskoulu (ent. Lausteen koulu): kohteen sijainti muuttunut, ts-päivitys menossa, WA Ylikylän koulu: suunnittelu käynnistynyt, Lyseon koulu: odottaa tarveselvityksen valmistumista, Luolavuoren koulu: odottaa tarveselvityksen valmistumista, Nummen koulutalo: suunnitteluhankinta käynnistymässä, Raunistulan koulu: suunnittelu käynnissä, Musiikkitalo (ent. konserttitalo): hankkeen päätöksenteko viivästyi + musiikkitalon uudisrakennuksen kustannusarvio päivitetty 8.6.2020 § 249 tarveselvityksen arviosta 57,5 M€:stä nykyiseen 71 M€, Kärsämäen sivupaloasema: toteutus viivästynyt, Viinamäen päiväkotitoimitus: viimeinen maksuerä ensi vuoteen, Paavo Nurmen Stadionin katto: uutena hankkeena listalle (siirretty pienet investoinnit listalta).

\*Kustannusarviot eivät sisällä hankkeisiin liittyviä purku- tai pilaantuneiden maiden vaihtoon liittyviä kustannuksia

Muut hankkeet	Kustannusarvio muutoksin* € Poikkeama (%)		Vaihe	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)	Valmistumis- vuosi
Pienet hankkeet <1 M€**	19 280 000	-7,4		9 000 000	5 806 880,44	-35,5	
Energiatohokkuusinvestoinnit	1 203 900	-100,0		301 000	199 083,01	-33,9	
Kh Palvelutilaus yhteensä*	<b>20 483 900</b>	<b>-12,9</b>		<b>9 301 000</b>	<b>6 107 880,44</b>	<b>-34,3</b>	

**Selitys poikkeamalle:**

Energiatohokkuuskilpailutuksen valmistelu käynnistetty uudelleen, rahankäyttö kohdistuu vuodelle 2022. Pienet investoinnit hankkeita ei saatu käynnistettyä mm. hanketiedot ja suunnitelmat puuttuivat tai ne saatiin valmiiksi liian myöhään kesän aikana toteutettavien hankkeiden osalta, lisäksi investointien toteuttamisessa oli resurssipulaa.

\*\* (Kv 15.6.2020 § 95) aikaistettu toteutussuunnittelu 0,5 milj.€

\*Kustannusarviot eivät sisällä hankkeisiin liittyviä purku- tai pilaantuneiden maiden vaihtoon liittyviä kustannuksia

**Muut investoinnit**

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)



## Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Muut investoinnit (ohjelmistot ym.)	90 385	157 634	494 000	26 100	-94,7
Joukkoliikenne (maksu- ja informaatiojärjestelmä)	500 000	424 343	500 000	698 746	+139,7
Pysäköintimittareiden uusiminen	0	533 165	26 000	21 000	-19,2
Autojen hankinta			0	0	
<b>Yhteensä</b>	<b>590 385</b>	<b>1 115 142</b>	<b>1 020 000</b>	<b>745 846</b>	<b>-26,9</b>
<b>Selitys poikkeamalle:</b> Turun kaupunkiseudun joukkoliikenteen rahoitusosuus maksu- ja informaatiojärjestelmälle.					

## Muut investoinnit (kaupunginhallitus)

Kaupunginhallitus palvelutilaus*	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	Poikkeama (%)
Kiinteän omaisuuden hankinnat	7 310 801	5 485 975	32 195 192	32 172 372	-0,1

\* Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunkiympäristölle kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta/tulosityksiköltä 51000 KH/maaomaisuus (1.1.-31.5.2021) ja 1602 KH/maaomaisuus (1.6.-31.12.2021).

## Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<b>Kaupunkiympäristö, yhteiset</b>			
- Henkilötyövuodet (htv)	314,7	327	320,3
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv)	18	17	17
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	14 941	15 870	15 587
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur)	763	755	735
<b>Kaupunkiympäristölautakunta</b>			
- Henkilötyövuodet (htv)	285,9	302	295,3
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv)	6	6	5,5
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	13 571	14 614	14 323
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur)	251	255	232
<b>Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta</b>			
- Henkilötyövuodet (htv)	25	21	21
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv)	8	7	7,5
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	1 093	971	977
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur)	309	300	302
<b>Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta</b>			
- Henkilötyövuodet (htv)	4	4	4
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv)	4	4	4
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1.000 eur)	203	203	201
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1.000 eur)	203	203	201

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
<p><b>Lisätietoja:</b>  Kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa palvelukokonaisuuden henkilötyövuodet lukuun ottamatta joukkoliikennettä (palkkakustannuksineen Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalla) ja L-S jätehuoltolautakuntaa. Rakennus- ja lupalautakunnan palkat ja palkkiot sisältyvät kaupunkiympäristön lukuun.  Fölin palvelutoimiston siirto kaupungin yhteiseen asiakaspalveluun 1.9.2020 alkaen, htv 25-&gt;21 v.2020  Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 17 htv (n. 5 %).</p> <p><b>Ulkoisen rahoitus:</b>  Hankerahoituksella n.1,5 htv (+ kaupunkiliikkumisen ratkaisut v. 2022 n. 7hvt)  Luvat ja valvonta:  - Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2,1 htv).  - Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 3,7 htv (100 %).  - Jätehuoltolautakunnan kokouspalkkiot laskutetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä.  - Valtio maksaa valvontaeläinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv).  - Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhoitolan palkkakustannuksista (1,1-1,2 htv).  Seudullinen joukkoliikenne:  - Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä n. 7,5 htv</p>			

## Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)

### Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus yhteensä

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	19 368 (muu Kyto) 282 (Joukkoliikenne)	19 203 (muu Kyto) 162 (Joukkoliikenne)	19 564 (muu Kyto) 162 (Joukkoliikenne)	19 814 (muu KYPA) 162 (Joukkoliikenne)
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	19 368 (muu Kyto) 282 (Joukkoliikenne)	19 203 (muu Kyto) 162 (Joukkoliikenne)	19 564 (muu Kyto) 162 (Joukkoliikenne)	19 814 (muu KYPA) 162 (Joukkoliikenne)
Muut tilat (m)				
Alueet yhteensä (ha)	13,1	13,1	13,1	13,1
<p><b>Lisätietoja:</b>  Uutena tilana linja-autoaseman odotustila +250 m<sup>2</sup> (aloitus syyskuu 2021).  Alueissa ovat mukana Saramäen ja Itäharjun varastoalueet sekä Röntämäen, Ovakon ja Lauttarannan lumensijoitusalueet.</p>				

**KULTTUURILAUTAKUNTA****LIIKUNTALAUTAKUNTA****NUORISOLAUTAKUNTA****Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Minna Sartes****Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta****Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät**

Vuonna 2021 käyntimäärät alittivat valtuuston asettamat tavoitteet. Käyntimääriä ei saavutettu, koska koronaepidemia aiheutti palvelujen sulkua, rajoituksia ja muutoksia. Kolmen toiminnallisen mittarin osalta tavoitteet ylittyivät: verkkokirjastokäynnit, e-aineistojen käyttökerrat ja museon digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys/vuosi ylittivät tavoitteet.

Vuonna 2021 koronapandemian sulkua ja rajoitustoimenpiteiden vuoksi kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluissa käyntikertojen määrä jäi 2,5 miljoonaan. Vaikka kävijämäärät vähenivät lähes puoli miljoonaa vuoteen 2020 verrattuna, asiakkaat löysivät virtuaalitapahtumat, verkkokonsertit ja kirjaston e-aineistot sekä varauspalvelun. Lisäksi museot, maa-uimalat ja nuorisotilat keräsivät kävijöitä enemmän kuin vuonna 2020. Muuttuvat koronarajoitukset ja -ohjeistukset ovat olleet viestinnällisesti haastavia, joka on osaltaan vaikuttanut kävijämääriin.

Asukkaille suunnatussa vuosittaisessa kaupunki- ja kuntapalvelukyselyssä (FCG) vastaajien käyttämien ja parhaiten hoidettujen palvelujen joukossa olivat mm. kirjaston, museon, liikunnan palvelut. Tyytyväisimpiä turkulaiset olivat kirjastopalveluihin. Asiakastytyväisyyskyselyjä ei vuonna 2021 toteutettu laajojen sulkutoimenpiteiden vuoksi.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden päämääränä on Aktiivisuus elämäntavaksi, jota toteutetaan monipuolisten palvelujen avulla. Palvelukokonaisuus tekee määrätietoisesti työtä asukkaiden sekä kaupungissa vierailevien hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseksi kehittämällä helposti saavutettavia, kiinnostavia ja viihtyisiä palveluita yhteistyössä ja osallistaen.

Palvelukokonaisuudessa on neljä kaikille palvelualueille yhteistä painopistettä: aktiivisuuden edistäminen, kumppanuudet, digitaalisten medioiden hyödyntäminen sekä kansalaistaidot ja saavutettavuus, joita koordinoitiin palvelukokonaisuuden järjestämisestä käsin. Koronapandemiasta huolimatta palvelualueilla toteutettiin useita kymmeniä painopisteitä tukevia kehittämissuunnitelmia. Digitaalisuuden vahva rooli jatkui vuonna 2021, kun palveluja striimattiin, tallennettiin ja esitettiin verkon välityksellä.

Strategisen sopimuksen tavoitteita tarkasteltiin vuoden aikana uuden valtuusto- ja lautakuntakauden, kaupungin johtamisjärjestelmän muutoksen sekä pormestariohjelman myötä. Kaupungin toimintamallin uudistaminen toi vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen uusina toimintoina matkailupalvelut sekä tapahtuma- ja vetovoimavastuualueen.

Harrastamisen Suomen mallin Turun toteutukselle saatiin merkittävä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus sekä kevätlukukaudelle 2021 että lukuvuodelle 2021-2022. Pandemia hidasti toimintojen käynnistämistä, mutta uusia toimintamalleja, kuten etsivää harrastustoimintaa, päästiin toteuttamaan. Kiva loma -toimintaa toteutettiin talvi- ja kesälomien aikaan. Nuorisopassia ja Harratesetelimalleja pilotoitiin kuudessa koulussa. Nämä lasten ja nuorten mielekkään harrastustoiminnan toteutettiin palvelukokonaisuuden yhteistyönä.

Kymmenen vuotta kulttuuripääkaupunkivuodesta juhlavuosi toteutettiin onnistuneesti. Vuoden aikana toteutettiin noin 100 projektia ja yli 400 yksittäistä tapahtumaa. Pormestariohjelmassa sisältyi uusi kulttuurin kärkihanke, jonka suunnannäyttäjäksi työstettiin loppuvuoden aikana kulttuurilupausta yhteistyössä eri sidosryhmien ja kulttuurin vapaan kentän kanssa.

Henkilöstön työhyvinvointia tukevan Henkilöstö voimavarana -ohjelman painopistealueiden mukaisia ja erityisesti vapaa-aikatoimialalle merkityksellisiä tavoitteita edistävien toimenpiteiden toteuttamista jatkettiin vuonna 2021 kattavasti eri palvelualueilla. Määrällisesti eniten toimenpiteitä toteutettiin Työ lisää hyvinvointia ja Rakentava ja hallittu muutos, muutos on mahdollisuus -painopistealueilla. Kaikki asetetut tavoitteet ovat pidemmän aikavälin tavoitteita, joita on taroituksenmukaista edistää ja seurata tulevinakin vuosina.

**Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat**

Vapaa-aikatoimialalla rajoitukset ovat vähentäneet perinteisten palvelusuoritteiden määrää ja heikentäneet niiden saatavuutta. Vaikka palvelujen yksikkökustannukset kasvavat, pienempi suoritemäärä alentaa menoja ja tulot jäävät normaalivuotta pienemmiksi.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden nettokäyttömenot alittuivat suunnitellusta 3,9 miljoonalla eurolla. Kulttuuri- ja nuorisolautakunnan osuus alituksesta oli 3,4 miljoonaa euroa ja liikuntalautakunnan 0,4 miljoonaa euroa. Koko palvelukokonaisuuden nettokäyttömenojen lasku edelliseen vuoteen verrattuna oli 1,3 miljoonaa euroa (-1,9 %).

Koronaepidemiasulkujen ja rajoitusten seurauksena palvelukokonaisuuden pääsymaksutuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla eli normaalia vuotta selvästi pienempinä. Palvelukokonaisuuden koronaan saamat valtionavustukset ja muut tuet olivat vuonna -21 noin 0,6 milj. euroa.

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden käyttöomaisuusinvestoinnit alittuivat 0,4 miljoonalla eurolla.

**Lausekkeet (kaupunginvaltuusto)**

Toimielin	Kirjaus	Toimenpideselvitys
Kulttuurilautakunta (Kv)	Tehdään selvitys taide- ja kulttuurikentän akuuteista tilatarpeista ja varmistetaan lähitulevaisuudessa tilansa menettävien taitelijoiden työn jatkuvuus etsimällä tilakysymykseen ratkaisu.	Kaupunginvaltuusto on ostanut 18.10.2021 § 241 Rettigin kiinteistön vastatakseen taiteen- ja kulttuurin kentän akuutteihin tilatarpeisiin sekä ratkaistakseen tilansa menettävien taitelijoiden työn jatkuvuus. Kaupunginhallitus on perustanut 20.12.2021 § 596 Koy Rettigin Tupakkatehtaan hallinnoimaan kiinteistöä, vastaamaan kaupungille hankitun kiinteistön tilaratkaisuista. Lisäksi kaupunginhallitus on perustanut 7.12.2021 § 520 Turun Taiteen Talo Oy:n operoimaan taitelijoiden tilajärjestelyjä edellä mainitussa kiinteistössä.
Liikuntalautakunta (Kv)	Laaditaan vuoden 2021 aikana liikuntapaikkojen uudesta hinnoittelujärjestelmästä suunnitelma, jonka valmistelussa otetaan huomioon liikuntapaikkaverkkosuunnitelma, harrastustakuu ja avustusjärjestelmän uudistaminen. Tehdään samassa selvitys liikuntaseurojen ja -lajien tasavertaisesta kohteesta hankkien vertailutietoa muiden suurimpien kaupunkien toimintamalleista.	Liikuntapaikkaverkkoselvitys siirtyi päätöksentekoon syksyille 2021, näin ko. toimenpiteet viivästyivät. Vertailutietoa on jo hankittu muiden suurten kaupunkien käytänteistä, sekä eri lajien liikuntaolosuhteiden subventioista. Lisätietoa harrastamisen hinnasta ja esteistä avustusjärjestelmä uudistamista (Islannin malli) ja harrastustakuuta varten on kerätty. Valmistuu vuoden 2022 aikana.

## Strategiset tavoitteet (kaupunginvaltuusto)

### Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi

Strateginen teema: **Aktiivinen turkulainen**

Strateginen linjaus: 2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Muut toteutettavat linjaukset:

2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
kirjaston lainat	3 121 090	2 726 858	3 060 000	2 896 450	
kirjastokäynnit	2 115 130	1 326 928	2 020 000	1 084 033	
konserttikävijät	69 069	26 021	43 000 / 60 000 *	24 471	
museokäynnit	406 005	291 023	360 000	322 065	
uimalaitosten käynnit	825 682	534 929	760 000	535 437	
liikkuva koulu –toimintaan osallistuneet	3 200	1 260	1 600	870	
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjatuissa palveluissa (käyntikerrat, 0- 28 v)	209 589	95 528	190 000	96 690	

**Tavoitteen kuvaus:** Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään. Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö. Aktiivisuuden edistäminen on tärkeää myös korona-pandemiasta selviytymisessä.

\* Arvion ensimmäinen luku perustuu olettamukseen, että toimintarajoitukset jatkuvat kevään 2021 ajan, mutta syksyllä päästään normalisoimaan toimintaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että kevään aikana salikapasiteetista 1/3 on käytössä, koululaisryhmien vierailuihin kohdistuu rajoituksia eikä muuta oheistoimintaa pystytä järjestämään normaalisti. Toinen luku kuvaa tavoitetta, mikäli viranomaismääräykset eivät rajoita toimintaa enää vuoden 2021 alusta.

#### Selitys poikkeamille:

Kirjastot olivat koronapandemian takia rajoitetusti auki 1.1.-9.5.2021 ja omatoimiaika oli pois käytöstä 1.1–30.6., joten laina- ja käyntiluvut ovat pienempiä kuin on suunniteltu.

Orkesterin kävijämäärät jäivät koronapandemian vuoksi merkittävästi sekä tavanomaista tasoa että tavoitetasoa pienemmiksi. Kevätkaudella konsertteihin ei rajoitusten vuoksi voitu ottaa lainkaan yleisöä, ja syyskaudella jatkunut pandemiatilanteen aiheuttama epävarmuus ja tapahtumarajoitusten jatkuvat muutokset pitivät kävijämäärät pieninä.

Museokäyntien määrä jäi alle asetetun tavoitteen, koska koronaepidemiaan liittyvät toimenpiteet ovat rajoittaneet avoinnapitoa ja yleisöä on voitu ottaa vain rajoitetusti museoihin vastaan.

Koronaviruspandemian aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi liikuntapaikat olivat yleisöltä suljettuina 10.5.2021 asti, sekä uudelleen aikuisilta ja osin omatoimisessa liikkumisessa lasten osalta loppuvuodesta. Liikkuva koulu -ryhmiä ei pystytty järjestämään suunnitellusti. Lisäksi kokoontumisrajoitukset vaikuttivat ryhmäkokoihin, jotka olivat huomattavasti aiempia vuosia pienemmät.

Nuorisopalveluissa korona-ajan palvelu- ja toimintarajoitukset ovat vaikuttaneet toimintaan. Erityisesti rajoitukset ovat kohdistuneet harrastus- sekä esitys- ja tapahtumatoimintaan. Harrastustoimintaa on rajoitettu vuoden aikana vaihtuvien ikärajain. Tiukimmillaan rajoitukset koskivat kaikkia yli 12-vuotiaita ja yli 18-vuotiaiden osalta toiminta on ollut rajoitettua ison osan vuotta. Tapahtumien rajoitukset ovat peruuttaneet monia tapahtumia ja myöskään teatteri- ja esitystoimintaa ei ole voitu järjestää.

**Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti**

Strateginen teema: Aktiivinen turkulainen

Strateginen linjaus: 2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Muut toteutettavat linjaukset:

2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	655 366	157 198 (live) 99 339 (striimaus)	601 000	311 258 (live) 32 720 (striimaus)	
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	67 765	62 641	60 000	53 597	
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	69	75	75	71	

**Tavoitteen kuvaus:** Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa. Tuotetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja. Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.

**Selitys poikkeamille:**

Kulttuurin alhainen osallistujamäärä johtuu koronan aiheuttamista rajoituksista. Esittävän taiteen toimijoilla on ollut vuoden 2021 aikana useita yleisömäärään kohdistuneita rajoituksia ja toiminta on ollut ajoittain kokonaan suljettu. Suur tapahtuma Keskiäikaiset markkinat pidettiin pienimuotoisempaan ilman markkinaosuutta, Vartiovuoren kesäteatterin kesäteatteriesitys jouduttiin perumaan, tilalle järjestettiin pienempiä tapahtumia. Kaiken kaikkiaan vuosi 2021 oli pienempien tapahtumien vuosi.

Liikuntapalveluissa avustushakemusten vähentynyt määrä ja koronapandemian aiheuttama liikuntaharrastusten lopettaminen seuratoiminnassa aiheutti pienemmän harrastajamäärän toteutuman.

Korona on vaikeuttanut nuorisojärjestöjen mahdollisuuksia suunnitella ja järjestää toimintaa.

**Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikuttavat palvelut**

Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku

Strateginen linjaus: 3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Muut toteutettavat linjaukset:

2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukas-tietoa

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Verkkokirjastokäynnit	1,1 milj.	1,2 milj.	1,1 milj.	1,4 milj.	
Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	147 946	164 374	137 000	229 579	
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	10 922	7 046	3 800	16 857	
Some-ajokorttikoulutuksen käyneiden suhteellinen osuus (%) henkilökunnasta (koulutuskokonaisuus rakennetaan 2018 ja täysimittaisena käynnissä 2019)	81 %	tavoite saavutettu 2019 Ei enää seurata	tavoite saavutettu 2019 Ei enää seurata	tavoite saavutettu 2019 Ei enää seurata	
<b>Sosiaalisessa mediassa ja verkossa kohdattujen nuorten määrä.</b> Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille			Käynnistysmittari	6765	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Kaupungin palvelukanavia kehitetään ja palveluja digitalisoidaan laajamittaisesti parhaita käytäntöjä ja valtakunnallista yhteistyötä hyödyntäen. Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin osallistumisessa. Digitaalisia palveluja kehitettäessä sekä tietojen avoimuutta ja yhteiskäyttöä lisättäessä tietoturvan eri näkökulmat otetaan huomioon. Vahvistetaan koronapandemian aikana hyväksi ja suosituiksi todettuja digitaalisia palveluja.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p> <p>Kirjastojen kokoelmatilat eivät olleet käytössä 1.1.–9.5., joten kokoelmien selailu onnistui vain verkossa, samoin e-aineistojen käyttö lisääntyi, erityisesti e-lehtien käyttö oli suosittua.</p> <p>Museon digitaalisten objektien määrä ylittää tavoitteen koska arkeologisen kulttuuriperinnön löydöt (10 535) on toimintavuonna saatu MIP-kulttuuriympäristöjärjestelmään ja sitä kautta myös saavutettaviksi Finnassa.</p>					

#### Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja

Strateginen teema: **Aktiivinen turkulainen**

Strateginen linjaus: 2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Muut toteutettavat linjaukset:

2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisökasvatustapahtumissa yhteensä	21 755	3 343	9 000 / 14 500 *	10 363	
Museon neuvontapalvelujen käyttötapahtumat	5 210	3253	4 200	3814	
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	10 941	7 102	12 500	10 562	
Ohjatut nuoret (9-18 –vuotiaat nuoriso- ja kausikorttilaiset ja harrastekursseille osallistuneet sekä 15 – 29 –vuotiaat Fendarissa, Starttipajassa ja seinättömässä pajatoiminnassa sekä etsivässä nuorisotyössä olleet)	7 274	Alueellinen ja kulttuurinen nuorisotyö: 5 774	Ei enää seurata	Ei enää seurata	

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.21	
		Kohdennettu nuorisotyö: 790			
Vuodesta 2021 eteenpäin mittari muuttuu seuraavanlaiseksi: <b>Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneet nuoret.</b> Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille			Käynnistysmittari	1773	
<p><b>Tavoitteen kuvaus:</b> Aktiivisuuden lisäämisessä olennaisia osatekijöitä ovat omatoimisuuden ja itsepalvelun mahdollistaminen ja palveluohjauksen kohdistaminen passiivisiin asukkaisiin. Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.</p> <p>* Arvion ensimmäinen luku perustuu olettamukseen, että toimintarajoitukset jatkuvat kevään 2021 ajan, mutta syksyllä päästään normalisoimaan toimintaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että kevään aikana salikapasiteetista 1/3 on käytössä, koululaisryhmien vierailuihin kohdistuu rajoituksia eikä muuta oheistoimintaa pystytä järjestämään normaalisti. Toinen luku kuvaa tavoitetta, mikäli viranomais määräykset eivät rajoita toimintaa enää vuoden 2021 alusta.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p> <p>Kirjaston elämyspolkuun kuuluvat käyttäjäkoulutukset toteutettiin joko etänä ja läsnä, muuten käyttäjäkoulutuksia ei koronarajoitusten takia kyetty järjestämään suunnitellusti.</p> <p>Koronarajoitukset estivät kevätkaudella orkesterin yleisötoiminnan kokonaisuudessaan. Syyskaudella yleisötyötä pystyttiin jatkamaan pienimuotoisesti, ja syyskauden lapsille ja nuorille suunnattu suuri tuotanto ajoittui aikaan, jolloin tapahtumarajoitukset olivat pienimmillään ja saavutti suuren kävijämäärän.</p> <p>Museon neuvontapalvelujen käyttötapahtumissa jäätin tavoitteesta, mutta ylitettiin vuoden 2020 määrä. Koronapandemia saattaa selittää neuvontapalveluiden määrän laskuun vuodesta 2020 lähtien.</p> <p>Nuorisopalvelujen kohtaavaa toimintaa toteutettiin rajoitetusti ja nuorten kanssa suunniteltua toimintaa peruuntui.</p>					

## Strategiset hankkeet (kaupunginhallitus)

	Hyödyt		Tilanneyhteenveto
Aktiivisuuden edistäminen	Toimialan kaikkien palvelualueiden yhteistyöllä luodaan uusia keinoja passiivisten tavoittamiseen. Tunnistetaan vapaa-ajallaan passiivisia kohderyhmiä sekä heidän haasteitaan ja tarpeitaan. Niihin vastataan aktiivisuutta edistäväillä kehittämisprojekteilla, joiden seurauksena kaupunkilaisten aktiivisuus lisääntyy.		Toteutetaan sekä palvelualueiden projekteissa, että palvelukokonaisuuden yhteisenä toimintana. Vuonna 2021 toteutettiin muutamia uusia projekteja ja kokeiluja, mm. Virkeä Varissuo, Elinvoimaa kulttuurista, Lasten ja perheiden seikkailukartat ja retkireput, Patsastelu 2.0
Digitaalisuus	Digitaalisuuden kautta mahdollistuvat monikanavaiset palvelut ja saavutettavuuden parantaminen. Keskiöön nousevat käyttäjälähtöinen suunnittelu ja palveluihin liittyvä sisältövuorovaikutus ja datan kerääminen. Palvelujen yksilöllistämisen ja kohderyhmäfookusoinnin kautta voidaan palveluille paremmin tavoitella pitkäkestoisia vaikutuksia.		Palvelualueilla jatkettiin ensimmäisessä koronavuonna aloitettujen digitaalisten palvelujen projektien kehittämistä ja hyväksi todettujen toteutusten vahvistamista. Kirjaston, museon ja nuorison digipalvelujen käyttömäärät kasvoivat merkittävästi. Digipalvelujen seurannassa todettiin tarkentamistarpeita.



	Hyödyt		Tilanneyhteenveto
Saavutettavuus, kansalaistaidot	Vapaa-aikatoimialan jokaisella palvelualueella on oma selkeä osaamisenalueensa ja vastuunsa kansalaistaitojen edistämiseksi, aina uimaopetuksesta medialukutaidon vahvistamiseen. Yhteiskunnalle on kannattavaa, että kaupunkilaisten kansalaistaidot ja elämänhallintataidot ovat hyvällä tasolla. Tämä heijastuu koettuun hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen, ja toteuttaa tavoitetta paremman elämän Turusta.		Toteutuu sekä palvelualueilla että palvelukokonaisuudessa. Saavutettavuusdirektiivin toimeenpano ja korona ovat tuoneet uusia kehittämis-kohteita, toisaalta lisääntyneet digitaaliset palvelut ovat lisänneet saavutettavuutta. Käyttäjäkoulutuksia ja yleisötyötä toteutettiin supistetusti.
Kumppanuus	Kumppanuuksien kautta mahdollistetaan kaupunkilaisille parempaa palvelua, kattavampia palvelupaketteja ja ajassa kiinni olevia sisältöjä. Kumppanuuksien kehittäminen parantaa resurssien käyttöä. Jaetun asiantuntijuuden ja moniammatillisen yhteistyön kautta myös oman henkilökunnan osaaminen kasvaa. Tavoitteena monialainen osaaminen ja monipuolinen palvelutuotanto sekä uudistuva avustustoiminta.		Yhteistyötä ja lisätukimuotoja oli käytettävissä vuoden aikana.. Kulttuuripääkaupunkivuoden 10 vuotisjuhluvuonna taidetta ja kulttuuria tuettiin yli 800 000 eurolla. Harrastetelikoikeilu toteutettiin syksyllä kolmessa koulussa osana Nuorisopas-sin pilotointia.

## Henkilöstön työhyvinvointi (Kh)

### Henkilöstöohjelman painopistealue: työ lisää hyvinvointia

#### Kaupungin tavoite 2018–2021: 1. Työyhteisöt aidot tukevat tavoitteiden saavuttamista

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista hyödyntämällä koulutusta sekä antamalla tukea luottamalla omaan alaisiin (liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, orkesteri)			
Työyhteisötaidot - Auttaminen ja huomaavaisuus, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,45)	Kunta10-kyselyä ei toteutettu v. 2021	
Työyhteisötaidot - Ajan tasalla pito ja tiedon jakaminen, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	Toimiala: <b>Heikentynyt lievästi</b> Liikuntapalvelut: Heikentynyt lievästi Nuorisopalvelut: Parantunut lievästi Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 14,4 % parantunut, 65,7 % pysynyt samana, 19,9 % heikentynyt</i>	
Työyhteisö - Työpaikan ilmapiiri, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,57)	Kunta10-kyselyä ei toteutettu v. 2021	
Työyhteisö - Arvostus työhöni, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	Toimiala: <b>Heikentynyt lievästi</b> Liikuntapalvelut: Heikentynyt Nuorisopalvelut: Pysynyt samana Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 13 % parantunut, 65,3 % pysynyt samana, 21,7 % heikentynyt</i>	
Työyhteisö - Luottamus työkavereihin, Välikysely	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	Toimiala: <b>Heikentynyt lievästi</b> Liikuntapalvelut: Heikentynyt Nuorisopalvelut: Heikentynyt Orkesteri: ei toteumaa *	

Vapaa-aikatoimiala

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
		<i>Toimialan vastauksissa 9,3 % parantunut, 73,1 % pysynyt samana, 17,6 % heikentynyt</i>	
Työyhteisön tuki esimiestyölle, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,54) Välik. (Pysynyt samalla tasolla)	Välikysely v. 2021: Toimiala: <b>Parantunut lievästi</b> Liikuntapalvelut: Parantunut Nuorisopalvelut: Parantunut Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 13,9 % parantunut, 77,3 % pysynyt samana, 8,8 % heikentynyt</i>	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Pyritään parantamaan työpaikan ilmapiiriä vuorovaikutteisella johtamiskulttuurilla. Pyritään tehokkaammin priorisoimaan töitä ja kehitetään myös itsensä johtamista mm. kehityskeskusteluihin ja koulutuksiin tukeutuen. Nuorisopalveluissa on käynnissä organisaatiokulttuurin kehittämishanke ja orkesterilla henkilöstön kehittämishanke. \* Orkesterista vastaajia välikyselyssä <10

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 2. Työ on turvallista ja terveellistä – henkisesti ja fyysisesti**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
2.A. Työkyvyn hallinta (museopalvelut)			
Henkilömäärä, jolla ei poissaoloja terveydellisistä syistä (vakituiset)	Henkilöiden osuus lisääntyy Vuonna 2018: 168 (28,7 %) Vuonna 2019: 173 (29,1 %)	Tietoa ei vielä saatavilla	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Tuetaan itsensä johtamisen taitoa ja omien työtavoitteiden onnistunutta asettamista.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Työ lisää hyvinvointia**  
**Kaupungin tavoite 2018–2021: 3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet (kirjastopalvelut, nuorisopalvelut)			
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen työni mielekkääksi	suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi Kunta10 (4,73) Välik. (Heikentynyt)	Välikysely v. 2021: Toimiala: <b>Heikentynyt</b> Kirjastopalvelut: Heikentynyt Nuorisopalvelut: Pysynyt samana  <i>Toimialan vastauksissa 14,8 % parantunut, 56 % pysynyt samana, 29,2 % heikentynyt</i>	
Kokemus työn mielekkyydestä ja merkityksellisyydestä: Koen tekeväni merkityksellistä työtä	Kyllä –vastauksia 75% Kunta10 (85,80 %) Välikysely (83 %)	Välikysely v. 2021: Toimiala: <b>84,3 %</b> Kirjastopalvelut: 76,7 % Nuorisopalvelut: 95,7 %	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen edistämiseksi: Kirjastopalveluissa selkeytetään toimintaperiaatteita ja toiminnan seuranta. Nuorisopalveluissa toteutetaan tiimivalmennusta.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus!**  
**5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
5.A. Muutoksen kokeminen työssä (nuorisopalvelut, orkesteri)			
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään	suurempi kuin edellinen vuosi (38,70%)	Kunta10-kyselyä ei toteutettu v. 2021	

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
- Muutosten laatu, Kunta10			
Muutosten merkitysten kokeminen omassa työssään - Muutoksen kokeminen, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (47 %)	Toimiala: <b>35,6 %</b> Nuorisopalvelut: 52,2 % Orkesteri: ei toteumaa *	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Nuorisopalveluissa toteutetaan tiimivalmennusta. Orkesterissa pyritään tukemaan toimintaympäristön muutokseen valmistautumista. \* Orkesterista vastaajia välikyselyssä <10

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Rakentava ja hallittu muutos – muutos on mahdollisuus! Kaupungin tavoite 2018–2021: 6. Uudistamiskyky

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa (kaikki palvelualueet)			
Kokemus työyhteisön kehittämisy- vystä Työyhteisötaidot: Kehittäminen, Kunta10	suurempi kuin edellinen vuosi (3,25)	Kunta10-kyselyä ei toteutettu v. 2021	
Kokemus työyhteisön kehittämisy- vystä Työyhteisön kyky kehittää omaa toi- mintaansa, Välikysely	suurempi kuin edellinen vuosi (Pysynyt samalla tasolla)	Toimiala: <b>Lievästi parantunut</b> Kirjastopalvelut: Pysynyt samana Nuorisopalvelut: Parantunut Liikuntapalvelut: Parantunut Museopalvelut: Pysynyt samana Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 25,5 % parantu- nut, 56 % pysynyt samana, 18,5 % hei- kentynyt</i>	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Osallistetaan työntekijöitä laajasti kehittämistyöhön ja kannustetaan avoimeen ja keskustelevaan työskentelyyn, rohkeuteen ja uuden ideointiin. Korostetaan jokaisen vastuuta omasta työstään ja työyhteisön hyvinvoinnista. Reagoidaan muuttuvaan toimintaympäristöön, järjestetään koulutuksia sekä parannetaan hybridityönteon mahdollisuuksia. \* Orkesterista vastaajia välikyselyssä <10

### Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen. Kaupungin tavoite 2018–2021: 7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeudenmukaiseksi

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa (nuorisopalvelut, kirjastopalvelut ja orkesteri)			
Kokemus kohtelun oikeudenmukai- suudesta, Kunta10	suurempi tai yhtä suuri kuin edelli- nen vuosi Kunta10 (3,9) Välikysely (Heikentynyt)	Välikysely v. 2021: Toimiala: <b>Heikentynyt</b> Kirjastopalvelut: Heikentynyt Nuorisopalvelut: Heikentynyt Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 5,1 % parantu- nut, 71,8 % pysynyt samana, 23,1 % heikentynyt</i>	
Kokemus päätöksenteon oikeuden- mukaisuudesta	suurempi tai yhtä suuri kuin edelli- nen vuosi Kunta10 (2,89) Välikysely (Heikentynyt)	Välikysely v. 2021: Toimiala: <b>Heikentynyt</b> Kirjastopalvelut: Heikentynyt Nuorisopalvelut: Heikentynyt Orkesteri: ei toteumaa *  <i>Toimialan vastauksissa 0,9 % parantu- nut, 64,4 % pysynyt samana, 34,7 % heikentynyt</i>	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Nuorisopalveluissa esihenkilövalmennus ja esihenkilöiden vertaiskokoukset. Kirjastopalveluissa strategian vieminen konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi yksiköiden ja tiimien arkeen. \* Orkesterista vastaajia välikyselyssä <10

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen.  
Kaupungin tavoite 2018–2021: 8. Laadukas esimiestyö**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa (museopalvelut)			
Tuki esimiestyölle riittävää, Esimiesbarometri	Tuki riittävä on suurempi kuin 75 % 2018: 71 % 2019: 55 % 2020: 64 %	2021: <b>55 %</b>	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiestuki, Kunta10	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (3,59)	Kunta10-kyselyä ei toteutettu v. 2021	
Esimieheltä saatava tuki: Esimiehen tuki ja rohkaisu, Välikysely	Suurempi tai yhtä suuri kuin edellinen vuosi (Heikentynyt lievästi)	Toimiala: <b>Pysynyt samana</b> Museopalvelut: Heikentynyt  <i>Toimialan vastauksissa 18,5 % parantunut, 64,4 % pysynyt samana, 17,1 % heikentynyt</i>	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Tuetaan esihenkilöiden ja alaisten toimivaa vuorovaikutusta etä- ja hybridityöympäristössä.

**Henkilöstöohjelman painopistealue: Parempi johtaminen.  
9. Yhteistoiminta ja osallistaminen**

Keinot	Tavoiteluku (Toimiala)	Toteutunut 31.12.2021	
9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen (liikuntapalvelut ja orkesteri)			
Työpaikan palaverikäytännöt takaavat riittävän tiedonkulun ja keskusteluyhteyden, Esimiesbarometri	Kyllä–vastanneiden osuus suurempi kuin 75% 2018: 69 % 2019: 74 % 2020: 85 %	2021: <b>71 %</b>	

Toimialan toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi: Liikuntapalveluissa tiedonkulku varmistetaan viestimällä kahdensuuntaisesti palvelualueen johtoryhmässä, laajennetussa johtoryhmässä, osastopalavereissa ja henkilökuntapäivillä. Orkesterissa sähköisten työkalujen käyttöönotto tuotantojen suunnittelussa ja sisäisessä viestinnässä.

**Käyttötalouden ja investointien määrärahat ja tuloerät, €(kaupunginvaltuusto)****Vapaa-aikatoimiala**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	9 429 710		9 429 710	8 686 650	-743 060
Valmistus omaan käyt- töön					
Toimintakulut	-78 636 291	-1 405 475	-80 041 766	-75 372 492	4 669 273
Toimintakate	-69 206 581	-1 405 475	-70 612 056	-66 685 842	3 926 213
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-740 000		-740 000	-360 700	379 300
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-740 000		-740 000	-360 700	379 300

**Kulttuuri- ja nuorisolautakunta**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	5 384 470		5 384 470	5 716 025	331 555
Valmistus omaan käyt- töön					
Toimintakulut	-53 413 187	-1 322 270	-54 735 456	-51 554 743	3 180 714
Toimintakate	-48 028 717	-1 322 270	-49 350 986	-45 838 718	3 512 269
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-540 000		-540 000	-312 119	227 881
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-540 000		-540 000	-312 119	227 881

**Liikuntalautakunta**

	Talousarvio 2021	Talousarvio 2021 muutokset	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteuma 2021	Poikkeama
<b>Käyttötalousosa</b>					
Toimintatuotot	4 045 240		4 045 240	2 970 625	-1 074 615
Valmistus omaan käyt- töön					
Toimintakulut	-25 223 104	-83 205	-25 306 309	-23 817 750	1 488 560
Toimintakate	-21 177 864	-83 205	-21 261 069	-20 847 125	413 945
<b>Investointiosa</b>					
Investointimenot	-200 000		-200 000	-48 581	151 419
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot					
Investointien rahavirta	-200 000		-200 000	-48 581	151 419

**Määrärahat palvelualueittain (kaupunginhallitus)**

**Palvelu- tai tulosalue, €**

	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintatuotot	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakulut	Talousarvio 2021 muutoksin Toimintakate	Talousarvio 2021 toteutunut Toimintakate	Poikkeama Toimintakate
Palvelukokonaisuuden yhteiset toiminnot	0	-2 654 273	-2 654 273	-2 516 526	137 747
Yleinen kulttuuritoiminta	0	-8 397 412	-8 397 412	-8 641 254	-243 842
Orkesteri	605 180	-6 572 149	-5 966 969	-4 717 296	1 249 673
Kirjastopalvelut	811 000	-12 053 521	-11 242 521	-11 039 551	202 970
Museopalvelut	2 530 500	-11 929 094	-9 398 594	-8 544 243	854 351
Nuorisopalvelut	935 100	-9 333 527	-8 398 427	-8 081 596	316 830
Matkailupalvelut	502 690	-3 795 481	-3 292 791	-2 298 251	994 540

**Työvoiman käyttö (kaupunginhallitus)**

	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Henkilötyövuodet (htv) toimiala	610,2	595,8	608,5*	603	
Palkat ja palkkiot	21 744 704	20 818 566	22 426 085*	21 858 727	
Kulttuurilautakunta (htv)	400	385	398*	389	
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	14 284 515	13 633 470	14 681 541*	14 095 594	
Liikuntalautakunta (htv)	99	101,1	102	105	
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 659 802	3 698 575	3 736 866	3 982 447	
Nuorisolautakunta (htv)	111,2	109,7	108,5	110	
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 800 387	3 486 521	4 007 678	3 780 686	
<p><b>Lisätietoja:</b> Vapaa-aikatoimialalta konsernihallintoon ja konsernihallinnosta vapaa-ajan palvelukokonaisuuteen tehdyt henkilöstösiirrot vaikuttavat vertailukelpoisuuteen.</p> <p>*Talousarvio 2021 muutoksin ei sisällä kaikkia henkilöstö- ja palkkamäärärahasiirtoja.</p> <p>Matkailun palvelukeskus siirtyi 1.6.2021 osaksi vapaa-ajan palvelukokonaisuutta (6628-2021). Kulttuurilautakunnan toteuma 31.12.2021 sisältää matkailun palvelukeskuksen.</p> <p><b>Selitys poikkeamalle:</b> Liikuntapalveluissa kasvu johtuu ulkoisella rahoituksella palkatusta tilapäisestä työvoimasta.</p>					

**Tilojen ja alueiden käyttö (kaupunginhallitus)****Vapaa-aikatoimiala yhteensä**

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	141 619	140 947	139 828	140 795	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	141 619	140 947	139 828	140 795	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (ha)	222,3	222,3	222,3	222,3	
<p><b>Lisätietoja:</b> Talousarvion 2021 luvut perustuvat 18.5.2020 hetken ennusteeseen vuoden 2021 tilämääristä. Luvuissa on huomioitu loppuvuoden 2020 tilamuutokset siinä määrin kuin ne ennusteen ottohetkellä on ollut tiedossa.</p> <p>Kts. lautakuntakohtaiset erittelyt.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p>					

**Kulttuurilautakunta**

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	47 881	48 389	48 389	48 070	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	47 881	48 389	48 389	48 070	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (ha)	28,3	28,3	28,3	28,3	
<p><b>Lisätietoja:</b> Talousarvion 2021 luvut perustuvat 18.5.2020 hetken ennusteeseen vuoden 2021 tilamäärästä. Luvuissa on huomioitu loppuvuoden 2020 tilamuutokset siinä määrin kuin ne ennusteen ottohetkellä on ollut tiedossa.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p>					

**Liikuntalautakunta**

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	78 065	77 772	78 065	78 099	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	78 065	77 772	78 065	78 099	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (ha)	130	130	130	130	
<p><b>Lisätietoja:</b> Talousarvion 2021 luvut perustuvat 18.5.2020 hetken ennusteeseen vuoden 2021 tilamäärästä. Luvuissa on huomioitu loppuvuoden 2020 tilamuutokset siinä määrin kuin ne ennusteen ottohetkellä on ollut tiedossa.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p>					

**Nuorisolautakunta**

Käytössä olevat tilat ja alueet	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Toteutunut 31.12.2021	
Tilat yhteensä (m <sup>2</sup> )	15 673	14 786	13 374	14 626	
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m <sup>2</sup> )	15 673	14 786	13 374	14 626	
Muut tilat (m)					
Alueet yhteensä (ha)	64	64	64	64	
<p><b>Lisätietoja:</b> Nuorisopalvelujen alueissa lisäksi 1 ha (Inari) ja 23 vesiha (Tippisund). Talousarvion 2021 luvut perustuvat 18.5.2020 hetken ennusteeseen vuoden 2021 tilamäärästä. Luvuissa on huomioitu loppuvuoden 2020 tilamuutokset siinä määrin, kuin ne ennusteen ottohetkellä on ollut tiedossa.</p> <p><b>Selitys poikkeamille:</b></p>					



---

## LIITE

### TEEMAT, LINJAUKSET JA ALATAVOITTEET KAUPUNGIN STRATEGISSA OHJELMISSA (Kaupunginvaltuusto 16.4.2018)

Hyvinvointi ja aktiivisuus- sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmien teemat jakaantuvat linjauksiin ja alatavoitteisiin, joihin merkittäviä numerointia käytetään tunnisteena strategisten sopimusten tavoitteissa.

#### HYVINVOINTI JA AKTIIVISUUS –OHJELMA

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma koostuu kolmesta teemasta:

- Terve ja hyvinvoiva turkulainen
- Osaava ja oppiva turkulainen
- Aktiivinen turkulainen.

#### 2.1 TERVE JA HYVINVOIVA TURKULAINEN

##### 2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Poikkihallinnollinen ja laaja-alainen kaupungin ja sen palvelujen suunnittelu toteutetaan kumppanuudessa eri toimijoiden kanssa huomioiden eri ikä- ja asiakasryhmien tarpeet.
- Palveluja kohdennetaan eri alueille ja asiakasryhmille tarvelähtöisesti ja väestönkasvuun varautuen.
- Kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien voimavarat otetaan käyttöön luomalla toimiva palveluohjausmalli, joka toteutetaan ajasta ja paikasta riippumattomasti osana monikanavaista asiakaspalvelua.
- Toteutetaan kaupungin tavoitteita luomalla strategisia kumppanuuksia kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa.
- Kaupunki arvioi jatkuvasti omia tehtäviään ja voi siirtää soveltuvia toimintoja kolmannen sektorin toimijoiden toteutettavaksi.
- Tiloja avataan kuntalaisten sekä yhteisöjen käyttöön ja niiden käyttöä helpotetaan.
- Kaikki kaupungin tilat arvioidaan laajemman hyödyntämisen näkökulmasta.
- Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista.
- Puututaan pahoinvoinnin ja syrjäytymisen juurisyihin, kuten yksinäisyyteen ja liikkumattomuuteen, sekä ehkäistään eriarvoistumista.
- Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kaikessa toiminnassa.

##### 2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

Alatavoitteet:

- Ehkäisevä työ laajennetaan osaksi kaikkea asiakastyötä.
- Parannetaan riskiryhmien kykyä edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan lisäämällä tietoon perustuvaa palveluiden kohdentamista.
- Palveluketjuja kehitetään toimivammiksi ja vaikuttavammiksi lisäämällä ehkäisevän työn osuutta ja painottamalla avopalveluja.
- Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ja palveluohjausta sekä varmistetaan palveluketjujen eheys yli organisaatorajojen.
- Kehitetään asiakkuuksien hallintaa parantamalla asiakastiedon hyödyntämistä palveluprosessien kehittämisessä.
- Palveluita järjestetään uudella tavalla hyödyntämällä digitaalisten ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen osuutta sekä palvelusetelien käyttöä. Palveluita kehitettäessä on otettava huomioon ne, joilla ei ole edellytyksiä käyttää digitaalisia palveluita (esimerkiksi vanhukset).
- Innovaatioiden syntymistä edistetään ja niitä hyödynnetään kuntalaisten palvelutarpeiden tyydyttämisessä.
- Palvelujen kehittämisessä hyödynnetään kokemuseräistä asiantuntijuutta.
- Otetaan kokeiluna käyttöön sosiaalinen luototus ja arvioidaan sen vaikutukset.
- Kaiken kehittämisen perustana on asiakaslähtöisyys.

---

### 2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja

Alatavoitteet:

- Korjaavat ja erityispalvelut järjestetään tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti.
- Perheiden ongelmiin tarjotaan apua mahdollisimman varhain, jotta lastensuojelun tarve vähenee. Perheiden roolia sosiaalityössä ja lastensuojelussa vahvistetaan.
- Sijaishuollossa tavoitteena on löytää entistä suuremmalle osalle lapsia sijaisperheitä, jotta laitossijoitusten tarve vähenee.
- Vanhuspalveluissa jatketaan palvelurakenteen keventämistä siirtämällä painopistettä laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen sekä koti- ja omaishoidon tukemiseen.
- Perusterveydenhuollon palvelutarjonnassa pyritään vastaamaan palvelujen kasvavaan kysyntään.
- Erikoissairaanhoidon hoitoketjujen toimivuus turvataan, jotta sairaalahoido toteutuu oikea-aikaisesti ja tehokkaasti ja kotiutuminen on mahdollista heti kun terveydentila sen sallii.
- Luodaan uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen.
- Kehitetään ja laajennetaan yhteisvastaanottomallia, jossa asiantuntijat yhdessä asiakkaan kanssa etsivät ratkaisua erityisesti paljon palveluja käyttävien ongelmatilanteisiin.
- Mielenterveysongelmien hoitoon tarjotaan riittävät matalan kynnyksen palvelut.
- Kehittämistyössä hyödynnetään kotimaista ja ulkomaista tutkimus-, ennakointi- ja vertailutietoa entistä enemmän.
- Vertaisryhmätoimintaa ja asiakkaiden osallisuutta vahvistetaan.
- Asiakaskeskeisiä palveluketjuja kehitetään palvelumuotoilun avulla yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

## 2.2 OSAAVA JA OPPIVA TURKULAINEN

### 2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Alatavoitteet:

- Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä suunnitellusti johdetulla riittävällä täydennyskoulutuksella ja kannustamalla uusien toimintatapojen löytämiseen.
- Henkilöstöä kannustetaan muodostamaan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja erityisesti hyödyntämällä uusia digitaalisia toimintaympäristöjä ja niiden suomia mahdollisuuksia.

### 2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Alatavoitteet:

- Koulutus- ja kulttuuripalveluissa digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään tehokkaasti.
- Omassa edunvalvonnassaan Turku huolehtii myös kaupunkiseudulla toimivien yhteistyökumppanien eduista.
- Kaupunki toimii koulutuksenjärjestäjäverkon kokoajana Turun alueella.

### 2.2.3 Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävällä koulutustarjonnalla ja muilla palveluilla

Alatavoitteet:

- Kaikille vieraskielisille tarjotaan riittävästi tuloksellisia ja oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia.
- Maahanmuuttajien kotoututumista tuetaan varhaiskasvatuksen palveluohjauksella.

### 2.2.4 Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa

Alatavoitteet:

- Kaupunki tarjoaa omissa oppilaitoksissaan laajan kielivalikoiman.
- Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia kulttuurien välisiin kohtaamisiin.
- Päiväkoti- ja kouluikäisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikylpy- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta.

- 
- Ensimmäisen vieraan kielen opetusta aikaistetaan.
  - Turun kansainvälisen koulun asemaa tulee vahvistaa tilanteessa, jossa Turun seudulla on yhä enemmän englannin kielellä opiskelevia lapsia ja nuoria.

### 2.2.5 Lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella

Alatavoitteet:

- Aloitetaan varhaiskasvatuksen maksuttomuuden kokeilu viisi vuotta täyttäneille.
- Varhaiskasvatuksessa lisätään liikunnan määrää kansallisten lasten liikuntasuosituksen mukaisesti.
- Kaupunki monipuolistaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa, laajentaa palveluvalikoimaansa ja suuntaa palvelutarjontaa asiakaslähtöisiin toteuttamistapoihin.
- Varhaiskasvatuksen yhteistyötä neuvoloiden ja ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa lisätään.
- Jokaisella lapsella on jatkossakin subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon.

### 2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Alatavoitteet:

- Kaupungin oman varhaiskasvatuksen yksikkökokoja kasvatetaan 100 – 140 hoitopaikan yksiköihin. Päiväkotiverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.
- Ammatillisen koulutuksen palveluverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.
- Oppilaitosten toimintaympäristön uudistamisessa hyödynnetään digitaalisia opetusratkaisuja.
- Selvitetään mahdollisuudet tarjota oppilasryhmille koulunkäyntiin liittyvää maksutonta joukkoliikennettä.
- Lukion aloituspaikkoja lisätään kohtuullisen sisäänpääsykeskiarvon takaamiseksi.
- Oppilashuollon kehittämiseen panostetaan erityisesti sote- ja maakuntauudistusta silmällä pitäen. Sujuvat palvelupolut ja yhteistyö varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä varmistetaan.

### 2.2.7 Nuorten koulutuspolut turvataan ja nuorisotyöttömyyttä vähennetään

Alatavoitteet:

- Jokaiselle nuorelle varmistetaan peruskoulussa ja sitä seuraavassa nivelvaiheessa riittävä tuki ja ohjaus, jotta hän voi peruskoulun jälkeen jatkaa koulutuksen tai muun hänelle mielekkään toiminnan kautta eteenpäin elämässään.
- Toisella asteella opiskelevat nuoret läpäisevät opintonsa ja saavat valmiuksia siirtyä työelämään tai jatkokoulutukseen.
- Vieraskielisten ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten tarpeet huomioidaan ja nuorisotakuu toteutuu myös heidän osaltaan.
- Pyritään kasvattamaan vieraskielisten oppilaiden osuutta toisen asteen oppilaitoksissa ja edelleen korkeakouluopinnoissa.
- Peruskoulun päättävälle ikäluokalle tarjotaan kahden viikon kesätyöseteli nuorten työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi.
- Työvoima- ja elinkeinokokeilun tehokkaalla toteuttamisella vähennetään merkittävästi nuorisotyöttömyyttä.
- Varmistetaan ammatillisen koulutuksen reformin toteutuminen.
- Turku toteuttaa nuorisotakuuta myös erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla takaamalla jatko-opiskelu- tai työpaikka myös fyysisen tai psyykkisen toimintarajoitteen omaaville nuorille.

### 2.2.8 Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta terveellisissä tiloissa

Alatavoitteet:

- Perusopetuksessa vahvistetaan lähikouluperiaatetta.
- Koulujen välisten erojen kaventamista jatketaan osana kaupungin sisäisen eriytymiskehityksen ehkäisyä.
- Ammatillista koulutusta keskitetään kampusajattelun pohjalta suurempiin kokonaisuuksiin ja käytetään tehokkaasti työelämän tarjoamia oppimisympäristöjä.
- Lukiodien tuloksellisuus on korkeaa, ja ne ovat valtakunnallisesti vetovoimaisia.
- Uudistetaan koulujen sisäilmatilanteen seuranta.
- Parannetaan koululaisten koulumatkojen liikenneturvallisuutta.

---

## 2.3 AKTIIVINEN TURKULAINEN

### 2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Alatavoitteet:

- Turkulaisia kannustetaan ja ohjataan aktiiviseen elämäntapaan tarjoamalla tietoa, tukea ja palveluita liittyen terveisiin elämäntapoihin, elämänhallintaan, vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin ja harrastuksiin.
- Tuotetaan toimialojen ja palvelualueiden sekä muiden toimijoiden yhteistyönä aktiiviseen elämäntapaan kannustavia palveluja ja palvelupolkuja.
- Vahvistetaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä ja osaamista Kaikkia liikuttava Turku (Turku Future Sports) –konseptilla.

### 2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Alatavoitteet:

- Avustusjärjestelmä uudistetaan ja yhtenäistetään tukemaan kaupungin strategisia tavoitteita.
- Avustusrekisterillä lisätään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Avustusten jakamiseen luodaan malli, jossa suuremmat vakiintuneet toimijat kuuluvat sopimusten piiriin ja jossa pienemmät ja vaihtuvat avustusten saajat täydentävät ja monipuolistavat palvelutarjontaa.
- Tuotetaan vapaa-aikatoimialan palveluja lisääntyvässä aktiivisessa kumppanuudessa ja vuorovaikutuksessa strategisesti tärkeiden kansalais- ja järjestötoimijoiden kanssa.
- Varmistetaan yhteistyöfoorumien toimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

### 2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa

Alatavoitteet:

- Lisätään asukas- ja asiakastiedon sekä tutkimustiedon hyödyntämistä osana palvelujen suunnittelua ja toteutusta sekä arviointi- ja kehittämistyötä.
- Lisätään vuorovaikutusta kaupungin ja sen asukkaiden välillä.
- Digitaalisia medioita hyödynnetään aktiivisen elämäntavan ja vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa.

### 2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö, johon osallistuminen on osa perustyötä kaikilla toimialoilla.
- Tarjotaan asukkaille alueen soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön sekä kannustetaan heitä oma-aloitteisuuteen.
- Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla.
- Puututaan alueiden eriytymiskehitykseen ja pyritään vähentämään huono-osaisuuden lisääntymistä.

### 2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

Alatavoitteet:

- Osallisuuden painopisteinä ovat kaupunginosa- ja teemaosallisuus sekä lasten ja nuorten ja erityisryhmien osallisuus.
- Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja asukkaiden osallistamisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä.
- Mahdollistetaan asukkaiden osallisuus myös kertaluonteisesti.

### 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja

Alatavoitteet:

- 
- Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.
  - Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.
  - Edistetään "Kulttuuri tekee hyvää" -ajattelua ja taiteen sekä kulttuurin rikkautta osana palvelujen suunnittelua ja kehittämistä.
  - Historiamuseon toteuttamisella vahvistetaan kaupungin vetovoimaa.

### 2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

#### Liikkuminen elämäntavaksi

Alatavoitteet:

- Kannustetaan terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää.
- Lisätään kaupungin ymmärrystä vähän liikkuvien palvelutarpeista.
- Kehitetään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia yhdessä liikuntajärjestöjen kanssa, jotta lapset kiinnittyvät liikunnalliseen elämäntapaan.
- Pyritään turvaamaan jokaiselle lapselle mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen.
- Säännöllisellä liikuntaharrastuksella ehkäistään dropout- ja dropoff-ilmiöitä ja luodaan nuorille mielekkäitä liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa
- Edistetään liikuntamahdollisuuksien esteettömyyttä ja saavutettavuutta.
- Kehitetään liikuntaolosuhteita, avustuksia ja kumppanuuksia kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.
- Sitoutetaan kaikki toimijat ehkäisemään ja kitkemään koulukiusaamista.

#### Kulttuuri tekee hyvää

Alatavoitteet:

- Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä uusien asiakasryhmien tavoittamiseksi.
- Kirjastopalveluissa edistetään kaikenikäisten lukutaitoa, elinikäistä oppimista ja aktiivista kansalaisuutta.
- Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan.
- Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään ja mahdollistetaan ajallisesti kerrostuneen kaupunkikuvan kehittäminen.
- Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.
- Ennakoidaan palvelutarpeiden muutoksia, muokataan uusia palvelukonsepteja ja rohkaistaan toimijoita järjestämään uudenlaisia kulttuuritapahtumia ja -ilmiöitä.
- Edistetään kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä ja lisätään yhteistyötä.
- Peruskorjattu teatteritalo luo Turun kaupunginteatteri Oy:lle edellytykset aiempaa asiakaslähtöisemmälle ja kustannustehokkaammalle toiminnalle.
- Kaupungin kulttuuripalvelut tarjoavat kansallisen ja kansainvälisen tason kulttuurielämyksiä kaupunkilaisille ja muualta tuleville.
- Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.
- Tuetaan kaikkien väestöryhmien mahdollisuutta päästä kulttuurin pariin.
- Tunnistetaan taiteen ja kulttuurin laajat hyvinvointivaikutukset, ja toimialat ylittävässä palvelutuotannossa hyödynnetään kaupungin oman toiminnan lisäksi myös kolmannen sektorin organisaatioiden osaamista. Edistetään "Kulttuuri tekee hyvää" -ajattelua.

#### Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään

Alatavoitteet:

- Otetaan lapset ja nuoret aktiivisesti mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen.
- Tuetaan ja hyödynnetään vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.
- Mahdollistetaan monipuolisen nuorisokulttuurin toteutuminen.
- Laajennetaan nuorisotyön painopistettä tilojen järjestämisestä nuorisotyön sisällön kehittämiseen.
- Kehitetään yhteiskäytössä olevien tilojen palveluja.
- Varmistetaan, että lapsi ja nuori saa tarvittaessa aikuisen tukea ja läsnäoloa sekä liikunnan ja kulttuurin virikkeitä.

---

## **KILPAILUKYKY JA KESTÄVÄ KASVU –OHJELMA**

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma koostuu kolmesta teemasta:

- Yrittävä ja osaava Turku
- Vaikuttava ja uudistuva Turku
- Rakentuva Turku ja ympäristö.

### **3.1 YRITTÄVÄ JA OSAAVA TURKU**

#### **3.1.1 Turun alueen kilpailukyky ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla**

Alatavoitteet:

- Alueen innovaatiopalvelut tuotetaan ja niiden kehittäminen toteutetaan yhdessä korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Laajennetaan Turku Future Technologies –yhteistyöalustaa tutkimus- ja kehitystoiminnan lisäksi myös koulutukseen sekä koulutuksen ja tutkimuksen infrastruktuurikehitykseen edistämällä Turun korkeakoulujen Osaamistehdas-yhteistyösopimuksen toteutumista.
- Yleisten innovaatiopalvelujen lisäksi tuotetaan tarvittavia erityispalveluja ja kehitysalustoja käynnistettäville ja selvitettäville aloille, joita ovat valmistava teknologiateollisuus, meriteollisuus, biotekniikka, lääketiede, kemia, soveltava ICT ja terveys-, materiaali-, logistiikka-, elintarvike-, ruoka- ja matkailuala sekä luovat alat.
- Kaupunki toimii alustatalouden edelläkävijänä tarjoamalla kehitysalustoja, jotka mahdollistaen uudenlaisten palveluiden ja tuotteiden syntymisen.
- Alueen innovaatiotalouden kehittymistä vahvistetaan kaupungin omien hankintojen kautta ja ottamalla ennakkoluulottomasti käyttöön uusia toimintamalleja.
- Turun kaupungin asemaa kiinnostavana elokuvatuotantokaupunkina vahvistetaan.

#### **3.1.2 Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan uudistamalla Turun kaupungin tarjoamia yrityspalveluja**

Alatavoitteet:

- Alueen monipuolisen elinkeinorakenteen kehittämistä jatketaan tuottamalla yhden luokun periaatteella joustavia, asiakaslähtöisiä ja ajantasaisia yritys- ja elinkeinopalveluja elinkaarensa eri vaiheissa oleville yrityksille siten, että asiakkaiden tarpeista huolehditaan kokonaisvaltaisesti.
- Vahvistetaan yrityspalveluja ja niiden ohjausta yritysälähtöisesti valmistavan teknologiateollisuuden ja meriteollisuuden toimialoilla.
- Kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisenä investointikohteena ja yrityskaupunkina lisätään ja terävöitetään teke-mällä tavoitteellista ja aktiivista markkinointi- ja myyntityötä kansallisesti ja kansainvälisesti.

#### **3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja**

Alatavoitteet:

- TEN-T –ydinverkkokäytävän kehitystavoitteiden saavuttamiseksi tehdään tarvittavat kansalliset ja paikalliset toteutus-päätökset liittyen Turun ja Helsingin väliseen oikorataan, E18- kehätiehen ja Turun matkakeskukseen.
- Multimodaalilogistiikkajärjestelmää, joka kattaa kaikki liikennemuodot, kehitetään erikseen laadittavan kehittämis- ja kasvusuunnitelman mukaisesti.
- Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä Suomen kakkoskenttänä kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
- Alueen elinkeinoelämän kasvaviin lentoyhteystarpeisiin vastataan aktiivisella yhteydenpidolla operaattoreihin yhteis-työssä elinkeinoelämän järjestöjen ja yritysten kanssa.
- Satamaa ja sen kehittymistä tuetaan ja sen kilpailukyky varmistetaan kumppanuuksiin perustuvalla yhteistyöllä logis-tiikka-alan johtavien toimijoiden kanssa.
- Lounaisrannikon strategista satamayhteistyötä jatketaan.

---

### 3.1.4 Tuetaan työllisyyden paranemista uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä

Alatavoitteet:

- Haetaan uusia, innovatiivisia ratkaisuja työttömien työllistämiseksi ja tuetaan oppilaitoksista valmistuneiden työllistymistä.
- Osoitetaan kaupungin tehokkuus kasvupalveluiden järjestäjänä muun muassa työvoima- ja elinkeinokokeilun avulla.
- Kaupunki etsii yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistävien tahojen kanssa keinoja vieraskielisten ryhmien työllisyysasteen nostoon ja osaamisen hyödyntämiseen.
- Suomalaisen ja maahanmuuttajien kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutusta lisätään.
- Vahvistetaan Turkuun työskentelemään muuttavien kiinnittyminen Turkuun ja alueen elinkeinoelämään.
- Kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen laaditaan yhden luukun periaatteella palvelupaketti muuton helpottamiseksi.
- Kaupunki lisää palveluitaan koskevaa englanninkielistä viestintää.

### 3.1.5 Turkuä kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Alatavoitteet:

- Venäläismatkailun kehittämiseksi laaditaan erillinen alueellinen palvelu- ja markkinointisuunnitelma, jonka tavoitteena on tarjota matkailijoille nykyistä enemmän ja parempia palveluja venäjän kielellä.
- Matkailun kehittämiseksi laaditaan kehittämissuunnitelma sekä erillinen alueellinen markkinointisuunnitelma sisältäen saaristomatkaailun.
- Sportti-, terveys- ja hyvinvointimatkaailu kytketään osaksi matkailukonseptia.
- Kaikkia liikuttava Turku (Turku Future Sport) –konseptilla tehdään hyvinvoinnin, liikunnan ja urheilun tulevaisuutta tuomalla yhteen palvelut, tutkimustoiminta, yrittäjyys ja innovaatiotoiminta.
- Markkinointitoimenpiteitä toteutetaan Ruotsiin ja erityisesti suur-Tukholman alueelle keskeisten kumppanien kanssa kulttuuri- ja vapaa-ajanmatkaailun lisäämiseksi.
- Tapahtumatoimintaa hyödynnetään koko kaupungin markkinoinnissa, ja sen kärkinä ovat KulttuuriTurku-, MeriTurku- ja YritysTurku -teemat.
- Ympärivuotisen matkailun lisäämiseksi tapahtumatoimintaa laajennetaan myös kesäkauden ulkopuolella.
- Kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia ja kongresseja haetaan aktiivisesti yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.
- Kaupunkikulttuuriin liittyviä vetovoimatapahtumia tuotetaan laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä sekä kansallisessa että kansainvälisessä yhteistyössä.
- Matkailijoiden liikkumista ja toimimista kaupungin alueella helpotetaan tarjoamalla uudenlaisia digitaalisia palveluja ja huomioimalla opasteissa myös kansainvälisten matkailijoiden tarpeet.
- Kongressi- ja tapahtumatoiminta kytketään tiiviimmin kauppohen ja ravintoloiden palvelutarjontaan.

### 3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Alatavoitteet:

- Kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Kaupungin näkökulmasta korkeakoulujen yhteistoiminnalliset toimenpiteet ja hankkeet ovat ensisijaisia.
- Luodaan pohjaa oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen monialaiselle koulutus- ja tutkimusyhteistyölle ja laajennetaan niiden, kaupungin sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.
- Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävää viestintä- ja markkinointiyhteistyötä lisätään.
- Vahvistetaan Turussa opiskelien yhteyttä opiskelukaupunkiinsa yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.
- Yliopistojen kanssa tehtävää kaupunkitutkimusohjelmaa jatketaan. Kansainvälisen vertailun osuutta lisätään. Tutkimustuloksia hyödynnetään oman toiminnan kehittämisessä.
- Turun vetovoimaisuutta yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Opiskelijakaupunki Turku –yhteistyön toteuttamista kaupungin, korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa jatketaan.
- Mahdollistetaan opiskelijoiden järjestämien tapahtumien toteuttaminen elävään opiskelijakaupunkiin kuuluvana asiana.
- Kaupunkikeskustaan kytkeytyvän tiedepuiston ja kampus-alueiden kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti siten, että Turun innovaatiokeskittymän identiteetti, rooli ja asema vahvistuvat.
- Kehitetään edelleen Turun monipuolista ja vetovoimaista opiskelija-asumista ja tarjotaan Suomen parhaat opiskelija-asumisen edellytykset. Turvataan kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden asumismahdollisuudet.

---

## 3.2 VAIKUTTAVA JA UUDISTUVA TURKU

### 3.2.1 Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita

Alatavoitteet:

- Varmistetaan laajalla osallisuudella kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien kanssa, että strategiset tavoitteet ovat yhteneväiset ja ymmärrettävät kaikille osapuolille.
- Sovitaan tarkoituksenmukaisesta työnjaosta ja yhteistyömalleista, joilla tavoitteisiin päästään.
- Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa.
- Hyödynnetään systemaattisesti asukkaita ja asiakkaita saatavaa palautetta palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa palvelumuotoilun keinoin.
- Määritellään hankintoja aikaisempaa laajemmassa yhteistyössä tarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa.
- Kaupungin hankintamenettelyt toteutetaan niin, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin hankintoihin. Kaupungille laaditaan uusi ajantasainen hankintastrategia.

### 3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Alatavoitteet:

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovitun lopputuloksen saavuttamiseksi.
- Kaupungin johtamisjärjestelmää, organisaatiota ja ohjausmallia arvioidaan säännöllisesti ja muutetaan tarpeen mukaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia.
- Mahdollistetaan toiminnan muutos hyödyntämällä aktiivisesti digitaalisia työvälineitä yhtenäisten kaupunkitason pelisääntöjen mukaisesti.
- Otetaan käyttöön kaupunkitason kehittämismalli ja sitä tukevat yhtenäiset työtavat ja –välineet kaikessa kehittämisessä.
- Valitaan strategiset kärkihankkeet, joilla edistetään keskeisiä strategisia tavoitteita, joiden toteuttamiseen ja resursointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

### 3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Luodaan palvelujen ja asiakkuuksien ohjausmalli, joka auttaa tarjoamaan kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeisiin paremmin vastaavia palveluja kustannustehokkaalla tavalla.
- Sovitaan kaupunkitason periaatteet rajapintojen ja datan avoimuudelle ja noudatetaan näitä periaatteita kaikessa ICT-kehittämisessä ja hankinnoissa.
- Tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne suojataan tietoturva-vaatimukset huomioiden niin, että kaikki osapuolet voivat luottaa palvelun ja tietojen laatuun, toimivuuteen ja tietoturvaan.
- Noudatetaan tietojärjestelmien kehittämisessä ja hankinnoissa julkishallinnon kokonaisarkkitehtuuriperiaatteita.

### 3.2.4 Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla

Alatavoitteet:

- Kehitetään kustannus- ja tuotelaskentaa siten, että ne tukevat paremmin sovittujen tavoitteiden seurannan ja johdon päätöksenteon tuen tarpeita.
- Kehitetään parempia menetelmiä toimintaympäristön muutosten arviointiin ja tuotetaan laadukasta tietoa päätöksenteon ja johtamisen tueksi.
- Kasvatetaan data-analytiikkaan liittyvää osaamista kouluttamalla kaupungin omaa henkilöstöä sekä hyödyntämällä kumppanuuksia.
- Kasvatetaan kaupungin omistaman datan arvoa luomalla datan kiertotalouden konsepti, jonka perustana on jo olemassa olevan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.
- Luodaan digitaalinen tietoalusta, jossa tiedon tuottajat, jalostajat ja hyödyntäjät kohtaavat.
- Tuetaan kumppanuuksien avulla aktiivisesti datan hyödyntämiseen perustuvan ekosysteemin syntymistä.



---

### 3.2.5 Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa

Alatavoitteet:

- Vahvistetaan konsernimaista työskentelyä luomalla yhteinen johtamisen vuosikello ja toimintatapa, jossa omistaja asettaa yhtiöille selkeät tavoitteet.
- Omistajaohjauksen vaikuttavuus määritellään yhtiön liiketoiminnan luonteeseen perustuen.
- Luodaan selkeät toimintamallit ja roolit omistajaohjauksen toteuttamiselle.
- Mahdollistetaan ja edellytetään konserniyhteisöjen välistä yhteistyötä, jolla voidaan saavuttaa tuottavuus- ja synergia-etuja.
- Hankintamenettelyt ja tukipalvelujen käyttöä koskevat ohjeistukset yhdenmukaistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Luodaan yhteistyöfoorumit ja -käytännöt, joiden kautta parhaat käytännöt saadaan koko konsernin käyttöön.

### 3.2.6 Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta

Alatavoitteet:

- Tuotteistetaan palvelukeskusten palvelutuotteet ja kehitetään palvelujen johtamisen edellyttämää kustannuslaskentaa.
- Järjestetään tukipalvelujen tuottaminen kaupungin kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Järjestetään tukipalvelut laadukkaasti ja hinnaltaan kilpailukykyisesti.
- Parannetaan jatkuvasti tukipalvelujen tuottavuutta.

### 3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla toimintamalleja

Alatavoitteet:

- Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään toimintatapoja muuttamalla, uusia teknologioita hyödyntämällä ja lisäämällä yhteispalvelupisteitä.
- Toimitilaratkaisuissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin välittömästi ja välillisesti omistamaa tilakantaa ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.
- Kaupungin omasta käytöstä poistuneista tiloista luovutaan nopeasti ja vapautuvat resurssit kohdennetaan käytössä olevaan tilakantaan.
- Huolehditaan tilakannan arvon säilymisestä ja korjausvelkaa vähennetään.
- Käytetään erilaisia tilojen hallintamuotoja ja toteutus- sekä ylläpitomalleja pääomankäytön tehostamiseksi ja riskien hallitsemiseksi.

### 3.2.8 Strategista viestintää ja markkinointia toteutetaan kaupunkitasoisesti yhtenäisellä sisällöllä ja ilmeellä

Alatavoitteet:

- Varmistetaan kaupungin johtamiselle riittävä viestinnällinen tuki.
- Hyödynnetään laaja-alaisesti digitaalisuutta sekä asukas- ja asiakastietoa viestinnän ja markkinoinnin suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
- Viestintää ja markkinointia tehdään suunnitellusti, systemaattisesti ja mitattavasti eri kohderyhmille.
- Kotimaassa markkinointia ja viestintää tehdään pääkohderyhmänä turkulaiset sekä Suomen kasvukolmion alue.
- Ulkomaan markkinointi ja viestintä keskittyy Itämeren alueeseen.
- Samaa viestinnällistä ilmettä käytetään johdonmukaisesti kaikessa kaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa.
- Tunnistetaan edunvalvonnan kannalta tärkeimmät asiakokonaisuudet ja korostetaan niitä viestinnässä ja markkinoinnissa.

---

### **3.3 RAKENTUVA TURKU JA YMPÄRISTÖ**

#### **3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina**

Alatavoitteet:

- Kaupunkikehittämisen tavoitteet ja niiden toteuttaminen kytketään osaksi kaupungin kärkihankkeita.
- Strategisiksi maankäytön hankkeiksi nostetaan keskustan kehittämisen rinnalle viisi tärkeintä aluekokonaisuutta, jotka kaikki tukevat Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää: kaupunkikeskustaa meren suuntaan laajentava Linna-kaupunki, Kampus ja Tiedepuisto sekä siihen kytkeytyvä Itäharjun muuntuvan maankäytön alue, Skanssin älykäs ja kestävä kaupunginosa sekä lentokentän, logistiikan ja tuotannollisten toimialojen Logi City ja Blue Industry Park.
- Strategisiin maankäytön hankkeisiin liitetään suunnittelun alkuvaiheista lähtien älykkään kaupungin palvelukanava- ja teknologiaratkaisut sekä monipuolinen Living Lab-ajattelu.
- Kehityskohteiden omaleimaisuutta hyödynnetään viestinnässä ja markkinoinnissa hankkeiden alusta lähtien.
- Kaupungin huolehtii aktiivisesti kiinteistöomaisuutensa kehittämisestä sekä arvosta.

#### **3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä**

Alatavoitteet:

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskittymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä.
- Laaditaan keskustan kehittämisen toimintamalli ja toteutetaan siihen liittyvää markkinointia laajalla yhteistyöllä elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisenä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti jokirannassa, Kauppiaskadulla, Kauppahallin korttelissa ja Fortuna-korttelissa.
- Kauppatorin alueen miljöö ja toiminallisuus kohotetaan arvoiseensa asuun.
- Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Kehittämisessä varmistetaan vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset keskustan kaupunkitilassa muun muassa luomalla matalan kynnyksen selkeä lupaohjeistus ja -palvelu.
- Asukkaiden tarpeet keskustan siisteydestä, turvallisuudesta ja rauhallisesta viihtyisyydestä otetaan huomioon.
- Kaupan kehittymistä tuetaan keskustan elinvoimaa tukevalla tavalla.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.

#### **3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla**

Alatavoitteet:

- Maankäytön ohjausmallissa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista raja-aitoja ylittävää projektimaista työskentelytapaa.
- Nostetaan kumppanuuksilla kaupunkiympäristön laatutasoa.
- Kaupunki hankkii tarvittaessa käyttöönsä raakamaata ja edistää rakentamista maankäyttösopimuksin.
- Tarjotaan uusilla alueilla aktiivisesti kehitysalustoja kannustaen toimijoita innovatiivisuuteen ja uusien mahdollisuuksien etsimiseen.
- Edistetään hyvin toteutetulla avoimella osallisuudella yhteisen kaupunkiympäristönäkemyksen vahvistumista.
- Hankkeiden käynnistämisen perustaksi laaditaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa esiselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida hankkeiden taloudellisia ja toiminnallisia kokonaisvaikutuksia.
- Hankkeissa ja alueilla varmistetaan tarkoituksenmukainen ja riittävä ympäristörakentamisen ja infrastruktuurin mitoitus ja laatutaso.

#### **3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella**

Alatavoitteet:

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten.
- Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille joukkoliikenteen kehityskäytävälle.

- 
- Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.
  - Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.

### 3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Alatavoitteet:

- Tuetaan asuntorakentamisen monipuolisuutta ja kehitetään asuntotuotantoa niin, että luovutettavissa oleva tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantoa.
- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.
- Esteettömyydestä huolehditaan muusta norminpurusta huolimatta.
- Kaupunki toimii tarvittaessa aktiivisesti riittävän ja kysyntää vastaavan omistus- ja vuokra-asuntotarjonnan varmistamiseksi.
- Väestön nopea ikääntyminen otetaan huomioon asuntoalueiden suunnittelussa ja ikääntyneiden mahdollisuutta kotona asumiseen tuetaan.
- Varmistetaan ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaava monipuolisten asumismuotojen tarjonta ja kohtuuhintainen asuntokanta.
- Erityisasumisen järjestäminen suunnitellaan kokonaisvaltaisesti niin, että edistetään erityis- ja vuokra-asumisen tasa-painoista jakautumista kaupunkiseudulla.
- Tuetaan liikkuvan työvoiman asumisen tarpeita kehittämällä kumppaneiden kanssa monimuotoisia toimintamalleja.

### 3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Alatavoitteet:

- Turun kaupunki laatii Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet Turun alueen kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi vuoteen 2029 menneessä vähintään 80 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna, sekä välitavoitteet ja seurannan valtuustokausittain 2021 – 2025 – 2029.
- Kaupunki huolehtii maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilivarastosta pyrkimällä lisäämään viheralueita ja säilyttämään alueensa metsiä, peltoja, kasvillisuuden määrää ja suosimaan luonnonmukaisuutta istutusalueilla. Uudenlaista kaupunkiluontoa ja viherrakentamista lisätään kaupungin tiivistyessä.
- Panostetaan voimakkaasti energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen sekä konsernin omin toimin, että aktiivisesti kannustamalla yrityksiä, yhteisöjä ja kansalaisia investoimaan.
- Turun kaupungin ja kaupunkikonsernin omissa tila-, kiinteistö-, infrastruktuuri- ja ajoneuvoinvestoinneissa sekä soveltuvasti myös muissa investoinneissa ja hankinnoissa huomioidaan kasvihuonepäästövaikutukset sekä elinkaaren aikainen energiankulutus.
- Rakentamista Turun alueella ohjataan entistä voimakkaammin vähäpäästöiseksi sekä energia- että liikkumisratkaisuja koskien.
- Ilmastonmuutoksen hillinnän ohella myös ilmastonmuutokseen varautumisen toimenpiteet huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä.
- Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin myös kaupunkiympäristössä. Tässä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa.
- Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan.
- Uusiutuvien energiamuotojen osuutta kasvatetaan ja energiajärjestelmän älykkyyttä kehitetään erityisesti valituilla uusilla alueilla, jotka toimivat pilotteina uudistusten laajentamiselle.
- Sähköntuotannossa kannustetaan paikallisiin olosuhteisiin otollisesti istuvia, aurinkoenergiaan perustuvia toteutuksia.
- Resurssi- ja materiaaliviisaus ulotetaan läpimenevästi toimintatapoihin, rakennusmateriaaleihin ja maa-aineksiin.
- Rakentamisen resurssiviisauden nostamista kilpailueduksi uudensalaisille liiketoiminnoille tuetaan.
- Edistetään kiertotaloutta vahvistamalla yhdyskuntajätteiden materiaalihyötykäyttöä sekä sitä täydentävää paikallista energiahyötykäyttöä.
- Kaupunki varautuu toiminnassaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin ilmiöihin.

### 3.3.7 Ympäristön kannalta kestävä ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Kaupunki- ja palvelurakennetta kehittämällä tuetaan välttämättömän liikkumistarpeen vähentämistä sekä Turun alueella että myös kaupunkiseudulla maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullisen yhteistyön ja sopimuksen avulla.

- 
- Liikennejärjestelmän sisällön kulmakivinä ovat kaikkien kulkumuotojen yhteensopivuus, liikenneturvallisuus sekä liikenteen päästöjen vähentäminen.
  - Turku on aktiivinen toimija seudullisen liikennejärjestelmän linjausten valinnassa.
  - Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistään käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
  - Terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa edistetään kantakaupunkialueella kehittämällä koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
  - Kaupunki painottaa liikkumiseen liittyvissä hankinnoissaan ympäristönäkölumaa sekä älykkäitä ja ilmastoystävällisiä teknologioita ja liikkuminen palveluna -lähestymistapaa.
  - Toteutetaan kestävä liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä vahvistava matkakeskus.
  - Lisääntyvän huolto- ja jakeluliikenteen haasteisiin vastataan innovatiivisin sujuvuutta parantavin toimenpitein.

### **3.3.8 Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista**

Alatavoitteet:

- Vanhan rakennuskannan kehittämistä kulttuurin ja matkailun käyttöön sekä elinkeinotoimintaan edistetään.
- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Korjaus- ja täydennysrakentamisessa edistetään Turun alueen toimijoiden osaamista luontevasti hyödyntäviä teollisia toteutustapoja, kuten teräs- ja tilaelementtirakentamista sekä puuosaamista.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohtuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.
- Historiallista ympäristöä tuodaan kaupunkilaisille ja matkailijoille näkyväksi uusien käyttötapojen sekä tapahtumien ja tilapäisten käyttöjen avulla.

### **3.3.9 Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden ja kaupunkiluonnon saavutettavuutta sekä ekologista laatua**

Alatavoitteet:

- Kaupunkilaisille, matkailijoille ja elinkeinoelämälle suunnatuissa toimenpiteissä painotetaan veden synnyttävää vetovoimaa.
- Aurajokeen ja merellisyyteen liittyviä tavoitteita edistetään aktiivisesti.
- Merellisen asumisen mahdollisuuksia kehitetään arkkitehtonisesti kunnianhimoisin suunnitelmin ja toteutuksin.
- Kansallisesta kaupunkipuistosta ja -luonnosta haetaan aktiivisesti nostetta kaupungin vetovoimalle.
- Kansallisen kaupunkipuiston muodostamaa vihreää akselia ja siihen liittyvää viherverkostoa sekä ekologisia käytäviä kehitetään niin, että ne edistävät luonnon monimuotoisuutta. Lähiluonnon tulee olla mahdollisimman hyvin kaupunkilaisten saavutettavissa.
- Turun kaupunki laatii luonnonympäristön arvojen säilymistä ja kehittämistä tukevan ohjelman.
- Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.
- Hulevedet huomioidaan kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Toimenpiteet lisäävät asumisen viihtyisyyttä ja auttavat osaltaan varautumaan ilmastomuutokseen.
- Matkailun infrastruktuuri otetaan kokonaisvaltaisesti kehittämiskohteeksi jokivarressa ja merenrannoilla edistään samalla saariston saavutettavuutta.
- Kaupunki toimii mahdollistajana vapautuvien rantojen saamisessa aktiiviseen käyttöön.

### **3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla**

Alatavoitteet:

- Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen.
- Kaupunkiympäristön ympärivuotista vetovoimaisuutta lisätään toteuttamalla lasikatteisia tai muulla tavalla ympärivuotiseen käyttöön soveliaita kaupunkitiloja.
- Kaupunkirakentaminen valjastetaan tukemaan kaupunkilaisten aktiivisuutta, liikkumista ja omaehtoista viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista.
- Kaupunkiympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä huolehditaan suunnitelmallisesti ja puuttamalla epäkohtiin viivyttämättä.
- Kaupunkiympäristöä kehitetään jatkuvasti periaatteella, jonka mukaan esteetön ympäristö on parempaa ympäristöä kaikille.
- Kaupunginosien eheyttä tuetaan tarjoamalla monimuotoista rakentamista ja monipuolisia toimintoja, asumisratkaisuja ja asumisen hallintamuotoja.

- 
- Edistetään alueidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistumista sekä kaupungin eri toimijoiden yhteistyötä tukemalla yhteiskäyttöisten tilojen toteutumista niin uudis- kuin korjausrakentamisessa.
  - Etsitään ja kokeillaan aktiivisesti lapsiperheiden asumisratkaisuja täyttäviä ja kiinnostusta lisääviä suunnitteluratkaisuja.